ରାତି ର ରଜନୀଗନ୍ଧା

ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାରଣା

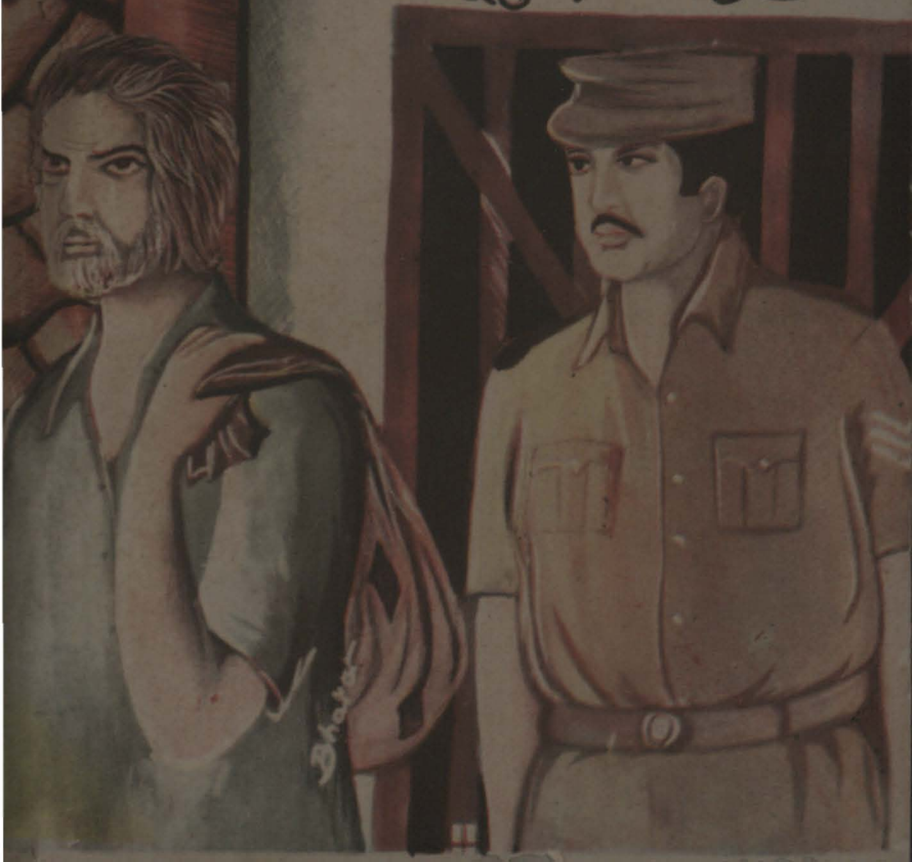

ସାଥିର ରଜନୀଗନ୍ଧା

—ନାଟକ—

ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ

ସାର୍ଥୀ ପ୍ରକାଶନ
ଓଡ଼ିଆ ବଜାର, କଟକ ୨

ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ-୧୯୮୬

ସତ୍ୟବ୍ରତ ପ୍ରେସ୍,
ପିଠାପୁର, କଟକ-୧

ମୂଲ୍ୟ:- ସାତଟଙ୍କା

RATIRA RAJANIGANDHA

Sri Purnachandra Kanungo

ଓଡ଼ିଶା ସଚିବାଳୟ ଗ୍ରାମ-ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ
ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଷିତ
"ରକ୍ତର ରଜନୀଗନ୍ଧା"

ସ୍ଥାନ—ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଅଭିନୟ ରଜନୀ—୧୨/୧୩-୧୨-୧୯୭୯

—ଭୂମିକାରେ—

ଆନନ୍ଦ—ବାସୁଦେବ ସ୍ୱାଇଁ

ପ୍ରବୀର—ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାପାତ୍ର

ସଞ୍ଜୟ— ଜନ୍ମେଜୟ ପଣ୍ଡା

ମାହାର—ହରିହର ମହାପାତ୍ର

ଜେଲର—ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପରିଡ଼ା

ଭରତ—ନଳିନୀବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଗୁଣିଆ—ଗଦାଧର ମହାପାତ୍ର

ଓ୍ୱାର୍ଡର—ଗୁରୁବାରି ବିଶ୍ୱାଳ

ପଲ୍ଲବୀ—ଗାୟତ୍ରୀ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ରାଗିଣୀ—ସାଧନା ଦାସ

ସ୍ମାରକ—ଅରୁଣ କୁମାର ଦାସ

ସଙ୍ଗୀତ—ବସନ୍ତ କୁମାର ଦାସ

କଣ୍ଠ — ବସନ୍ତ କୁମାର ଦାସ, ମଞ୍ଜୁ ପଣ୍ଡା ଓ ସତ୍ୟ ମିଶ୍ର

ନୃତ୍ୟ— ବଂଶୀଧର ଦାସ

ନୃତ୍ୟାଂଶେ—ଗାୟତ୍ରୀ ଓ ସାଧନା

ମଞ୍ଚ ଓ ରୂପସଜ୍ଜା—ଭଗବାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି

ମଞ୍ଚ ପରିକଳ୍ପନା—ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

ଆଲୋକ—ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଶବ୍ଦ—ଶବ୍ଦଲିପି (ମଣ୍ଟୁ ଓ ଶାନ୍ତନୁ)

ବ୍ୟବସ୍ଥାପନା—ଭଗବାନ ପରିଡ଼ା, ନରେନ୍ଦ୍ର ସାମଲ,
ବିଭୂତିଭୂଷଣ ପରିଡ଼ା ଓ ଗୋପୀନାଥ ଦାସ

ତତ୍ତ୍ୱାବଧାୟକ—ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ମିଶ୍ର

ପରିଚାଳନା—ଜୟକୃଷ୍ଣ ସୁନ୍ଦର

ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା—ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ

ପରିବେଷଣ—
O. R. T. Employees Cultural Association, Puri

ଶୁଭାରମ୍ଭ—୧୬-୭-୭୭

ଉଦ୍ଯାପନ—୨୦-୭-୭୭

ସ୍ଥାନ—ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ

ଉଦ୍ଘାଟନ କରିଥିଲେ—ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ରାୟ

ଯେଉଁମାନେ ରୂପ ଦେଇଥିଲେ—

ଆନନ୍ଦ—ରାଜୁ ନନ୍ଦ
ସଞ୍ଜୟ—ପଞ୍ଚାନନ ନାୟକ
ପ୍ରହରୀ—ଦାସବାବୁ
ମି: ରାୟ—ନିମାଇ ବେହେରା
ଭରତ—ପଟ୍ଟନାୟକବାବୁ
ଜେଲର—କେଦାର
ଓ୍ୱାର୍ଡର—......
ଗୁଣ୍ଡିଆ—କ୍ଷୀର ସାଇନା (Guest)

ପଲ୍ଲବୀ—ଉଷା
ଭଗିନୀ—ରମା (ସାନ)

ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ତରାଳରେ ରହିଗଲେ—

କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ—ଶ୍ରୀ କ୍ଷୀରୋଦଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ଦଳେଇବାବୁ ଓ ନାଗବାବୁ

ମଞ୍ଚମାୟା, ବେଶବିନ୍ୟାସ, ଅଙ୍ଗରାଗ—ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଚିତ୍ରାଳୟ, ପୁରୀ

ଶବ୍ଦ ତରଙ୍ଗ—ମଡ଼ର୍ଣ୍ଣ ରେଡ଼ିଓ ସାଉଣ୍ଡ, ପୁରୀ

ଆଲୋକ ପରିଚାଳନା—ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

ଗୀତ ରଚନା—ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ, ଶ୍ରୀ ଅଭିମାନ ଶତପଥୀ

ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା—ଶ୍ରୀ ହରିହର ଖୁଣ୍ଟିଆ (ସଙ୍ଗୀତ ବିଶାରଦ)

ଯନ୍ତ୍ରୀବୃନ୍ଦ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ମିଶ୍ର
ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି
ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ
ଶ୍ରୀ ଅଭିମାନ ଶତପଥୀ,
କନକବାବୁ ଓ ଗୋପାଳବାବୁ

ସଙ୍ଗୀତ ପରିଚାଳନା—ପ୍ରଶାନ୍ତ କଳାମନ୍ଦିର, ପୁରୀ

ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ—ଶ୍ରୀ ହରିହର ଖୁଣ୍ଟିଆ

ନୃତ୍ୟ ପରିଚାଳନା—କୁ "ଉଷା"

ସ୍ମାରକ—ଦଳେଇବାବୁ, ଅଶୋକ

ପ୍ରଚାର—ପ୍ରଶାନ୍ତ କଳାମନ୍ଦିର, ପୁରୀ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର

ନାଟ୍ୟକାର—ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ

ଏଇ ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କର କେତୋଟି ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ସୃଷ୍ଟି :

ମୁଁ ସୈତାନ କହୁଛି (୩ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ଦୋଳମୁକୁଟ
କଳାପାହାଡ
କୃଷ୍ଣଚୂଡାର ହସ (୨ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ମୟୂର ସିଂହାସନ (୨ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ଅଭିଶପ୍ତ ଘୁଙ୍ଗୁର (୩ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମ
ଅଛ ଯମୁନା (୨ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ପଲାଶ କନ୍ୟା
ମରୁ ଝରଣା (ଏକାଙ୍କିକା)
ନଷ୍ଟ ନୀଡର ପକ୍ଷୀ (ଏକାଙ୍କିକା)
ରାତିର ରଜନୀଗନ୍ଧା
ସମ୍ରାଟ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ
ଦୁଇଟି ରକ୍ତଗୋଲାପ
ଉର୍ବଶୀ (୨ୟ ସଂସ୍କରଣ)
ରାମଦାସ ତୁମେ ହାରିଗଲ
ମହାକାଳର ଆର୍ତ୍ତନାଦ
ରକ୍ତଗଙ୍ଗାର ମାଟି

—ଯୋଗାଯୋଗ—
ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ
ଆଡ୍‌ଭୋକେଟ୍
ଫୋନ୍—୨୪୭, ପୁଷ୍ପ
କୃଷ୍ଣଚୂଡା
ପୁରୀ—୨

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

—ଆରମ୍ଭ—

[ବରହମ୍ପୁର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ଜେଲ୍। ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଜଳିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଜେଲର ସାହେବଙ୍କ ଅଫିସର ଅଭ୍ୟନ୍ତର। ଜେଲର ସାହେବ ଫାଇଲ ପତ୍ର ଦେଖୁ ଦେଖୁ କଲିଂ-ବେଲ୍ ବଜାଇଲେ। ଆସିଛି ଜଣେ ଓ୍ୱାର୍ଡର... ସାଲ୍ୟୁଟ୍ ଦେଇ ଆଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି। ସମୟ ସକାଳ ୯ ଟା।]

ଜେଲର—(ଫାଲ୍ ଦେଖୁ ଦେଖୁ) କଏଦୀ ନମ୍ବର ଦଶ୍।

[ଓ୍ୱାର୍ଡର ଚାଲିଗଲା। ଜେଲର ପୁଣି ଫାଇଲ୍ ଦେଖିବାରେ ମନ ଦେଲେ। କିଛି ସମୟ ପରେ ଆସିଛି ଜଣେ କଏଦୀ...କଏଦୀ ନମ୍ବର ଦଶ। ବୟସ ୪୦।୪୫ ହେବ। ମୁଖମଣ୍ଡଳ ବିବର୍ଣ୍ଣ। କଏଦୀଟି ଥିଲା ଅନ୍ଧ। ଅଦାଳତ ଆଉ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଚାବୁକ୍ ଖାଇ ଖାଇ ଲୋକଟା ସତେ ଅବା କିଛି ଚୂର୍ଣ୍ଣମାର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଛି। ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଜେଲରଙ୍କ ନିକଟରେ ଠିଆ ହେଲା। ତା'ପରେ...]

କଏଦୀ—ନମସ୍କାର, ଜେଲର ସାହେବ!

ଜେଲର—(ହେମିତ ଫାଇଲ ଦେଖୁ ଦେଖୁ) କମନ୍ତୁ, ଆନନ୍ଦବାବୁ !
(କଏଦୀର ନାମ ଆନନ୍ଦ)

ଆନନ୍ଦ —(ଅବିଶ୍ବାସ ସ୍ବରରେ) ଆଜ୍ଞା !

ଜେଲର୍—ବସନ୍ତୁ । (କହି ଆନନ୍ଦଙ୍କ ବାହା ଧରି ଚେୟାର ଉପରେ ବସାଇଦେଲେ ।) ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଅଜ ଆପଣଙ୍କର ଜେଲ ମିଆଦ ସରିଯାଇଛି । ଆଜିଠାରୁ ଆପଣ ମୁକ୍ତ । (କହି ଆନନ୍ଦଙ୍କର ଜିନିଷପତ୍ର ତାଙ୍କ ହାତରେ ଧରାଇଦେଲେ) ଏଇ କେଇଟା ବର୍ଷର କଏଦୀ ଜୀବନକୁ ଗୋଟାଏ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଭଳି ଭୁଲିଯିବେ । ଏଣିକ ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହେଉ ।

ଆନନ୍ଦ—ସୁଖ ! ମୁକ୍ତି ! ଯାହା ଜୀବନର ସବୁ ରଙ୍ଗ ଲିଭିଯାଇଛି···ଜଳି ଜଳି ଯେ ଅଙ୍ଗାର ହୋଇଯାଇଛି, ତା ଜୀବନରେ ସୁଖ କୁଆଡୁ ଆସିବ, ଜେଲର ସାହେବ ! ମୁକ୍ତିର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ବଞ୍ଚିର ହବାର ବୟସ ଆଉ ମୋର ନାହିଁ । ବାକି ଜୀବନଟା ଖାଲି ଯନ୍ତ୍ରଣା···ଖାଲି ହାହାକାର··· ।

ଜେଲର—ନା, ଆନନ୍ଦବାବୁ ! ବଞ୍ଚିବାରେ କମ୍ ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ । ଜୀବନର ଏଇ ଉଠାଣି ଗଡ଼ାଣି ରାସ୍ତାରେ ଆଜିଠାରୁ ଆପଣ ଜଣେ ନୂଆ ମଣିଷ । ଆପଣଙ୍କର ଚଲାବାଟରେ ହୁଏତ ଝଡ଼ ଉଠିବ··ତୋଫାନ ଆସିବ । ତଥାପି···ତଥାପି ଆପଣଙ୍କୁ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ରାସ୍ତା ଯେ ଅନେକ ଲମ୍ବା । ତା'ର ଶେଷ କୋଉଠି, କହିପାରିବେ ?

ଆନନ୍ଦ—ଶେଷ ? ଏ ରାସ୍ତା ଯେ ଅନେକ ଲମ୍ବା । ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି, ଜେଲର ସାହେବ, ମତେ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମତେ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଗୋଟାଏ ବିକଳ ମନ ଆଉ ରକ୍ତାକ୍ତ ହୃଦୟ ନେଇ ।

କାରଣ ଏ ଯାଏ ମୁଁ ମରିନି । ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ଏକ ନିର୍ମମ ଜ୍ୱଳନର ଅନ୍ତର୍ଦାହ । ମୋ ଜୀବନପ୍ରଦୀପର ଶେଷ ଶିଖା ଧୀରେ ଧୀରେ କମ୍ପି ଉଠୁଛି; କେତେବେଳେ ସେ ଲିଭିଯିବ···(ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା)

ଜେଲର—ମନେହୁଏ, ଜୀବନରେ ଆପଣ ଅନେକ ଆଘାତ ପାଇଛନ୍ତି ।

ଆନନ୍ଦ—(ମ୍ଳାନ ହସି) ନା, ଜେଲର ସାହେବ, ମୁଁ ସେ ଗୋଟାଏ ଖୁଣୀ । ନରହନ୍ତା । ଗୋଟାଏ ନରହନ୍ତାର ହୃଦୟ ଆସିବ କୋଉଠୁ ! ଆନନ୍ଦ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଲୁଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ···)

ଜେଲର—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର Case History କେସ୍ ହିଷ୍ଟ୍ରି ପଢୁଥିଲି । ଆଚ୍ଛା ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରିଗଲେ କାହିଁକି ?

ଆନନ୍ଦ—ମୁଁ ଯେ ମଣିଷ ମାରିଛି, ଜେଲର ସାହେବ ମିଛ ! କହି ମୋର ବା ଲାଭ କଣ ହୋଇଥାନ୍ତା ? ମୁଁ ତ କେବେ ମୁକ୍ତିର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିନି । ଏଇ ପଥର ପାଚେରିଘେରା ଜେଲ୍ ଥିଲା ମୋ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗ । ଏଠି ଜୀବନ ଅଛି···ଏଠି ଶାନ୍ତି ଅଛି··· ।

ଜେଲର—କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସଞ୍ଜୀବକୁ ହତ୍ୟା କଲେ କାହିଁକି ? ସେ ତ ଆପଣଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ଆଉ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଥିଲା··· ।

ଆନନ୍ଦ—ସେଇ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମୁଁ କାହାକୁ ଆଜଯାଏ ଦେଇନି, ଜେଲର ସାହେବ ! ଆଉ ତା ହୋଇଥିଲେ ମୋ ଜୀବନର ତଳ ହୁଏତ ବୁଝିଯାଇଥାନ୍ତା ।

ଜେଲର—କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?

ଆନନ୍ଦ—ସବୁ କାହିଁକିର ଉତ୍ତର ନ ଥାଏ, ଜେଲର ସାହେବ ! ଯୋଉ ବନ୍ଧୁକୁ ମୁଁ ଜୀବନ ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲପାଇଥିଲି ତାକୁ ମୁଁ ମୋ

ନିଜ ହାତରେ ହତ୍ୟା କରିଛି । ବାସ୍, ମୋର କହିବାର ଶେଷ ହୋଇଛି ଶେଷ ହୋଇଛି ଗୋଟାଏ ଅଭିଶପ୍ତ ଜୀବନର ଲହୁଲୁହ-ବୋଳା କାହାଣୀ ।

ଜେଲର—ଆନନ୍ଦବାବୁ ! ମନେହୁଏ, ସେ ହତ୍ୟା ରହସ୍ୟାବୃତ । ଆପଣ ହୁଏତ ଅନେକ କଥା ବଡ଼ବାଳପଣରେ ଗୋପନ ରଖିଗଲେ; ହୁଏତ...

ଆନନ୍ଦ—(ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନ ଥିଲା କି କହିବାର ଆଗ୍ରହ ବି ନ ଥିଲା) ମୁଁ ଆସୁଛି ଜେଲର ସାହେବ !

(କମ୍ବଳ ଉଠି ଠିଆ ହେଲାବେଳେ)

ଜେଲର—କଣ ହେଲା, ଆନନ୍ଦବାବୁ, କହନ୍ତୁ ! ପୁଣି ବାହା ଧରି ବସାଇଦେଲେ । ମୋ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଅନେକ ଖୁଣୀ ଆସାମୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କର ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ । ଆପଣ ଏତେ ଶାନ୍ତ, ଏତେ ସରଳ, ଅଥଚ...

ଆନନ୍ଦ—ବାହାର ଦେଖି ଭିତର୍ଟା କଣ ସବୁବେଳେ ଜାଣିହୁଏ ଜେଲର ସାହେବ ? ତଥାପି ମୋ କଏଦୀ ଜୀବନର ମର୍ମଦାହ ଭିତରେ ଆପଣଙ୍କର ଏ ସ୍ନେହ, ଏ ମମତା ମୋର ସବୁଦିନ ପାଇଁ ମନେ ରହିବ । ମୁଁ ଆସୁଛି ।

(ଉଠି ନମସ୍କାର କରି କେଇ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇଲାବେଳେ)

ଜେଲର—କୋଉଠିକି ଯିବେ ?

ଆନନ୍ଦ—(ହଠାତ୍ ଅଟକିଗଲେ । ତା ପରେ ଶୁଖିଲା ହସ ହସି) ଜାଣେନା । ଏ ପାଦ ଦୁଇଟା ମୋର ଯୋଉଆଡ଼େ ନେଇଯିବ ...

ଜେଲର—ଆପଣଙ୍କର ଘରସଂସାର, ପିଲାଛୁଆ ?

ଆନନ୍ଦ—(ଦୁଃଖରେ) ଘରସଂସାର, ପିଲାଛୁଆ ? ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ଘର ସଂସାର, ପିଲାଛୁଆ, ମୋର ଦିନେ ସବୁ ଥିଲା; ଆଜି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ନିଃସ୍ୱ । ଏକଲା ଜୀବନର ଚଲାପଥରେ ଅଜସ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଅଭିଶାପ ନେଇ ମୁଁ ଆଜି ଛଟପଟ ହେଉଛି । ଯୋଉଦିନ ମୋର ଏ ଆଖିର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା, ସେଇଦିନଠୁ ମୋର ସବୁ ସରିଯାଇଛି । ମୁଁ ଅନ୍ଧ, ଜେଲର ସାହେବ, ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଦେଖିପାରିବିନି !

[କୋହ ଉଠିଛି ଏବଂ ଆନନ୍ଦ କାନ୍ଦିପକାଇଛନ୍ତି । ଜେଲର ନିଜ ସିଟ୍‌ରୁ ଉଠିଯାଇ ଆନନ୍ଦଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ତାଙ୍କର ଲୁହ ପୋଛୁ···]

ଜେଲର—ଆପଣ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି, ଆନନ୍ଦବାବୁ··· !

ଆନନ୍ଦ—(ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ ଜେଲରଙ୍କ ନିକଟରେ ବସି) ଏ ଲୁହ ନୁହେଁ ଜେଲର ସାହେବ, ଏ ତ ମୋ ଛାତିର ରକ୍ତ···ଅନେକ ଦିନ ପରେ ପୁଣି ଥରେ ଝରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

(କୋହ ଚାପିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ)

ଜେଲର—କଣ ହେଉଛି ଆନନ୍ଦବାବୁ, ମତେ କହିବେନି ?

ଆନନ୍ଦ—ଶୁଣିବେ ? ଶୁଣିବେ ଜେଲର ସାହେବ ମୋର ସେ କାହାଣୀ ?

ଜେଲର—କୁହନ୍ତୁ, ଆନନ୍ଦବାବୁ ! ମୁଁ ଜଣେ ନାଟ୍ୟକାର । ଯଦି ପାରେ ଆପଣଙ୍କର ସେଇ ଲୁହଲୁହବୋଳା କାହାଣୀକୁ ରୂପ ଦେବି ମୋର ଲେଖନୀ ମୁନରେ । ଆପଣଙ୍କର ସେଇ ଅକୁହା କାହାଣୀ ଯଦି ଜୀବନ୍ୟାସ ପାଏ ଆପଣ କ'ଣ ସୁଖୀ ହେବେନି ?

ଆନନ୍ଦ—ଆମର ହୁଏତ ଆଉ କେବେ ଦେଖା ହେବନି, ଜେଲର ସାହେବ ! ପାଞ୍ଚ ବାର ବର୍ଷର କଏଦୀ ଜୀବନ ଭିତରେ ଏ

କାହାଣୀ ମୁଁ କାହାରକୁ କହି ନ ଥିଲି । କେହି କେବେ ମୋ ମନକଥା ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରି ନ ଥିଲେ । ଆଜି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅନେକ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଛାତିଫଟା ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଚାପିରଖିବାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ମୁଁ ଆଜି ହରେଇ ବସିଛି । ମୁଁ ପାପ କରିଛି କି ପୁଣ୍ୟ-କରିଛି, ଠିକ୍ କରିଛି କି ଭୁଲ କରିଛି, ତା ଏବେ ବି ଜାଣେନା । ଏଠି ତ ମୋର ବିଚାର ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ପୁଣି ଥରେ ବିଚାର ହେବ । ସେଠି କିନ୍ତୁ କେହି କିଛି ଲୁଚେଇ-ପାରିବେନି ।

ଜେଲର—(ଜିଜ୍ଞାସାର ସ୍ୱର) ଆନନ୍ଦବାବୁ···

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ ! ଶୁଣନ୍ତୁ ମୋ ଜୀବନର ଅଶ୍ରୁସିକ୍ତ ଇତିହାସ । ଆଜକୁ ଚଉଦ ବର୍ଷ ତଳର କଥା···ବୁର୍ଲା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ୍ କଲେଜରୁ ଡିଗ୍ରୀ ହାସଲ କରି Indian Fruits Corporation Ltd. ରେ ଜଣେ ଜୁନିୟର ଇଞ୍ଜିନିୟର ହିସାବରେ ଜଏନ୍ କଲି । ସେତେବେଳେ ମନରେ ଅନେକ ଆଶାର ଜୁଆର । ଆଖିରେ ନାଲି ନାଲି କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ାର ସ୍ୱପ୍ନ । ଅଜାଣିଆ ମନଟା କେତେବେଳେ ଲଗାମ-ଛଡ଼ା ହେଇଯାଉଥିଲା । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେ ପାହାଡ଼ିଆ ଝରଣାର ନିର୍ଜନ ଉପକୂଳରେ ଦେଖାହେଲା ପଲ୍ଲବୀ ସହିତ ।

ଜେଲର—ପଲ୍ଲବୀ···?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ପଲ୍ଲବୀ···ଆମର ମ୍ୟାନେଜିଂ ଡାଇରେକ୍ଟର ମହା'ର ଣାଏଙ୍କ କନ୍ୟା । ଜୀବନରେ ଜୋଡ଼ାଏଟି ବସନ୍ତର ନହୁଲ ପରଶରେ ତା ଚନ୍ଦ୍ରଲତାରେ ଫୁଟିଉଠୁଥିଲା ଲକ୍ଷେ କୁସୁମର ସୁରଭି··· ତା'ର ସେ ଉପାସିଆ ଆଖିରେ ଆମନ୍ତ୍ରଣର ଅଜସ୍ର ତରଙ୍ଗ ।

ନାଲି ଟୁକୁ ଟୁକୁ ଓଠ ପାଖୁଡ଼ାରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଜହ୍ନ ପରି ରେଖାଏ ହସ । ମୋର ଅଜାଣତରେ ମୁଁ ତାକୁ ଭଲପାଇ ବସିଲି ।

ଜେଲର—(ଆଗ୍ରହରେ) ତା'ପରେ···?

ଆନନ୍ଦ—ଦିନ କେଇଟାର ପରିଚୟ···ତା ପରେ ମିଳାମିଶା···ବନ୍ଧୁତ୍ୱ । ଚଞ୍ଚଳା ମୋ ନିକଟରେ ଧରା ଦେଲା; ତା'ର ଭଲପାଇବାର ପବିତ୍ର ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳିକୁ ହସି ହସି ସମର୍ପଣ କଲା ମୋର ପାଦତଳେ । ଗୁରୁ ଉପରକୁ ଟେକିନେଲି···ପ୍ରତିବାଦ କଲାନି । ଭଗବାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ତା'ର ସୀମନ୍ତରେ ସିନ୍ଦୂର ଭରିଦେଲି । ସେଦିନ ବସନ୍ତ ପଞ୍ଚମୀର ବାସନ୍ତୀ ଲଗ୍ନରେ ମୁଁ ତାକୁ ଦେଇଥିଲି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା···କୁଳବଧୂର ସମ୍ମାନ । କିନ୍ତୁ, ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ ଏତେ ସୁଖ ହୁଏତ ନ ଥିଲା । ଅଦୃଷ୍ଟର ନିର୍ମମ ପରିହାସର ମୁଁ ଶିକାର ହେଲି ।

ଜେଲର—ତାହାହେଲେ ଚଞ୍ଚଳା କଣ···

ଆନନ୍ଦ—(ବାଧା ଦେଇ) ନା, ଜେଲର ସା'ହେବ ! ଦିନେ ଫାକ୍ଟେରୀରେ କାମ କରୁଥିବାବେଳେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟିଲା, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ହେଲି ମୁଁ । ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଆଖିରୁ ମୋର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା । ମୁଁ ହେଲି ଅନ୍ଧ ।

ଜେଲର—(ସମବେଦନା ଜଣାଇ) Veay unfortunate··· ତା'ପରେ ?

ଆନନ୍ଦ—ତା ପରର କାହାଣୀ ଖୁବ୍ କରୁଣ, ଜେଲର ସାହେବ, ଖୁବ୍ ମର୍ମନ୍ତୁଦ । ଏଇ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ମତେ ଫ୍ୟାକ୍ଟରୀରୁ ବାହାର କରି

ବଢ଼ିଆଗଲା । ଯାହାର ଆଖିର ଆଲୁଅ ଲିଭିଯାଇଛି ସେ ବା କଣ କାମ କରିପାରିବ । ଅନେକଥର ଚେଷ୍ଟା କରିଛି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ, କିନ୍ତୁ ପାରିନି । ପଲ୍ଲୀର ଆକର୍ଷଣ ମୋତେ ବାଧା ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲି ପରେ ମୋ ଭାଗ୍ୟର ଚରମ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ପଲ୍ଲୀର ମୋ ସହିତ ମିଳାମିଶାକୁ ତା ବାପା ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ବାଧା ଦେଲେ । ତା'ର ବାପମା କଣ କେବେ ବୁଝିବେ ଯେ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧକୁ ବାହା ହେବ ? ମୋର ମନେହେଲା ପଲ୍ଲୀ ଯେମିତି ମୋ' ଠାରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ଗୋଟାଏ ଭଙ୍ଗା ମନ ନେଇ ଆତ୍ମା ମୋର ଗୁମୁରି ଉଠିଲା ।

ଜେଲର—ଶେଷରେ ପଲ୍ଲୀ ଆପଣଙ୍କୁ ଧୋକା ଦେଲା, ନା ?

ଆନନ୍ଦ—ନା, ଜେଲର ସାହେବ ! ମୋ କାହାଣୀର ଏଇ ତ ଆରମ୍ଭ ମାତ୍ର, ଶେଷ ହେବାକୁ ଯେ ଅନେକ ଡେରି ଅଛି । ଶୁଣନ୍ତୁ ତା ପରର କାହାଣୀ । ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ବାଦଲଦେବ ଶ୍ରାବଣ ଆକାଶରେ ଘନକୃଷ୍ଣ ମେଘମାଳାର ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜ୍ଜନ । ବତାସୀ ପବନରେ ମେଘମଲ୍ଲାରର ସ୍ପର୍ଶ ନିଶୂନ୍ ସତ୍ତା, ଅଜ ନିଝୁମ ରାତି । ଏକୁଟିଆ ବସି ବସି ମୁଁ ଅଖିରୁ ଲୁହ ଢାଳୁଥିଲି ଜଗତପିତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାଣ ଖୋଲି ନିବେଦନ କରୁଥିଲି···"ତୁମେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ ଜଗତର ନାଥ ମୁଁ ହେଲି ଅନାଥ ଗୁରୁ···"

[ମଞ୍ଚର ସମସ୍ତ ଆଲୋକ ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଛି । ପଶ୍ଚାତ୍ କ୍ଷେପଣ ଶୈଳୀରେ ଭାସିଉଠିଛି ଅତୀତର କେଇଟି ପୃଷ୍ଠା ।]

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଞ୍ଚରେ ଅଲୋକ ଜଳଉଠିଛି)

[ଆନନ୍ଦଙ୍କର ଘର—ସାମନା ପଟ ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍ ଏବଂ ତାର ପଛକୁ ଲାଗି ଶୋଇବା ଘର । ଝରକା ଭିତର ଦେଇ ଶୋଇବା ଘର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଦୁଇ ଘରକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଦ୍ୱାରରେ ପରଦା ଝୁଲୁଥିଲା । ଝରକାର ଅନତି ଦୂରରେ ଶୋଇବାଘର ମଧ୍ୟରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଏକ ଦାରୁମୂର୍ତ୍ତି···ସମୟ ସନ୍ଧ୍ୟା । ବାହାରେ ବର୍ଷା···ବଜ୍ର ବିଜୁଳିର ଝଲକ । ଅନ୍ଧ ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁର ବନ୍ୟା]

ଗୀତ— ତୁମେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ ଜଗତର ନାଥ, ମୁଁ ହେଲି ଅନାଥ ଘୁର,
ତୁମେ ବୋଲାଇଲ ଦୟାର ସାଗର, ମୁଁ ହେଲି ମରୁକାନ୍ତାର ।
ସ୍ୱପନ ସ୍ରୋତରେ ମଣୋହ୍ନି ତୁମର
ସ୍ୱତଶୋ ନପୋଗ ସେବା,
ବନ୍ଧ ଦେଉଳର ବନ୍ଧ ଦିଅଁ ତୁମେ
ତୁମକୁ ଅଜଣା କିବା;
ମୋ ପରି ଦେଲନ ବରତା, ଅଭରା କରଦେଲ ସାତଘର ।
ତୁମେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ······ ।୧।

ତୁମର ଆସନ ରତ୍ନସିଂହାସନ
ଆହେ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ,
କୃପାପାରବାରୁଁ ଝୋପାଏ ଦେଲନ
ଏ ଘନ ଭିକାରି ପାଇଁ,
ତୁମ ବଡ଼ପଣ ଜାଣିଲି ମହିମା ଏ କି ଅବସ୍ଥାର କଲ...
ତୁମେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ .. ।୨।

(ରଚନା—ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କାନୁନ୍‌ଗୋ)

[ଗୀତ ଶେଷରେ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍‌କୁ ଆଗେଇଆସିଲେ ପରଦା ଆଡ଼େଇ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ହୁଏତ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଛାତିରେ ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ରଣା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ ସେ ବସିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ... ପଶିଆସିଲା ପଲ୍ଲବୀ । ବର୍ଷାରେ ସେ ତିନ୍ତି ଯାଇଥିଲା । ପଲ୍ଲବୀ ସୁନ୍ଦରୀ, ତନ୍ୱୀ...ସୁବର୍ଣ୍ଣ କିନ୍ତୁ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ବେଦନାର ପ୍ରଲେପ । ତା'ର ଆସିବା ଶବ୍ଦ ବାରପାରି]

ଆନନ୍ଦ—କିଏ... ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ...ମୁଁ ଆସିଛି, ଆନନ୍ଦ !. (କହି ଆନନ୍ଦଙ୍କୁ ବେଳେ ଆକୁଳ ଆବେଗରେ ଚାପି ଧରିଲେ)

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! ତମେ ଆସିଛ, ପଲବୀ ? (ବିଶ୍ବାସ କରିପାରୁ ନ ଥିଲେ)

ପଲବୀ—ହଁ ଆନନ୍ଦ, ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ କଣ କେବେ ଅଲଗା ରହିପାରେ ? ତୁମେ ସେ ମୋର...(ଆନନ୍ଦଙ୍କ ଛାତିରେ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା)

ଆନନ୍ଦ—(ପଲ୍ଲବୀର ମୁହଁକୁ ଦୁଇହାତରେ ଟେକିଧରି) ପଲ୍ଲବୀ ! ଦୀର୍ଘ ଚାରିମାସ ଧରି ମୁଁ ତୁମରି ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରୁଛି । ତୁମେ କଣ ମତେ ଭୁଲିଗଲ । ବେଶ୍ କରିଛ ପଲ୍ଲବୀ, ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧକୁ ଭଲ ପାଇ ତୁମେ କ'ଣ ସୁଖୀ ହୋଇପାରିବ ? ମତେ ଭୁଲିଯିବ, ପଲ୍ଲବୀ ! ମତେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଭୁଲିଯିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ ! ତମେ ଏକଥା କହିପାରୁଛ ? ସେଦିନ ବସନ୍ତ ପଞ୍ଚମୀର ବାସନ୍ତୀ ଲଗ୍ନରେ ତୁମେ ପରା ମୋ ସୀମନ୍ତରେ ସିନ୍ଦୂର ଭରି ଦେଇଥିଲ !

ଆନନ୍ଦ—ଆମ ଜୀବନର ସେଇ ଅଭିଶପ୍ତ ଲଗ୍ନକୁ ପିଲାଦିନର ମିଛିମିଛିକା ଖେଳଘର ଭଳି ଭୁଲିଯିବ, ପଲ୍ଲବୀ, ତା ହୁଏତ ଥିଲା ଆମ ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ । ତାକୁ ଭୁଲିଯିବ ପଲ୍ଲବୀ । ଯଦି ପାରି ସେଇ ସ୍ମୃତିର ପାଉଁଶ ଟିକଏ ସାଇତି ରଖିବ । ତମରି··· ତମରି ଆନନ୍ଦ ମରିଯାଇଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଆନନ୍ଦଙ୍କ ପାଟିରେ ହାତ ଦେଇ) ଛି, ସେମିତି ଅଶୁଭ କଥା ତୁଣ୍ଡରେ ଧରନ୍ତୁ ! ତମର ଝୁକର ଝୁଲିଯାଇଛି···ତମେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛ, ତଥାପି ତୁମେ ମୋର ସ୍ୱାମୀ···ଇହକାଳ ଆଉ ପରକାଳର ଦେବତା ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ !

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ, ଆନନ୍ଦ, ଆମର ସେ ବିଭାଘରରେ ଶଙ୍ଖମହୁରି ବାଜିନ କି ହୁଳହୁଳି ବି ପଡ଼ିନ । ତଥାପି ତମେ ମତେ ଦେଇଛ ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଆଉ ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଇଛି ସ୍ୱାମୀର ସମ୍ମାନ । ହିନ୍ଦୁ ନାରୀ ତା ଜୀବନରେ ଥରକ ପାଇଁ ବିବାହ କରେ, ଆନନ୍ଦ ! ଆମର ବିଭାଘର ଯେ ସରିଯାଇଛି ।

ଆନନ୍ଦ—ସେ ବିବାହକୁ ଏ ସମାଜ ସ୍ବୀକାର କରିବନି ପଲ୍ଲବୀ ! ତମର ବାପ ମା, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ତମେ ହୁଏତ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀର କୁହେଳୀ । ଏ ସମାଜର ବଡ଼-ପଣ୍ଡାମାନେ ତୁମକୁ କହିବେ ପତିତା...କଳଙ୍କିନୀ । ତମେ ପାରିବନି ପଲ୍ଲବୀ, ମୁଁ ତୁମର ଜୀବନଟାକୁ ଏମିତି ହା-ହୁତାଶରେ ଜଳିଯିବାକୁ ଦେବିନି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ତମେ ମୋ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରିଛ, ଆନନ୍ଦ ! ମୋ ଉପରେ ରାଗିଛ । ସତ କୁହ, ଆନନ୍ଦ, ତୁମକୁ ମୋ ରାଣ, ତମେ କଣ ସତରେ ମତେ ଅସ୍ବୀକାର କରିବ ?

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ, ମତେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଗୋଟାଏ ଦରିଦ୍ର ଆଉ ବେକାର ଅନ୍ଧ ପାଇଁ ତମେ କାହିଁକି ତୁମର ଜୀବନଟାକୁ ଆହୁତି ଦେବ ? କାହିଁକି ଜଳିବ ତିଳ ତିଳ ହୋଇ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ସେଇ ଜଳିବାରେ ହିଁ ମୋର ଆନନ୍ଦ—କାରଣ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲପାଏ—ଭଲପାଏ ତୁମର ସେଇ ସଙ୍ଗୀତର ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ ମୂର୍ଚ୍ଛନାକୁ—ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ବେଖାତିର କରି ମୁଁ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଆସିଛି ତୁମର ପାଖକୁ—କ'ଣ ଆଶ୍ରୟ ଟିକିଏ ଦେବନି ?

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ...ଯେ ଆଜି ଅନ୍ୟର ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜିବୁଲୁଛି—ଯେ ଆଜି ଅନ୍ୟର ଦୟାର ପାତ୍ର, କରୁଣାର ଭିକାରୀ, ସେ କଣ ତୁମକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବ ! ତମେ ଫେରିଯାଅ ପଲ୍ଲବୀ...ତମ ବାପାଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେଇ, ବଂଶ ପରଂପରାର ଆଭିଜାତ୍ୟକୁ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ, ସବୁ ଗୋଡ଼ କାଟିବାର ଯୋଉ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଜି ନେଇଛ ତା ହୁଏତ ଭୁଲ୍ । ତମେ ଫେରିଯାଅ—ଫେରିଯାଅ ପଲ୍ଲବୀ...ମୁଁ ତୁମ ପାଖରେ ଆଜି ହାତ ପତାଇ

ଭିକ୍ଷା ମାଗୁଛି···ମୋତେ ଟିକଏ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବାକୁ ଦିଅ··· ମୁଁ ମନଭରି କାନ୍ଦିବି···ମୋର ଦୁଃଖ ହୁଏତ ଅନେକ ହାଲକା ହୋଇଯିବ···ତମର ପ୍ରାଣର ଦେବତାରଗିଳ୍ପୀ ଆନନ୍ଦ ମରିଯାଇଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ ! ତାହାହେଲେ ତମର ପଲ୍ଲବୀ ବି ମରିଯିବ ।

(କହି ଆନନ୍ଦଙ୍କ ଛାତିରେ ଲେଟିପଡ଼ି କାନ୍ଦଉଠିଛି ।)

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! (କହି ପଲ୍ଲବୀକୁ ଛାତିରେ ଚାପିଧରିଲେ···ଝରିଗଲା କେଇବୁନ୍ଦା ଅଶ୍ରୁ । ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ ପଶିଆସିଛନ୍ତି ପ୍ରବୀର···ଯୁବକ · ସୁଶ୍ରୀ···Indian Fruits Corporation L. t. d. ର Chief Executive ଉଚ୍ଚ ପାହ୍ୟା ଅଫିସର)

ପ୍ରବୀର—Nice ! ଅଭିଗାମୁକ ଆଜ ପ୍ରୀତିପୂଜାରିଣୀ ପଲ୍ଲବୀଙ୍କର ଲଭିତ ମିଳନ ଲଗ୍ନରେ ଶ୍ରାବଣୀ କନ୍ୟା ଆଜ ସଙ୍ଗୀତମୁଖର··· କଣ୍ଠରେ·ତା'ର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ମେଘମଲ୍ଲାର ।

ଆନନ୍ଦ—କଏ··· ?

(ପଲ୍ଲବୀ ହଠାତ୍ ପ୍ରବୀରକୁ ଦେଖି ରାଗରେ ଜଳିଯାଇଛି ।)

ପ୍ରବୀର—ମୁଁ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀ—Your chief Executive ଅବଶ୍ୟ ହନେ ଥିଲ ।

ଆନନ୍ଦ—ଓ, ଆପଣ ! ଏ ଅସମୟରେ ଆପଣ ଏଠି ?

ପ୍ରବୀର—I am really sorry ଆନନ୍ଦ ! ଏ ବର୍ଷାମୁଖର ରାତି··· ଭିଜାମାଟିର ବାସ୍ନା ଦୁଇଟି ଦରଦୀ ପ୍ରାଣର ଆକୁଳ ବଂଶୀ ଯେତେବେଳେ ବାଜଉଠିଥିଲା, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଆସି ମୁଁ ବାଧା ଦେବାଟା ଅବଶ୍ୟ ଠିକ୍ ହେଇନ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଅଭଦ୍ର ! କାହା ସହିତ କପରି ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହୁଏ ତା ବୋଧହୁଏ ମତେ ଆପଣଙ୍କୁ ଶିଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବନି । Please go out.

ପ୍ରବୀର—ପଲ୍ଲବୀ, ତୁମର ମଧ୍ୟ ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ତୁମେ କାହା ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ତାଚ୍ଛଲ୍ୟରେ) ଜାଣେ । ମୋର ବାପାଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାମ କରୁଥିବା ଜଣେ ଅଧସ୍ତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ । Any more ?

ପ୍ରବୀର—I see... କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀ ! ତୁମେ ଭୁଲିଯାଅନା ଯେ ତୁମେ ମୋର ବାଗ୍‌ଦତ୍ତା । ଗୋଟାଏ ପରପୁରୁଷ ନିକଟରେ ଏମିତି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଭାବରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେବାଟା ମୁଁ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରେନା । ଆଉ Mr. Ray ଜାଣିଲେ...

ପଲ୍ଲବୀ—(ରାଗିଉଠିଛି) ପ୍ରବୀର !!

ଆନନ୍ଦ—(ଶାନ୍ତ ସ୍ୱରରେ) ଥାଉ ପଲ୍ଲବୀ, ମୋ ଲାଗି ତୁମ ପରିବାରରେ ଗୋଟାଏ ଅଘଟନ ଝଡ଼ ଉଠୁ ଏହା ମୁଁ ଚାହେଁନା—ଆପଣ ପଲ୍ଲବୀଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯାଆନ୍ତୁ ପ୍ରବୀରବାବୁ...

ପଲ୍ଲବୀ—(ଦୃଢ଼ ଗଳାରେ) ନା ଆନନ୍ଦ, ଏ ତ ଝଡ଼ର ଆରମ୍ଭ ମାତ୍ର । ଏହାପରେ କିନ୍ତୁ ଏକ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତୋଫାନର ଆଘାତ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତୁମେ ପାରିବନି, ଆନନ୍ଦ ସେ ଝଡ଼ର ମୁକାବିଲା କରିପାରିବନି ?

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ... !

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ ଆନନ୍ଦ, ମୁଁ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇସାରିଛି । ମୁଁ ଜାଣି ଜାଣି ନିଆଁ ଭିତରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ୁଛି । ଯଦି ଜଳିଯାଏ ସେଥିରେ ମୋ ଆତ୍ମା ଶାନ୍ତି ପାଇବ । ଆଉ ଯଦି ଜଳି ନ ଯାଏ ତେବେ ଆଜିର ଏ ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ କହିବ, ପଲ୍ଲବୀ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଝିଅ ଥିଲା ଯେ ନିଜର ପ୍ରିୟତମ ପାଇଁ ହସି ହସି ନିଜ ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇଥିଲା ।

ପ୍ରଭାତ—ପଲ୍ଲବୀ ! ତୁମର ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ତୁମ ସହିତ ମୋର ବିବାହ ବନ୍ଧନ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ବନ୍ଧନ ! ମୋର ଏଇ ମାଟିର ଦେହଟାକୁ ଗୋଟାଏ ନିର୍ଜନ କୋଠରୀ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରି ଯଦି କୌଣସି ବନ୍ଧନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ମୁଁ ସେ ବନ୍ଧନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ମତେ ପାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ କେବେହେଲେ ତୁମର ସଫଳ ହେବନି, ବରଂ ନିଜର ସମ୍ମାନ ନେଇ ଫେରିଯାଅ ।

ପ୍ରଭାତ—ଫେରିଯିବି ! (ହସିଉଠିଛି) ତୁମକୁ ସାଥିରେ ନ ନେଇ ମୁଁ ଫେରିଯିବାକୁ ଆସିନି, ପଲ୍ଲବୀ Mr. Rayଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ତୁମକୁ ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋ ସହିତ ଫେରିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଦୃଢ଼ ଗଳାରେ) ବାପାଙ୍କୁ କହିବ ପ୍ରଭାତ, ତାଙ୍କର ଅବାଧ୍ୟ ଝିଅ ପଲ୍ଲବୀ ମରିଯାଇଛି । ତମେ ଆସିପାର··· ।

ପ୍ରଭାତ—ଏତେ ସହଜରେ ନୁହେଁ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଗୋଟାଏ ଲାଜକୁଳୀ ରଜନୀ-ଗନ୍ଧାର ସୁରଭି ନେଇ ତୁମେ ଯେଉଁଦିନ ପ୍ରଥମେ ମୋ ମନ-ବଗିଚାରେ ଦେଖା ଦେଲ ସେଇଦିନଠୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇଛି, ଆଜି ଚାହିଁଛି ଦେବାକୁ ରାଜରାଣୀର ସମ୍ମାନ । ତମେ ଯଦି ତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କର···

ପଲ୍ଲବୀ—ତାହା ହେଲେ କଣ କରିବ, ଶୁଣେ ?

ପ୍ରଭାତ—(ରୁକ୍ଷ ଗଳାରେ) ମୋ ଲାଳସାର ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ଅଶ୍ୱଟା ହୁଏତ ଲଗାମଛଡ଼ା ହୋଇଉଠିବ । ହୁଏତ···

ପଲ୍ଲବୀ --ଇସ୍ ! ତମେ ଏତେ ନୀଚ···ଏତେ ଘୃଣ୍ୟ !

ପ୍ରଭାତ—(ହସିଉଠିଛି) ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବାଧା ପଡ଼ିଲେ ମଣିଷ ସବୁ କରିପାରେ, ପଲ୍ଲବୀ ! ତୁମର ଏଇ ଅନ୍ଧ ପ୍ରେମିକ ଆଗରେ ମୁଁ ଯଦି ତୁମକୁ ଜୋର କରି ନେଇଯାଏଁ··· ?

ଆନନ୍ଦ—(ସ୍ୱଗତରେ) ପ୍ରବୀରବାବୁ ! ଆପଣ ସୀମା ବାହାରକୁ ଚାଲି-ଯାଉଛନ୍ତି ।

ପ୍ରବୀର—ଶକ୍ତି ଥିଲେ ପ୍ରତିରୋଧ କରିପାର, ଆନନ୍ଦ ! ପଲ୍ଲବୀକୁ ପାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ ତୁମର ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯିବ । ଆସ ପଲ୍ଲବୀ···

(କହି ପଲ୍ଲବୀକୁ ବଳାତ୍କାରରେ ଟାଣିଟାଣି ନେଇଗଲା ।)

ପଲ୍ଲବୀ—(ଚିତ୍କାର କରି) ନା, ନା, ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ···ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଆନନ୍ଦ ଆନନ୍ଦ···

ଆନନ୍ଦ—ପ୍ରବୀରବାବୁ···ପଲ୍ଲବୀ···

ପ୍ରବୀର—ଚାଲ ପଲ୍ଲବୀ, ବାହାରେ ମଟର ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ।

[ଟାଣିନେଇ ଚାଲିଗଲା । ପଲ୍ଲବୀର ଆର୍ତ୍ତ ଚିତ୍କାର ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୂରେଇଗଲା । ଆନନ୍ଦ ପଲ୍ଲବୀ ପଲ୍ଲବୀ ଡାକ ଡାକ ଅଣ୍ଡାଳ ଅଣ୍ଡାଳ ଯିବାବେଳେ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଫାଟି ରକ୍ତ ବାହାରିଲା ।]

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା)

[ସେଇ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଭାସି-ଆସିଲା ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର ଏକ ତୀବ୍ର ଅଥଚ ବେସୁରା ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ହଠାତ୍ ସବୁ ନୀରବ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ସେଇ ଅଖଣ୍ଡ ନୀରବତା ଓ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଭାସିଆସିଲା···

ଜେଲରଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ତା'ପରେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ପରେ ମୋର ମୁଣ୍ଡରେ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ଲାଗିଲା···ରକ୍ତର ଧାର ଛୁଟିଲା । କେଇଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଏ ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ହୋଇପଡ଼ିଲି ।

ଜେଲରଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ତା ପରେ··· ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚେତା ମୋର ଫେରି-ଆସିଲା । କେହି ଜଣେ ଆହା କହିବାକୁ ପାଖରେ ନ ଥିଲା, ଜେଲର ସାହେବ ! ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ଅଣ୍ଡାଳ ଅଣ୍ଡାଳ ଖଣ୍ଡେ କନା ଚିରି ମୁଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧିଲି । ଅନେକ ରକ୍ତ ବହିଗଲା···ଦେହ ମୁଣ୍ଡରେ ଅନୁଭବ କଲି ଭୀଷଣ ଦୁର୍ବଳତା । କେଇଟା ଦିନ ପରେ ବାହାରର ସେ କ୍ଷତଟା ଶୁଖିଗଲା; କିନ୍ତୁ ମନର ସେ କ୍ଷତ···ଏବେ ବି ସେଥିରୁ ରକ୍ତ ଝରୁଛି, ଜେଲର ସାହେବ, ଏବେ ବି ସେ ଘା ଶୁଖିନି । ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ଏ ଘଟଣାର କେଇଟା ଦିନ ପରେ ପଲ୍ଲବୀଠାରୁ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ପାଇଲି ।

ଜେଲରଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—କିଏ ଲେଖିଥିଲେ ପଲ୍ଲବୀ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ପ୍ରବୀର ତାକୁ ଜୋର କରି ନେଇଗଲା ପରେ ତା ଉପରେ ହୋଇଥିବା ନିଷ୍ଠୁର ଅତ୍ୟାଚାରର ନିର୍ମମ କାହାଣୀ । [ପୁଣି ଥରେ ଭାସିଆସିଲା ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର ଏକ ତୀବ୍ର ବେସୁରା ରାଗିଣୀ । ତା ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ···ନିସ୍ତବ୍ଧ ।]

—o—

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଜଳିଉଠିଲା)

[ଲକ୍ଷପତି ମାନ୍ଧାର ରାଏଙ୍କ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବୈଠକଖାନା । ମିଷ୍ଟର ରାଏ କରୁଛନ୍ତି ବଗ୍ରତ ଓ କରୁଛନ୍ତି ଉତ୍ତେଜିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଦଚାରଣ କରୁଥିଲେ । ପକିଶା ଧର ଗ୍ରାଡ଼ ବ୍ଲକଯାଇଛି । ଉତ୍ତେଜନାରେ ଦେହ ତାଙ୍କର ଥରୁଥିଲା । ଚିତ୍କାର କରି ଡାକିଲେ—]

ମାନ୍ଧାର—ଭରତ ! (ଉତ୍ତର ନ ପାଇବାରୁ) ଭରତ··· ! ···useless fellow···

ଭରତ—(ଭିତରୁ) ଯାଉଚି, ଅଜ୍ଞା !

(କିଛି ଚରଚର ହୋଇ କାମ ଛାଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି)
ମତେ ଡାକିଲେ, ଆଜ୍ଞା··· !

ମାନ୍ଧାର—ଆଉ କାହାକୁ ଡାକିଲି ? Idiot ! କଣ କରୁଥିଲୁ ଏତେ ବେଳଯାଏ ?

ଭରତ—(ଭୟ ପାଇଯାଇଛି) ଅଜ୍ଞା, ପାଣିଗଛରେ ଫୁଲ ଦଉଥିଲି ।

ମାନ୍ଧାର—ଚୁପ୍‌କର ! ପାଣିଗଛରେ ଫୁଲ ଦଉଥିଲୁ ନା ଫୁଲଗଛରେ ପାଣି ଦଉଥିଲୁ ?

ଭରତ—(ଉପୁରେ ଝେପ ଡୋକ) ଅଜ୍ଞା, ତରବରରେ ସବୁ ଓଲଟା
ହେଇଗଲା···ମୁଁ ଅଜ୍ଞା ··

ମାହାର— ପଲ୍ଲବୀ ଘରୁ ଗଲା କେମିତି ?

ଭରତ—ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଜାଣିନ, ଅଜ୍ଞା···ମୁଁ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦେଲାବେଳ

ମାହାର—(ଚଡ଼ାଗଳାରେ) ଭରତ । ତୋ, ଭଳି ଗୋଟାଏ ଅପଦାର୍ଥକୁ
ଚାକର ରଖି ମୁଁ ଯେ କି ଭୁଲ କରିଛି···। ତତେ ବାରମ୍ବାର
କହିଯାଇଥିଲି ପଲ୍ଲବୀ ଯେପରି ବାହାରକୁ ନ ଯାଏ, ତା ଦେଖିବା
ତୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଅଥଚ ··

ଭରତ—ଆଜ୍ଞା, ସେ ଦରବାନ ତ ଦୁଆର ଜଗିଥିଲା ।

ମାହାର—ଆଉ ତୁ ପାଣି ଦେଉଥିଲୁ, ନା ? ମୂର୍ଖ କୋଉଠିକାର ! ପଲ୍ଲବୀ
ଦାଣ୍ଡଫାଟକ ଦେଇ ଗଲା କି ବାରିଫାଟକ ଦେଇ ଗଲା, ମୁଁ ତା
ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଭରତ—ସେ ଆଜ୍ଞା ··ସେ ଆଜ୍ଞା· ବାରିଫାଟକ ଦେଇ ଗଲେ ।

ମାହାର—ତୁ ଦେଖିଛୁ ନିଶ୍ଚୟ !

ଭରତ—ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଦୌ ଦେଖିନି···ଆଖି ଛୁଉଁଛି, ଆଜ୍ଞା···

ମାହାର—ହୁଁ ! ବାରିଫାଟକ ଦେଇ ଗଲା ବୋଲି ଜାଣିଲୁ କେମିତି ?

ଭରତ—ଆଜ୍ଞା, ସେ ତ ସବୁବେଳେ ସେଇ ବାଟଦେଇ ଯା’ ଆସ କରନ୍ତି ।
ସବଲି···

ମାହାର—ଭରତ ! ଯା, ବାହାର ଯା, କହୁଛି···useless fellow···
ଯା—

ଭରତ—ଅଜ୍ଞା ! ତୁଣ୍ଡ ରହିଲେ ମୁଣ୍ଡ ପଦେ କଥା କହନ୍ତା···

(ଭୁଲ ବୁଝିପାରି ଝେପ ଡୋକିଲା)

ମାଦ୍ଧାର—(ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ) କଣ ?

ଭରତ—ଆଜ୍ଞା··ଆଜ୍ଞା, ମୋର ଯେମିତି ମନେହେଉଛି, ତେଇଙ୍କୁ କିଏ କମିଆ କରିଛି, ନ ହେଲେ ଘାର ପେଷିଛି; ତା ନ ହେଲେ ସେ ଅନ୍ଧ ଇଞ୍ଜିନିଅର ପାଇଁ ଦେଇ ଆମର ଏମିତି···

ମାଦ୍ଧାର—ଭରତ ! କହିଲୁ କଣ ନା, କମିଆ କରିଛି···ଘାର ପେଷିଛି । ଯେତେ ସବୁ ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସ···

ଭରତ—ଆପଣ ସିନା ପରତେ ଯିବେ ନି ଆଜ୍ଞା, ହେଲେ ମୋ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି । ଏଇ ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷ ତଳ କଥା, ଆମ ଗାଁକୁ ସାତଙ୍କ ଯାତ୍ରା ପାର୍ଟି ଆସିଥିଲା ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ । ତାଙ୍କ ଦଳର ନାଚ ମାଷ୍ଟର ଅଜ୍ଞା କ କମିଆ କଲା କେଜାଣି, ଆମ ପଧାନଘର ଝିଅ ତେମି ତ ଖାସ୍ ଦଉଡ଼ିଲା ତା ପାଖକୁ । ସେ ଯେତେ ବୁଝେଇଲେ କିଛି ଶୁଣିଲାନି । ଘରେ ତାଲା ପକାଇ ରଖିଲେ । ହେଲେ କଣ ହେବ, ବନ୍ଧଅଧରେ ତାଲା ମନକୁ ମନ ଫିଟିଯିବ, ତେମି ଯାଇ ନାଚମାଷ୍ଟର ପାଖରେ ହାଜର ।

ମାଦ୍ଧାର—(ଭରତ କଥାରେ କିଛିଟା ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିଲେ) ତାଲା ମନକୁ ମନ ଫିଟିଯାଏ ?

ଭରତ—(ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ) ଇଏ ପରା ଅଜ୍ଞା ଆଖିଦେଖା କଥା । ଗୁଣିଗାରେଡ଼ିରେ ସବୁ କରିହବ । ଏପାରି ଗଛ ସେପାରିକୁ ଚାଲିଯିବ । ଉଚାଟନ ମନ୍ତ୍ର ଅଜ୍ଞା ଏମିତି ଅଛି ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରଲକ୍ଷଣି, କଣ କହିବ ଅଜ୍ଞା କୁଳବୋହୂଆସୁଣୀ ଘର ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଆସିବ ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ଦବାକୁ ବି ତର ସହିବ ନି···

ମାଦ୍ଧାର—ହୁଁ ଗୁଣିଗାରେଡ଼ିରେ ଅସମ୍ଭବକୁ ବି ସମ୍ଭବ କରିହେବ, ନା··? ଆଚ୍ଛା, ଭରତ, ତୁ ତୋ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛୁ ?

ଭରତ—(ସାହସ ପାଇକ୍ତି) ଆଜ୍ଞା, ଖାଲି ଦେଖିଛି କଣ ? ଦେଖିଛି, ଶୁଣିଛି, ଆଉ ଅଙ୍ଗେ ନଭେଇଛି । ଆପଣ ସିନା ବଡ଼ଲୋକ, ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହାନ୍ତି । ହେଲେ ଆଜ୍ଞା, ଏମିତି କାଉଁରୀ କାମାକ୍ଷା ପଦ ଅଛି ସେ ଏକା ପଦକେ ପୁଅର ଅକଲ ଗୁଡ଼ୁମ୍... । ଆମ ପଧାନବୁଢ଼ା...ସେଇ ଚେମିବାପ ଆଜ୍ଞା, ଅ.ଉ କରି ବୁଦ୍ଧି ବାଟ ନପାଇ ଶେଷରେ ଜଗୁଆ କମାରକୁ ଡାକିଲା । ଘର ବଡ଼ ଗୁଣିଆ ଆଜ୍ଞା, ପଡ଼ର ମଝଜାରେ ନାଁ ଡାକ୍ । କମାରପୁଅ ଯେମିତି ଆସି ପଧାନବୁଢ଼ାଘରେ ପାଦ ଦେଇଛି ନା, ଦେଖ ଚେମିକୁ ..ଖାଲି ତ ଡେଇଁଲା...ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ନାହିଁ...ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ଲଙ୍ଗଳା...ଖାଲି ନାଚିଲା । କହିଲା, ମତେ ଛାଡ଼ିଦଅ, ମୁଁ ଆଉ ରହିବି ନ, ମୁଁ ମୋ ଘରକୁ ପଳେଇବି । କଣ କହିବି ଆଜ୍ଞା, ସୋଉ ନାଚ ତାର...

ମହାର—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !

ଭରତ—ଖାଲି କ'ଣ ଆଜ୍ଞା, ସେତିକି ? ଜଗୁଆ କମାର କି ପଦ ପଢ଼ିଲା କେଜାଣି, ଯେମିତି ଆଜ୍ଞା ସେ ଟଙ୍କାକୁକୁଡ଼ା ବେକଟାକୁ ମୋଡ଼ି କାଉଁରୀ ହାଡ଼କୁ ଦ'ଥର ଛୁଆଁଇ ଦେଇଛି ନା, ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେନି ଅଜ୍ଞା, ହେଲେ ମୋ ଦେହ ଶିତେଇ ଉଠୁଛି...ଚେମି ଅଜ୍ଞା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପାଣିଗରାକୁ ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ଧରି ସେ ଧାଇଁଲା ସେ ଏକାବେଳେ ଯାଇ ଚନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡରେ ହାଜର; ଗରାଟାକୁ, ଫୋପାଡ଼ଦେଇ ଏକଦମ୍ ବେହୋସ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ମହାର—My good God !

ଭରତ—ସେଇଦିନଠୁ ଅଜ୍ଞା, ନାଚମାଷ୍ଟର ସିଆଡ଼େ—ଆଉ ଚେମି ଏଆଡ଼େ । କାଉଁରୀ କାମାକ୍ଷା ପଦର କଣ କମ୍ କରାମତି... ! ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି କି ଅଜ୍ଞା...

ମାହାର—କଣ ?

ଭରତ—ଆମ ଦେଉଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଥରେ ଜଗୁଆ କମାରକୁ ଦେଖେଇଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ମତେ ଲାଗୁଚ, ସେ ଅନ୍ଧ ଇଞ୍ଜିନିଅର ଆମ ଦେଉଙ୍କୁ ଗୁଣି କରୁଛି, ନ ହେଲେ ସାର ପେଷିଛି । ତା ନ ହେଲେ ଦେଉଙ୍କ ଭଲଆ ଜାଣିବା ଶୁଣିବା ଝିଅ···

ମାହାର—ତୁ ଠିକ୍ କହୁଛୁ ଭରତ, ମୋର ବି କାହିଁକ ଘର ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି—ଆନନ୍ଦ ହୁଏତ ତାକୁ ଗୁଣି କରୁଛି । ଅଚ୍ଛା ତୁ ସେ ଜଗୁଆ କମାରକୁ ଆଣି ପାରବୁ ?

ଭରତ—ପଚାରୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ! ଆଜ କହିଲେ କାଲି ଆସିବ । କାଲି ସକାଳ ବସରେ ଯିବ ଆଜ୍ଞା ? ଅନେକ ଦିନ ହେଲଣି ବୁଢ଼ୀଟାକୁ ବି ଦେଖିନି···

ମାହାର—ଭରତ ! ଜଗୁଆ କମାରକୁ ଡାକିବା ନାଁରେ ବୁଢ଼ୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ଯିବୁ, ନା ?

ଭରତ—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଯିବ ଯେତେବେଳେ···

ମାହାର— ଅଚ୍ଛା ଠିକ୍ ଅଛି · ତୁ କାଲି ସକାଳ ବସ୍‌ରେ ଚାଲି ଯା । ପହରଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେପରି ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବୁ ଯା···

[ଭରତ ଖୁସି ହୋଇ ଚାଲିଯିବା ସମୟରେ ଆସିଛନ୍ତି ପ୍ରଫେସର ଓ ପଲ୍ଲବୀ । ପଲ୍ଲବୀ ଆଖିରୁ ନିଆଁ ଝରୁଥିଲା ରାଗ ଓ ଅଭିମାନରେ । ପ୍ରଫେସର ତାକୁ ଟାଣି ଟାଣି ଆଣିଛନ୍ତି । ଭରତ ପଲ୍ଲବୀ ନିକଟକୁ ଆସି ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ···

ଭରତ—ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିଛି, ଅଜ୍ଞା, ଏଇ ସାର ପେଷଣ । ଦେଖୁନାହାନ୍ତି ଆଖିବାଳ କେମିତି ଯୋଡ଼ଯୋଡ଼ ହେଇଛି···ମୁହଁ ଫଣଫଣ କାନ ଦୁଇଟା ନାଲି ପଡ଼ିଛି । ସେ ଜନ୍ତୁଟା ଦେଉଙ୍କ ଉପରେ ସାର ପେଷିଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—You idiot get out କହିଲା କଣ ନା ଘର ପୋଷିଛୁ—
(ଭରତ ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି)

ପ୍ରବୀର—ମୁଁ ଆସୁଛି, Sir...!

ମନ୍ଦାର—ନା ପ୍ରବୀର, ବସ, ତମ ସହିତ ଅନେକ କଥା ଅଛି ।
(ପ୍ରବୀର ବସିଲେ)

(ପଲ୍ଲବୀ କୁ ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲା) ତୁ ବି ବସ୍, ପଲ୍ଲବୀ ! ଆଜ ମୁଁ ଚାହେଁ ଏହାର ଗୋଟାଏ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆପଣ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ବାଧା ଦେବାର ଅଧିକାର ମୋର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମତେ କେନ୍ଦ୍ର କରି କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଦି ଆପଣ ନେଇଥାନ୍ତି ବା ନଅନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦାୟୀ କିମ୍ବା ବାଧ୍ୟ ହେବିନି ।

ମନ୍ଦାର—ପଲ୍ଲବୀ ! ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ ଜବାବ ଦେବାକୁ ତତେ ଟିକିଏ ଲଜ୍ଜା ଲାଗୁନି ! ଏହା ଆମ ଖାନଦାନ ଆଉ ବଂଶ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ପ୍ରଶ୍ନ । ଆଉ ଆଜିର ଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି...

ପ୍ରବୀର—ମୋତେ ଯାହା ମନେହୁଏ Sir Miss, Ray ଙ୍କର କିଛିଟା ମାନସିକ ବିକୃତି ଘଟିଛି...ନଚେତ୍...

ପଲ୍ଲବୀ—(ପ୍ରବୀରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ! Don't talk nonsense) ମାନସିକ ବିକୃତି ମୋର ଘଟିନି ପ୍ରବୀରବାବୁ, ଘଟିଛି ଆପଣଙ୍କର । ମତେ ବିଭା ହୋଇ ରାତାରାତି ଲକ୍ଷପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଆପଣଙ୍କୁ ହୁଏତ ପାଗଳ କରିଦେଇଛି । I am in my Senses.

ମନ୍ଦାର—ପଲ୍ଲବୀ ! କାହା ସହିତ କିପରି ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହୁଏ ତା ହୁଏତ ତତେ ଶିଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବନି । ପ୍ରବୀର ଜଣେ ବିଦେଶଫେରନ୍ତା ଇଞ୍ଜିନିୟର । Indian Fruit

Corporation Ltd. ର Chief executive, ଆଉ ତୋର ଭାବୀ ସ୍ୱାମୀ । ତୁ ଜାଣୁ ମୁଁ ତୋର ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ କରିସାରିଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ପ୍ରବୀର ଭଳି ଗୋଟାଏ ଲୋଫର ଆଉ ଅଭଦ୍ରକୁ ମୁଁ କେବେ ବିବାହ କରିପାରେ ନା, ବାପା !

ପ୍ରବୀର—ପଲ୍ଲବୀ ! ମୋର ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତୁମେ ମତେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅପମାନ ଦେଇଛ, ଆଉ Mr. Rayଙ୍କ ଖାତିରରେ ମୁଁ ସବୁ ନୀରବରେ ବରଦାସ୍ତ କରିଛି; କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଯଦି ତାର ପୁନରାବୃତ୍ତି କର···

ମଦନ—ଥାଉ ପ୍ରବୀର ! ମୋର ଯାହା ମନେହୁଏ, ପଲ୍ଲବୀର କିଛିଟା mental trouble ଦେଖାଦେଇଛି । I will take proper care of her, ତମେ ଆସ, ପ୍ରବୀର ! ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଦିନ କେଇଟାରେ ପଲ୍ଲବୀ ନିଶ୍ଚୟ ତା'ର ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ । ପିଲାଲୋକ ତ···ପଲ୍ଲବୀକୁ ଭୁଲ ବୁଝିବନି । ଏ ବିବାହରେ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ କଥା ଦେଇଛି···

ପ୍ରବୀର—ମୁଁ ଆସୁଛି, Sir ! (କଡ଼ା ପଲ୍ଲବୀକୁ ଚାହିଁ ଟିକିଏ କଣେଇଁ ଯାଇ ବିଦାୟ ନେଲେ)

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ବଞ୍ଚି ଥାଉ ଥାଉ ଏ ବିବାହର ହୋଇପାରିବନି, ବାପା ! ପ୍ରବୀର ଭଳି ଗୋଟାଏ ଡ୍ରଙ୍କାର୍ଡ଼ (Drunkard) ଆଉ ନଷ୍ଟଚରିତ୍ର ଯୁବକକୁ ବ୍ୟାହ କଲେ ଏ ବଂଶର ମାନମର୍ଯ୍ୟାଦା ତଳକୁ ଖସିଯିବ ପିତା, ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଭଲେହେଲେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବନି ଆଉ ସବୁ ଦିନ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ଅଲିଅଳି ଝିଅ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଢାଳିବ ।

ଆହାର—ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନ ତୁ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଘୃଣା କରୁ କାହିଁକି ?
ସେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ, ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ, ଭଦ୍ର...ଅଥଚ...

ଛବି—ମଣିଷର ବାହାର ଦେଖି ତା'ର ଭିତରଟା କଣ ଜାଣିହୁଏ ବାପା ? ମୁଁ ଗତିଗତି ଧରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ପ୍ରବୀର Club ରେ ମଦ ପିଏ, ଜୁଆ ଖେଳେ, ଆଉ...

ଆହାର—ଆଉ ସେ ଅନ୍ଧ ଆନନ୍ଦ ତୋ ଆଖିରେ ଗୋଟାଏ ଦେବତା ..
ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ ବାପର ଇଜ୍ଜତଟାକୁ ମାଟିରେ ମିଶେଇଦେଇ ଏଇ ବର୍ଷାମୁଖର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଲୁଚି ଲୁଚି ଚାଲିଯାଇଥିଲୁ ତା'ର ପାଖକୁ, ନା ?

ଛବି—ଅପଣ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ, ବାପା ..

ଆହାର—ବୁଝି ବୁଝି ଏ ମୁଣ୍ଡର ବାଳସବୁ ଧଳା ହୋଇଗଲାଣି । ବୁଝିପାରୁନୁ ତୁ, ଗୋଟାଏ କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ତୁ ଯେଉଁ ଭୁଲ୍ କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ, ତା'ର ପରିଣତି ଚିନ୍ତା କରିଛୁ ? ଗୋଟାଏ ବେକାର ଆଉ ଅନ୍ଧକୁ ବାହାହୋଇ ତୁ କଣ ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି ପାଇପାରିବୁ ? ଖାଲି ଦିନ ଦିନ ଧରି ଲୁହ ଢାଳିବୁ, ରକ୍ତ କାନ୍ଦିବୁ ।

ଛବି—ସେଇ କାନ୍ଦିବାରେ ହିଁ ମୋର ଆନନ୍ଦ ବାପା, ସେଇଥିରେ ମୋର ଶାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେଇ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିବାର କଣ୍ଟା ପ୍ରେରଣା ଦେଇପାରେ, ତାଙ୍କର ସେ ଶୁଖିଲା ଓଠରେ ଯଦି ଟିକିଏ ହସର ରେଖା ଆଙ୍କି ଦେଇପାରେ ସେଇ ହେବ ମୋ ଜନ୍ମର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୌରବ ।

ହାର—(ରାଗିଯାଇଛନ୍ତି) ଛବି ! ତୋର ଏତେ ଜିଦ୍ ! ଆଉ ମୁଁ ବ କମ୍ ଜିଦ୍‌ଖୋର ନୁହେଁ, ଛବି ! ସେଇ ଅନ୍ଧଟାକୁ ତତେ

ଚିରଦିନ ଲାଗି ଭୁଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା ନ ହେଲେ ମୋର ସାମାନ୍ୟତମ ଇଙ୍ଗିତ ମାତ୍ରେ ତା'ର ଶେଷ ଚିହ୍ନ ଧରାପୃଷ୍ଠରୁ ଲୋପ ପାଇଯିବ···।

ପଲ୍ଲବୀ—ବାପା ! ଆପଣ ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ! ଆପଣ ଏତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ! ଆପଣଙ୍କର ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ହୁଏନା ? ତାଙ୍କର ସେ ନିଗୃହ ଆତ୍ମାର ଆକୁଳ ମର୍ମଦାହ ଆପଣ କଣ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ-ନାହାନ୍ତି ? ଏତେବଡ଼ ଦୁନିଆରେ ତାଙ୍କର କି କେହି ନାହିଁ ।

ମାହାର—ଏମିତି କଲବଲ ହୋଇ ବଞ୍ଚିରହିବା ଅପେକ୍ଷା ସେ ଯଦି ମରିଯାଏ ତେବେ ତାର ଆତ୍ମା ହୁଏତ ଶାନ୍ତି ପାଇବ । ବଞ୍ଚିରହି ତା'ର ଲାଭ କଣ, କହିପାରିବୁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ନା ନା, ବାପା, ଆପଣ ତାଙ୍କର ଏତେ ବଡ଼ ଅମଙ୍ଗଳ କାମନା କରନ୍ତୁ ନା । ସେ ବଞ୍ଚି ରହିବେ ··ବଞ୍ଚି ରହିବ ତାଙ୍କର ସେ ସଙ୍ଗୀତର ଅନାବିଳ ସାଧନା···କଣ୍ଠରୁ ତାଙ୍କର ଝରିବ ମୂର୍ଚ୍ଛନାର ଅମୃତ ।

ମାହାର—ବେଶ୍, ଆନନ୍ଦ ବଞ୍ଚି ରହିବ—ଆଉ ତା କେବଳ ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତରେ । ତତେ ପ୍ରବୀରକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଚମକିଉଠି) ବାପା !

ମାହାର—ତା ନ ହେଲେ ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଦରର ଜୀବନ ପ୍ରଦୀପ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ କେଉଁଠାରେ ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଯିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ବେଶ୍, ନିଜ ଝିଅ ମଥାରୁ ସିନ୍ଦୂର ପୋଛିଦେବାରେ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଏତେ ଆଗ୍ରହ ତେବେ ମୁଁ ସେଥିରେ ବାଧା ଦେବନି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୀରକୁ ଜ୍ୱାଇଁ କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଆପଣଙ୍କର କେବେହେଲେ ସଫଳ ହେବନି ।

ମହାରୁ—ମଲ୍ଲିକା ! You have to marry Prabir.

ମଲ୍ଲିକା—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ) ତାହାହେଲେ ଜୀବନର ସ୍ୱପ୍ନର ସହିତ ମୋ ଲମ୍ବ ଟାକୁ ବାନ୍ଧା ଦେଇଦେବେ, ବାପା, ଆପଣ ହୁଏତ ଆନନ୍ଦ ପାଇବେ । (କାନ୍ଦି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଗଲା)

ମହାରୁ—ମଲ୍ଲିକା···! (ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ···)

[ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା । ଅନ୍ଧକାର । ଭାସିଆସିଲା ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ମଞ୍ଚ ମାତବ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଶୁଣାଗଲା···]

ଜେଲରଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ସତରେ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନର ଏ କରୁଣ ପାଣ୍ଡୁଲିପି କେବେ ନା କେବେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିବ । ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କର ଏ ମର୍ମନ୍ତୁଦ କାହାଣୀକୁ ରୂପ ଦେବି ମୋର ଲେଖନୀ ମୁନରେ ।

ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର – ଗୋଟାଏ ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନର ରଙ୍ଗହୀନ କାହାଣୀକୁ କାହିଁକି ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରି ରୂପ ଦେବେ, ଜେଲର ସାହେବ ! ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ମୋର ଜୀବନର ଅବସାନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ତାକୁ ଆଲୋକକୁ ଟାଣିଆଣି କ ଲାଭ ପାଇବେ ଆପଣ ? ବରଂ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଏ କାହାଣୀ ଅକୁହା ରହିଯାଉ, ଅଜଣା ରହିଯାଉ ।

ଜେଲରଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ନା, ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଧୂପ ଯିନା ଜଳିଯାଏ, ହେଲେ ତା'ର ସୌରଭ ? ଆପଣଙ୍କର ଏ କାହାଣୀ ଯଦି ଶତସହସ୍ର ଦର୍ଶକଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହର ଝରଣା ଭରି ଦେଇପାରିବ, ସେଇ କ'ଣ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ନୁହେଁ ? କୁହନ୍ତୁ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ତା ପରର କାହାଣୀ ।

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆପଣଙ୍କର ଏ ଆଗ୍ରହ ମୁଁ ଭାଙ୍ଗି ପାରୁନି, ଜେଲର ସାହେବ ! କାରଣ ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ଜଣେ ଦରଦୀ ବନ୍ଧୁର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛି···ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ···ଶୁଣନ୍ତୁ, ଜେଲର ସାହେବ ! ସେଦିନର ଘଟଣା ପରେ ପକ୍ଷୀ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦୀଘର ଜୀବନ ଯାପନ କଲା । ଗୋଟାଏ ଅବରୁଦ୍ଧ କକ୍ଷ ଭିତରେ ତା'ର ସେ ମିଳନପିଆସୀ ମନଟା ଦିନଗଣି ଲୁହ ଢାଳିଲା । ପକ୍ଷୀର ସେ ଲୁହଭିଜା ଚିଠିଖଣ୍ଡିକ ମୁଠିରେ ଚାପିଧରି ମୁଁ ବି କାନ୍ଦୁଥିଲି, ଜେଲର ସାହେବ ! ମୋ ଲାଗି ଜାଣି ଜାଣି ସେ ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ବରଣ କରିନେଇଥିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଥିଲି ଅସହାୟ···ନିରୁପାୟ । ତା'ର ଏତେବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ଟିକିଏ ସମବେଦନା ବି ଜଣାଇପାରିଲି ନି । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୋ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲା ପ୍ରବୀର । ସେ ବୋଧହୁଏ କିଛିଟା [illegible] କରିଥିଲା······

—o—

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଜଳଉଠିଲା)

[ଆନନ୍ଦଙ୍କର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣିତ ଘର । ଆନନ୍ଦ ବସିଥିଲେ ଏକୁଟିଆ । ହଠାତ୍ ପଶି ଆସିଲେ ପ୍ରଭାକର । ପାଦଶବ୍ଦ ବାରମ୍ବାର···]

ଆନନ୍ଦ—କିଏ ? ପଲ୍ଲବୀ ? (ଆନନ୍ଦରେ)

ପ୍ରଭାକର—ନା, ମୁଁ ପ୍ରଭାକର ଚୌଧୁରୀ ।

ଆନନ୍ଦ—ଓ···ଆପଣ ! ଆପଣ ଏଠି କାହିଁକି ?

ପ୍ରଭାକର—କାମ ନ ଥିଲେ ପ୍ରଭାକର ଚୌଧୁରୀ କେବେ କାହାର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୁଏନା, ଆନନ୍ଦ ! ପଲ୍ଲବୀକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆମ ଭିତରେ କୌଣସି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ମୁଁ ଚାହେଁନା । ମୁଁ ଚାହେଁ ଏହାର ଗୋଟାଏ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି···ଆଜି···ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ।

ଆନନ୍ଦ—ମତେ ଆପଣ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ, ପ୍ରଭାକରବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କରିବାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଆଉ ସାମର୍ଥ୍ୟ ମୁଁ ଆଜି ହରେଇବସିଛି । ଗୋଟାଏ ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନର ମର୍ମଦାହ ନେଇ ଯେ ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜଳିଯାଉଛି, କୋଉ ଆଶା ନେଇ ସେ ପଲ୍ଲବୀକୁ ପାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବ ?

ପ୍ରଭାକର—ତମେ କାଲି ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛ, ଆନନ୍ଦ ! କାରଣ ଆଜି ବି ପଲ୍ଲବୀ ତୁମକୁ ଭଲପାଏ । ଆଉ ତା ହୁଏତ ପଲ୍ଲବୀ ଜୀବନର ଏକ କ୍ଷଣିକ ଦୁର୍ବଳତା । ଆଉ ସେଇ କ୍ଷଣିକ ଦୁର୍ବଳତାର

ସୁଯୋଗ ନେଇ ତୁମେ ଆଙ୍କି ଦେଇଛ ତା ମନରେ ଭଲ ପାଇବାର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ।

ଆନନ୍ଦ—ଅତୀତକୁ ଫେରଯାଇ କଣ ଲାଭ ହେବନ, ପ୍ରବୀରବାବୁ ! ମୋ ପାଇଁ ତ ଅତୀତ ମରଯାଇଛି । ଭବିଷ୍ୟତ ମୋ ପାଇଁ ଏକ ଅନ୍ଧକାରଚ୍ଛନ୍ନ ନିଃସଙ୍ଗ ଉପତ୍ୟକା । ଆଉ ବର୍ତ୍ତମାନ···ସେ ବି ଗୋଟାଏ ମରୀଚିକା । ଜୀବନ-ସାହାରାର ତତଲା ବାଲିରେ ମୁଁ ଆଜି ଦେଖୁଛି ମରୀଚିକାର ସ୍ୱପ୍ନ । ଆପଣ ସୁଖୀ ହୁଅନ୍ତୁ ପ୍ରବୀର-ବାବୁ ! ପଲ୍ଲବୀ ଆପଣଙ୍କର ବାଗ୍‌ଦତ୍ତା । ତା ସହିତ ଆପଣଙ୍କର ତ ନିର୍ବନ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛି···(କଣ୍ଠ ଥରିଉଠିଛି)

ପ୍ରବୀର—ତଥାପି ମୁଁ ତୁମଠାରୁ ଗୋଟାଏ ମାତ୍ର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଚାହେଁ··· ପଲ୍ଲବୀ ସହିତ ତୁମକୁ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାକୁ ତୁମେ ଭୁଲିଯାଅ, ଆନନ୍ଦ ! ଆଉ ଯଦି କେବେ ତା ସହିତ ଦେଖାହୁଏ ତେବେ ତାକୁ ଖାଲି ହାତରେ ଫେରାଇ ଦେବ—

ଆନନ୍ଦ—ପ୍ରବୀରବାବୁ !

ପ୍ରବୀର—Yes, ଆନନ୍ଦ ! ମୁଁ ତମର ଭଲ ପାଇଁ କହୁଛି । ନଚେତ୍‌······

ଆନନ୍ଦ—ମୁଁ ତ ତାକୁ ସେଇଦିନ ଖାଲିହାତରେ ଫେରାଇଦେଇଛି, ପ୍ରବୀରବାବୁ ! ପଲ୍ଲବୀ ସୁଖୀ ହେଉ···ତା ତଳି ବାଟରେ ଫୁଲ-ଚନ୍ଦନ ବର୍ଷୁ···ତା ପ୍ରତି ଏଇ ମୋର ଶୁଭେଚ୍ଛା, ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ପ୍ରବୀରବାବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କଥା ରକ୍ଷା କରିବ । କିନ୍ତୁ···କିନ୍ତୁ ମୋର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅନୁରୋଧ···ଥରଟିଏ ପାଇଁ ପଲ୍ଲବୀ ନିକଟରୁ କ୍ଷମା ମାଗିନେବାର ସୁଯୋଗ ଦେବେ । ବାସ୍‌··· ସେଇ ଦେଖା ହେବ ଆମର ବୋଧହୁଏ ଶେଷ ଦେଖା ।

ପ୍ରବୀର—ତୁମର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ଏଇ ନିଅ…(କୋଟ ପକେଟରୁ ତାଡ଼ାଏ ନୋଟ୍ କାଢ଼ି ଆନନ୍ଦ ହାତରେ ଧରାଇଦେଲେ—)

ଆନନ୍ଦ—ଏ କ'ଣ ?

ପ୍ରବୀର—ଟଙ୍କା । ରାତାରାତି ଲକ୍ଷପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ତୁମର ଭାଙ୍ଗିଦେଇଛି ସେତେବେଳେ କିଛିଟା କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ତ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । This is only twenty thousand; ଜୀବନର କେଇଟା ବର୍ଷ ବେଶ୍ ଆରାମରେ କଟିଯିବ । କିନ୍ତୁ ଆଗାମୀ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତୁମକୁ ଏ ସହର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ମାନେ ?

ପ୍ରବୀର—ସାରା ଜୀବନ ଧରି ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ପତ୍ନୀ ଯେପରି ଆଉ ତୁମର ସନ୍ଧାନ ନ ପାଏ । ତୁମ ଯିବାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମୁଁ କରିଦେବି । ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ…

ଆନନ୍ଦ—(ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ) ଓ ! ଆପଣ ତାହା ହେଲେ ମନର ସଉଦା କରିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ନା ?

ପ୍ରବୀର—ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—ଭୁଲିଯାଆନ୍ତୁନି ପ୍ରବୀରବାବୁ, ମୁଁ ଅନ୍ଧ ହେଲେ ବି ଗୋଟାଏ ମଣିଷ । ମୋର ମନ ଅଛି…ମୋର ଆତ୍ମା ଅଛି…ଆଉ ତାର ସ୍ପନ୍ଦନ ବି ଅଛି । ଟଙ୍କାର ନିକିତିରେ ମନଟାକୁ ଆପଣ ଓଜନ କରିପାରିବେ ନି, ପ୍ରବୀରବାବୁ ଆପଣ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତୁ ।

ପ୍ରବୀର—ଆନନ୍ଦ ! (ଚଡ଼ାଗଳାରେ)

ଆନନ୍ଦ—ଆପଣ ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ, ପ୍ରଭାତବାବୁ ! ମୁଁ ଏଇ ସହରରେ ରହିବି । ମୋର ଆଖି ଯିନା ଚାଲିଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ମୋ କଣ୍ଠରେ ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ମରିଯାଇନି । ସେଇ ପୋଷିବାର ଶକ୍ତି ଏବେ ବି ମୁଁ ହରେଇବସିନି । Take your money. (କିଛି ନୋଟ୍ ଚାଡ଼ାଟା ଘୃଣାରେ ଫୋପାଡ଼ିଦେଲେ ।) ପଲ୍ଲିଶ୍ରୀ ଯୋଉଠି ଥିଲେ ବି ସେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ମୋର ହୋଇ ରହିବ, କାରଣ ସେ ମତେ ଭଲପାଏ ।

ପ୍ରଭାତ—(ଆନନ୍ଦର ସାର୍ଟର କଲର ଧରି) ଆନନ୍ଦ ! ଏ ଜିଦ୍‌ର ମୂଲ୍ୟ ତୁମକୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଭାତ ଚୌଧୁରୀ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କରିବାର ଅପଚେଷ୍ଟା କଲେ

ଆନନ୍ଦ—(ଜୋର କରି ନିଜ କଲର ଛଡ଼ାଇନେଇ) ପ୍ରଭାତବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କର ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଏଇଟା ମୋର ଘର । ମୋ ଘରେ ଆପଣ ମତେ ଆଜି ଯେଉଁ ଅପମାନ ଦେବାର ଦୁଃସାହସ କଲେ, ମୁଁ କେବଳ ଅନ୍ଧ ବୋଲି ନୀରବରେ ତା ସହ୍ୟ କରିଗଲି । ତା ନ ହେଲେ ମୋର ଏଇ ଚପଲ୍ ଆପଣଙ୍କ କଥାର ଉଚିତ ଜବାବ ଦେଇଥାନ୍ତା ।

ପ୍ରଭାତ—(ରାଗରେ ଚିତ୍କାର କରି ଆନନ୍ଦ, ବୋଲି କହି ସଜୋରରେ ଚାପୁଡ଼ାଟାଏ ମାରିଛି. ଏବଂ ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ ପଶି-ଆସିଛନ୍ତି ସଞ୍ଜୟ…ଆନନ୍ଦର ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ତଥା ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ…ଯୁବକ…ସୁନ୍ଦର… ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ)

ସଞ୍ଜୟ—(ପ୍ରଭାତ ଆନନ୍ଦକୁ ମାଡ଼ ମାରିବା ଦେଖିପାରିଛନ୍ତି) ପ୍ରଭାତ-ବାବୁ ! ଗୋଟାଏ ଅସହାୟ ଅନ୍ଧକୁ ହାତ ଉଠାଇ ମାଡ଼ ମାରିବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଲଜ୍ଜା ଲାଗିଲା ନି ? ମୋର

ଧାରଣା ଥିଲା ଆପଣ ଭଦ୍ର ଆଉ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବୋଲି । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି, ଆପଣ ଖାଲି ଅଭଦ୍ର ନୁହଁନ୍ତି, ଅମର୍ଷିତ ମଧ୍ୟ ।

ପ୍ରସାଦ—(ସ୍ୱଗତରେ) ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—ସଞ୍ଜୟବାବୁ ବୋଲି କୁହନ୍ତୁ; ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ନିମକ୍‌ଖିଆ ଚାକର ନୁହେଁ ।

ପ୍ରସାଦ—I see...ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଇଁ ଦରଦଟା ତାହାହେଲେ ଉଚ୍ଛୁଳି-ଉଠୁଛି, ନା ?

ଆନନ୍ଦ—ଥାଉ ସଞ୍ଜୟ, ଏ ତ ମୋ ଭାଗ୍ୟର ନିର୍ମମ ପରିହାସ ।

ସଞ୍ଜୟ—ନା, ଆନନ୍ଦ, ଏଭଳି ଗୋଟାଏ ଜାନୁଆରକୁ କିଭଳି ଶାସନ କରିବାକୁ ହୁଏ ତା ମତେ ବେଶ୍ ଜଣା ।

ପ୍ରସାଦ—ସଞ୍ଜୟ ! ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀକୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ତମର ଅନେକ ଭୁଲ ରହିଯାଇଛି । ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ...

ସଞ୍ଜୟ—(ହସି) କିଛି କରିପାରିବନି, ମି· ଚୌଧୁରୀ ! କାରଣ, ସଞ୍ଜୟ ପଟ୍ଟନାଏକର ଚେର ଏତେ ତଳକୁ ଯାଇଛି ଯେ ତାକୁ ଦୋହଲାଇଦେବା ତୁମ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବଳମନା ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରସାଦ—(ସ୍ୱଗତରେ) Is it ?

ସଞ୍ଜୟ—Yes, ମି· ଚୌଧୁରୀ ! ଆନନ୍ଦ ସିନା ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛି; ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏବେ ବି ଦେଖିପାରୁଛି, ପ୍ରସାଦବାବୁ ! ତମେ ଏଠିକି କାହିଁକି ଆସିଛ, ତମେ କଣ ଚାହଁ, ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ । ଆଉ ମନେରଖ, ପ୍ରସାଦବାବୁ, ମୁଁ ବଞ୍ଚିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲ୍ଲବୀ କେବେ ତୁମର ହୋଇପାରେନା । Please go out ! ଆଉ ଥରେ ଯଦି ଭୁଲରେ ଏ ଘରେ ପାଦ ପକାଅ ତାହାହେଲେ...

ପ୍ରଭାକର—(ଅପମାନରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ) All right…ଆମର ପୁଣି ଦେଖା ହେବ, ସଞ୍ଜୟ ।

ସଞ୍ଜୟ—ସେ ସୁଦିନକୁ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବି, Mr. Choudhury !
[ପ୍ରଭାକର ଅପମାନରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଆନନ୍ଦ ଦୁଃଖରେ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ଛାତିଉପରେ ଚାପି ଧରିଲେ ଏବଂ ସଞ୍ଜୟ ମଧ୍ୟ…]

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—ଭୟ ନାହିଁ, ଆନନ୍ଦ, ଏ ଲୋକଟାକୁ ବାଟକୁ ଆଣିବାକୁ ମତେ ବେଶି ବେଳ ଲାଗିବନି । ଆଚ୍ଛା, ଆନନ୍ଦ, ପଲ୍ଲବୀ ଆସିଥିଲା ?

ଆନନ୍ଦ—ନା ।

ସଞ୍ଜୟ—ଚିଠି ଦେଇନି ?

ଆନନ୍ଦ—ନା, ସଞ୍ଜୟ ! ତା'ର ଶେଷ ଚିଠି ତ ତୁ ପଢ଼ିଥିଲୁ । ତା'ପରେ ଆଉ ଦୁଇଟି ଚିଠି ଦେବାର ସୁଯୋଗ ସେ ପାଇନି ।

ସଞ୍ଜୟ—Don't worry ଆନନ୍ଦ, ପଲ୍ଲବୀକୁ କେହି ତୋ'ଠାରୁ ଅଲଗା କରିପାରିବେନି । ସେ ତତେ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଭଲପାଏ । ହଁ, ଆନନ୍ଦ, a very good news for you…ଜାଣିଚୁ, ଆସନ୍ତା ମାସ ୨ ତାରିଖରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରକଳାଭବନରେ ଗୋଟାଏ ମହା-ସାରସ୍ୱତ ସଙ୍ଗୀତ-ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି; ଆଉ ତତେ ସେଠାରେ ଗାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ତତେ ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କା ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେବେ । ସେ ସବୁର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମୁଁ କରି-ଦେଇଛି, ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—(ହସି) ତୋ ଭଳି ବନ୍ଧୁର ଋଣ ମୁଁ ଏ ଜୀବନରେ ଶୁଝିପାରିବି ନାହିଁ, ସଞ୍ଜୟ ! ମନେହୁଏ କୋଉ ଜନ୍ମରେ ମୁଁ ତୋର ଭାଇ ଥିଲି ।

ସଞ୍ଜୟ—ଆଜି ବି ମୁଁ ତୋର ସେଇ ଭାଇ, ଆନନ୍ଦ ! ଆମର ଏଇ ସମ୍ପର୍କ, ଆମର ଏଇ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିବ...ଏ ଭରସା ତୁ ମୋ ଉପରେ ରଖିପାରୁ ।

ଆନନ୍ଦ—ସେ ଭରସା ମୋର ଅଛି, ସଞ୍ଜୟ ! କିନ୍ତୁ ସଞ୍ଜୟ, ମୋର ଯେପରି ମନେହୁଏ, ଅଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର ଝଡ଼ ଉଠିବ, ପଲ୍ଲବୀକୁ ପାଇବା ନିଶାରେ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀ ହୁଏତ ପ୍ରତିଶୋଧପରାୟଣ ହୋଇଉଠିବ, ହୁଏତ ଅବସ୍ଥାଚକ୍ରରେ ପଡ଼ି ପଲ୍ଲବୀ ମୋ'ଠାରୁ ଦୂରେଇଯିବ ।

ସଞ୍ଜୟ—(ହସି) ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ୁଛୁ, ଆନନ୍ଦ ! ଜୀବନରେ ତ ଅନେକ ବିପଦ ଆସିବ । ବଞ୍ଚିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ନେଇ ତତେ କିନ୍ତୁ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୁଁ ଯେ ତୋ ପାଖେ ପାଖେ ଅଛି, ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—ସ୍ୱପ୍ନ ! ହଁ, ସଞ୍ଜୟ. ଏ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛି । ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ କିନ୍ତୁ ମୋର ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି । ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାର ନିଶା ମୋର ନାହିଁ, ସଞ୍ଜୟ, ମୁଁ ଯେ ଆଜି...

ସଞ୍ଜୟ—ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ସଞ୍ଜୟ, ଯେଉଁଦିନ ପ୍ରଥମେ ମୋର ପଲ୍ଲବୀ ସହିତ ଦେଖା ପାର୍କରେ ହେଲା, ସେଦିନ ବି ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲି । ସେଦିନର ସେ ଅଭୁଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୋର ଆଜି ବି ମନେଅଛି । ନିର୍ଜନ ଘାସର ଗାଲିଚା ଉପରେ ସୁନେଲି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିଲା । କେଉଁଠି ଏକ ଦୂର ଗୀର୍ଜା ଘଣ୍ଟାରେ ଠନ୍ ଠନ୍ ହୋଇ ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଲା ।

(ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା)

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

[ପାର୍କ । ସମୟ—ଅପରାହ୍ଣ ୫ଟା । ପାର୍କଟି ନିର୍ଜନ । ପାର୍କ ବାହାରେ କାର୍ ରହିବା ଶବ୍ଦ । ପାର୍କ ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ ପ୍ରଖର ଓ ରାଗିଣୀ । ରାଗିଣୀ ସୁନ୍ଦରୀ… ତରୁଣୀ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଧୁନିକା । କଥା-କଥାକେ ଦୁଷ୍ଟାମିର ଝଲକ । ପାର୍କ ଭିତରକୁ ଆସି ପାର୍କର ମନୋରମ ପରିବେଶକୁ ମୁଗ୍‌ଧ ନୟନରେ ଚାହିଁ…]

ରାଗିଣୀ—ସତରେ ପ୍ରଖର, ଆଜିର ଏ ଅଳସ ଅପରାହ୍ଣଟା ଖୁବ୍ ମନମତାଣିଆ ହୋଇଛି । ମନ ହଜୁଛି…(ପ୍ରଖର ଆଡ଼କୁ ଏକ ଦୁଷ୍ଟାମି ଚାହାଣିରେ ଚାହିଁ)

ପ୍ରଖର—(ହସି) ଭଲ ପାଇବାର ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରିକା ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ନା…?

ରାଗିଣୀ—ଧେତ୍…ଦୁଷ୍ଟ ।

ପ୍ରଖର—ସତରେ Darling, ତମେ ପାଖରେ ଥିଲେ ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି ଅଳସ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରଙ୍ଗୀନ ହୋଇଉଠିବ । ଆଜି ସେଇଥିପାଇଁ…

ରାଗିଣୀ—ଦେହ ଖରାପ ଅଛି ବୋଲି ମିଛ କଥା ଲେଖି ଆଜି ବନଟା ଛୁଟି ନେଇଗଲ, ନା ? ସତରେ ପ୍ରଖର, ତମେ ଯେ କଣ…

ପ୍ରଖର—ତୁମକୁ ପାଇଲା ପରେ ମୁଁ ସବୁ ଭୁଲିଯାଇଛି, Darling…
"ତୁମକୁ ପାଇଲା ପରେ ଜହ୍ନକୁ ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି…"
(କବିତା ଆବୃତ୍ତି କଲା ଭଙ୍ଗୀରେ)

ରାଗିଣୀ—ସତେ···?

ପ୍ରବୀର—ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ରାଗିଣୀ ! ତୁମର ଏଇ କଜଳ—ସାଉଁଳା ଆଖି ଦୁଇଟିରେ ବନ-ହରିଣୀର ଚଞ୍ଚଳତା ଭରି ତୁମେ ମତେ କରିଛ ମୁଗ୍ଧ । ତୁମର ଟିକିଏ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଁ ଯେ କେତେ ଆକୁଳ, ତା ତୁମେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁନା, Darling ! ବେଳେ ବେଳେ ମନ ହୁଏ···

ରାଗିଣୀ—କଣ ?

ପ୍ରବୀର—ସାରାଜୀବନଟା ଛୁଟି ନେଇ ତମରି ପାଖରେ ବସି ବସି ଜୀବନର ଖିଆଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତ କେଇଟାକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ । (କହି ରାଗିଣୀକୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଟାଣିଆଣିଲେ)

ରାଗିଣୀ—ଆରେ, ଏ କଣ ! କିଏ ଯଦି ଦେଖିବ ? ଟିକିଏ ହେଲେ ବି ଲାଜ ଲାଗୁନି···ଛିଃ ! (ନିଜକୁ ଅଲଗା କରି)

ପ୍ରବୀର—ଆଃ···ରାଗିଣୀ, ମୋର ଏ ସ୍ୱପ୍ନ ତମେ ଭାଙ୍ଗିଦିଅନା । Please ! ଏଇ ନିର୍ଜନ ପାର୍କ···ଏଇ ନରମ ଘାସର ଗାଲିଚା··· ତା ଉପରେ ବସିରହି କେତେ ଯେ ମିଳନଆକୁଳ ଦରଦୀ ପ୍ରାଣର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଏଠି ମିଳେଇଯାଇଛି ତା'ର କଳ୍ପନା ତୁମେ କରିପାରିବନି ।

ରାଗିଣୀ—(ହସି ହସି) ଏକଦମ୍ ରୋମାନ୍ଟିକ୍ ହେଇଗଲ ଯେ··· !

ପ୍ରବୀର—ରିଏଲି, Darling; ଏଇ ଏକାନ୍ତ ନିର୍ଜ୍ଜନତା ମୋ ମନରେ ଭରିଦିଏ ଏକ ଅପୂର୍ବ କମ୍ପନ । ମାଦକତାର ସ୍ୱପ୍ନିଳ ପରଶରେ ମୁଁ ହୁଏ ଆତ୍ମହରା ଶିହରଣର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁରେ ଶତ କଦମ୍ବର ରୋମାଞ୍ଚ ।'ଏମିତି କାହିଁକି ହୁଏ, କହିପାରିବ ?

ରାଗିଣୀ—ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି ?

ପ୍ରବୀର—କହିବି, ରାଗିବନି ତ ?

ରାଗିଣୀ—(ହସି) କୁହ ! ମୁଁ କଣ କେବେ ତୁମ ଉପରେ ରାଗିପାରେ ?

ପ୍ରବୀର—(ହସି...ଟିକିଏ ଦୁଷ୍ଟାମି ଭଙ୍ଗୀରେ) ତୁମେ ମୋ ପାଖରେ ଥାଅ ବୋଲି...

ରାଗିଣୀ—ଇସ୍, ଏକବାରେ କବି ପାଲଟିଗଲ ଯେ...!

ପ୍ରବୀର—ତମେ ସବୁ ମୋ ପାଖରେ ଅଛ । ଚାଲ, ରାଗିଣୀ, ଆମେ ଚାଲିଯିବା ଅନେକ ଦୂରକୁ । ଭଲ ପାଇବାର ସେଇ ନୀଳ ନିର୍ଜନ ଦ୍ୱୀପରେ ତମେ ଆଉ ମୁଁ...

ରାଗିଣୀ—ମୁଁ ଆଉ ତୁମେ...ମୁଁ ଗାଉଥିବି, ତୁମେ ଶୁଣୁଥିବ...ମିଳନର ସେଇ ଅଶାନ୍ତ ଆଶାବରୀ ।

ପ୍ରବୀର—ଭଲ ପାଇବାର ପ୍ରଥମ କାବ୍ୟ ଦୁଇଟି ମିଳନଆକୁଳ ପ୍ରାଣର ପ୍ରୀତିସିକ୍ତ ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଜୀବନଯମୁନାରେ ଭାସିଚାଲିଥିବ ଆମ ଭଲ ପାଇବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଆଟି ।

ରାଗିଣୀ—ଆଉ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଯଦି ତୁଟିଯାଏ ?

ପ୍ରବୀର—ନା, ରାଗିଣୀ, ସେ ସ୍ୱପ୍ନ କେବେ ତୁଟିବନି । ଆଉ ଯଦି କେବେ ତୁଟିଯାଏ, ତେବେ ଆମର ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଆଟି ବି ବୁଡ଼ିଯିବ । ଆଉ ଆମ ସଲିଳ-ସମାଧିର ମୂକସାକ୍ଷୀ ହେବ ଏଇ ସୀମାହୀନ ଅନନ୍ତ ନୀଳିମା ।

ରାଗିଣୀ—(ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ) ଗୋଟାଏ କଥା ପଚାରିବି, ପ୍ରବୀର...?

ପ୍ରବୀର—କୁହ...!

ରାଗିଣୀ—ଚୁହିଲ, ତୁମେ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନକୁ ଡକାଉଛ ।

ପ୍ରବୀର—(ହଠାତ୍ ଚମକିଉଠି) କିଏ କହିଲା ? ମିଛ କଥା ।

ସଙ୍ଗିଣୀ—ତା ସହିତ ତମର ସଦ୍ୟ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସେ ତାହାହେଲେ ?

ପ୍ରବୀର—(କଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ଠିକ୍ କରି ନ ପାରି) ଦେଖ ସଙ୍ଗିଣୀ···

ସଙ୍ଗିଣୀ—ସେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ତୁମେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରିବ ?

ପ୍ରବୀର—ତୁମ ପାଇଁ ମୁଁ ସବୁକିଛି କରିପାରିବି, ସଙ୍ଗିଣୀ ?

ସଙ୍ଗିଣୀ—ପଲ୍ଲବୀ ତୁମ Managing Director ଙ୍କ ଝିଅ···ଆଉ ତୁମେ ତାଙ୍କ firm ରେ ଚାକିରି କରୁଛ । ପଲ୍ଲବୀ ଭଳି ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ଆଉ ଶିକ୍ଷିତା ତରୁଣୀର ମୋହକୁ ତୁମେ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇପାରିବ ?

(ଟିକିଏ ବ୍ୟଙ୍ଗ ମିଶା ସ୍ୱରରେ)

ପ୍ରବୀର—ତୁମେ ମୋ ଉପରେ ଭରସା ରଖ, ସଙ୍ଗିଣୀ ! ମୁଁ···ମୁଁ···

ସଙ୍ଗିଣୀ—(ସାମାନ୍ୟ ହସି) ମୁଁ ଏ ଯୁଗର ଝିଅ, ପ୍ରବୀର ! ପୁରୁଷର ଆଖିର ଭାଷା ମୁଁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବୁଝିପାରେ । ମତେ ସତ କୁହ, ତୁମେ କଣ ସତରେ ପଲ୍ଲବୀକୁ ବିବାହ କରିବ ?

ପ୍ରବୀର—ନା, ନା, ସଙ୍ଗିଣୀ, ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ପଲ୍ଲବୀ ସହିତ ମୋର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ କି ନ ଥିଲା ।

ସଙ୍ଗିଣୀ—ତାହା ହେଲେ Mr. Ray କଣ ମିଛ କହିଲେ ?

ପ୍ରବୀର—ହିଁ, Mr. Ray ? You mean······

ସଙ୍ଗିଣୀ—ହିଁ Mr. Ray···ତୁମର Managing Director···କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତାଙ୍କ ସହିତ club ରେ ଦେଖାହୋଇଥିଲା । ଆଉ ସେ କହୁଥିଲେ···

ପ୍ରବୀର—ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଆଉ ଉତ୍ତରାଧିକାରିଣୀ ପଲ୍ଲବୀକୁ ମୋ ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରି ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବେ, ନା ?

ରାଗିଣୀ—ହଁ । ଆଜି ତୁମେ କଣ... ?

ପ୍ରବୀର—(ରହସ୍ୟଭରା ହସ ହସି) ଆଜି ମୁଁ ଯଦି ତାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୁଏ... ?

ରାଗିଣୀ—ପ୍ରବୀର ! ମୁଁ ଜାଣେ, ତୁମେ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହେବ ! କାରଣ, ଧନର ନିଶା ଆଜି ତୁମକୁ ପାଗଳ କରିଛି । ପଞ୍ଚାଶର ସେ ମାଂସଳ ଦେହର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇଁ ତମେ ଆଜି ନିଜର ମଣିଷ ପଣିଆ ହରାଇ ବସିଛ । ରାତାରାତି ଲକ୍ଷପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଆଜି ତୁମକୁ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ କରିଛି ।

ପ୍ରବୀର—ରାଗିଣୀ !!

ରାଗିଣୀ—ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ, ପ୍ରବୀର ! ଆଜି ସେଇଥିପାଇଁ ତୁମକୁ ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲି । ତମେ କିନ୍ତୁ ହାରିଯାଇଛ, ପ୍ରବୀର, ତମେ ଦୁର୍ବଳ ମନା...You are mean...

ପ୍ରବୀର—ରାଗିଣୀ, ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ମୁଁ...

ରାଗିଣୀ—ଆଉରି ଛଳନା ! ମୁଁ ଥରେ କହିଛି, ପ୍ରବୀର, ମୁଁ ଏ ଯୁଗର ଝିଅ...ମୁଁ Clubକୁ ଯାଏ...Party attend କରେ, ପୁରୁଷ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ ନିର୍ଦ୍ୱିଧାରେ second show cinema ଯାଏ । ଅଥଚ ତମର ଧାରଣା, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗଦିଆ ଖେଳନା, ଆଉ ତୁମେ ମତେ ଯେମିତି ଚାହିଁବ ସେମିତି ନଚେଇବ ।

ପ୍ରବୀର—ଆଜି ତୁମର କଣ ହୋଇଛି, ରାଗିଣୀ ?

ରାଗିଣୀ—(ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗରୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି କାଢ଼ି) କିଛି ନାହିଁ । ତୁମେ କିନ୍ତୁ ଅତି ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ଧରାପଡ଼ିଯାଇଛ, ପ୍ରବୀର ! ଏଇ ନିଅ, ପଢ଼...(କହି ଚିଠିଟା ବଢ଼ାଇଦେଲା)

ପ୍ରଭାତ—(ଚିଠି ଦେଖି ଚମକିଉଠିଲେ) ଏ ଚିଠି...ଏ ଚିଠି ତୁମେ କୋଉଠୁ ପାଇଲ ?

ରାଗିଣୀ—ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମୁଁ ତୁମକୁ ଆଉଦିନେ ଦେବି, ପ୍ରଭାତ ! କିନ୍ତୁ ତୁମର ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ ସମୀର ନିକଟକୁ ଏ ଯେଉଁ ଚିଠି ତୁମେ ନିଜ ହାତରେ ଲେଖିଛ ତାକୁ କଣ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବ ?

ପ୍ରଭାତ—(କଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ଭାବିପାରିନ) ଦେଖ...ଦେଖ, ରାଗିଣୀ...

ରାଗିଣୀ—(ରାଗି ଯାଇଛନ୍ତି) ତୁମ ଆଖିରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ସୋସାଇଟି ଗାର୍ଲ...ମୁଁ ତୁମ ଜୀବନର କେଇଟା ଦିନରୋଜା ଲଗ୍ନର ସାଥୀ... ମତେ ଧରି ଘରସଂସାର କରିହବନି ।

ପ୍ରଭାତ—ରାଗିଣୀ !

ରାଗିଣୀ—ମତେ ବି ଅଭିନୟ ଆସେ, ପ୍ରଭାତ, ମତେ ଫାଙ୍କିଦେବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ରାତାରାତି ଲକ୍ଷପତି ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ତୁମର ସଫଳ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ସଂସାର ବାହାର କରିଦେଇଥିବି । ମୁଁ ଆସୁଛି...(କିଛି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଯିବାବେଳେ ପଶିଆସିଲା ପଲ୍ଲବୀ । ସେ ତୁଏତ ରାଗିଣୀର ଶେଷ କେଇପଦ କଥା ଶୁଣିପାରିଥିଲା)

ପଲ୍ଲବୀ—ଆରେ, ରାଗିଣୀ, କଣ ହେଲା ? (ରାଗିଣୀ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା) କଣ ହେଲା, ପ୍ରଭାତ ବାବୁ, ରାଗିଣୀ ଏମିତି ଚାଲିଗଲା ଯେ ? କଣ ଝଗଡ଼ା ହୋଇଗଲା ନା ଅଭିମାନରେ ?

ପ୍ରଭାତ—(ଚାଲିଯିବାର ଉପାୟ ନ ଦେଖି) ନା, Miss Ray ଏମିତି ନିହାତି ସଟ୍ଟେମ୍ପରର ଝିଅଟା ତ...

ପଲ୍ଲବୀ—I see ! ତଥାପି ମାନମୟୀ ରାଧିକାର ମାନଭଞ୍ଜନ ନ କଲେ ..

ପ୍ରବୀର—ଦେଖନ୍ତୁ, Miss Ray we are just friends… ଆମ ଭିତରେ…

ପଲ୍ଲବୀ—(ଖିଲ ଖିଲ ହୋଇ ହସିଉଠିଲା)

ପ୍ରବୀର (ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ) ଏମିତି ହସିଲେ ଯେ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ଭଗିଣୀ ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ, ଆଜି ତା ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗୋପନ କାହାଣୀ ସେ ମୋ ଆଗରେ ନିଃସଂକୋଚରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ନ ହସି ଆଉ କଣ କରିବ, କୁହନ୍ତୁ ?

ପ୍ରବୀର --(ପଲ୍ଲବୀ ନିକଟରେ ସତେ ଯେପରି ଧରାପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି) ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ ହୁଏତ…

ପଲ୍ଲବୀ—(ପୁଣି ହସି) I wish you best of buck, ପ୍ରବୀରବାବୁ !

[ଏହି ସମୟରେ ଆସିଛନ୍ତି ଆନନ୍ଦ—Junior Engineer, ଶାନ୍ତ; ସରଳ… ଭଦ୍ର…ପ୍ରବୀରଙ୍କୁ ଦେଖି ନମସ୍କାର କରନ୍ତି]

ଆନନ୍ଦ—good evening !

ପ୍ରବୀର—(ପରିସ୍ଥିତିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ) ଅରେ, ଆନନ୍ଦ ! ଆସ । (ପଲ୍ଲବୀଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ଏ ହେଉଛନ୍ତି Miss ପଲ୍ଲବୀ ରାୟ… ଆମ M. D.ଙ୍କର ଏକମାତ୍ର , କନ୍ୟା, (ଆନନ୍ଦ ନମସ୍କାର କଲେ) ଆଉ ଏ ହେଉଛନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ…ଆମ ଫାର୍ମର ଜଣେ Junior engineer…ତଥା ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବେତାର କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ । ତାଙ୍କ ଗୀତ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ରେଡ଼ିଓରୁ ଶୁଣିଥିବେ । (ପଲ୍ଲବୀ ନମସ୍କାର କଲେ । ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ଏକ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଚାହାଣି)।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆପଣ ତାହା ହେଲେ ମେହି ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ବେତାର ଶିଳ୍ପୀ

ପ୍ରବୀର—ମୁଁ ଆସୁଛି, Miss Ray ମୋର ଟିକଏ କାମ ଅଛି ।

(କହି ଚାଲଗଲେ, କାରଣ ସେ ଚାଲିପିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ)

ପଲ୍ଲବୀ—ଆପଣଙ୍କର ଅନେକ ଗୀତ ମୁଁ ଶୁଣିଛି, ଶୁଣି ଶୁଣି ଆତ୍ମହରା ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ କେବେହେଲେ ନ ଥିଲା ।

ଆନନ୍ଦ—ଦେଖନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀ ଦେବୀ ! ଏତେଟା ପ୍ରଶଂସାର ହକ୍‌ଦାର ହୁଏତ ମୁଁ ନୁହେଁ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆମେ କିନ୍ତୁ କଲେଜରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଉପାଧି ଦେଇଛୁ ।

ଆନନ୍ଦ—ମାନେ ?

ପଲ୍ଲବୀ—Golden voiced ଆନନ୍ଦ । ସତରେ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ବେଳେ ବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ଈର୍ଷା ହୁଏ । ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ପରି ଗାଇପାରୁଥାନ୍ତିନା…

ଆନନ୍ଦ—ଏ ଦୁନିଆରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ କିଛି ନାହିଁ, ପଲ୍ଲବୀ ଦେବୀ ! ଚାହିଁଲେ ଆପଣ ବି ଜଣେ ଭଲ ଗାୟିକା ହୋଇପାରିବେ; କଣ୍ଠରେ ଫୁଟିଉଠିବ ସଙ୍ଗୀତର ଶତଦଳ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଟିକଏ ରହି) ଆପଣ ମତେ ଶିଖାଇଦେବେ ?

ଆନନ୍ଦ—ମୁଁ·· ?

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ, ଅପଣ । ଅଚ୍ଛା, ଆନନ୍ଦବାବୁ ଆପଣ ରହୁଛନ୍ତି କୋଉଠି ?

ଆନନ୍ଦ—ଅଫିସରସ୍ କଲୋନିରେ ମୁଁ କ୍ୱାର୍ଟର ପାଇଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—Family ନେଇ ରହିଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ?

ଆନନ୍ଦ—(ହସି) Family ? ମୁଁ ଏଯାଏ ଚିନ୍ତା କରିନି । ତା'ଛଡ଼ା ଏ ଦୁନିଆରେ ମୋର କେହି ନାହିଁ…ମୁଁ ଏକା । ବାପାବୋଉ ସମସ୍ତେ ମତେ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ଏଇ ସଙ୍ଗୀତ ହିଁ ମୋର ସାଥୀ…ମୋର family…ବଞ୍ଚିରହିବାର ପ୍ରେରଣା ।

ପଲ୍ଲବୀ—ମତେ ଏଇ ସଙ୍ଗୀତ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ, ଆଉ ସେଇ ସଙ୍ଗୀତର ମଧୁର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଭିତରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ହଜାଇଦିଏ…ଭୁଲିଯାଏ ଜୀବନର ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ରଣା । ଦୁଃଖକଷ୍ଟ, ସବୁକିଛି ଆପେ ଆପେ ଦୂରେଇଯାଏ ।

ଆନନ୍ଦ—ଏଇ ତ ଜୀବନ, ପଲ୍ଲବୀ ଦେବୀ, ଏଠି ଶାନ୍ତି ଅଛି, ଆନନ୍ଦ ଅଛି । ଅନାବିଳ ସଙ୍ଗୀତର ଉଚ୍ଛଳା ଲହରୀ ଭିତରେ ଯେ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛି, ପ୍ରକୃତରେ ସୁଖୀ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା କରିବି, ଆନନ୍ଦବାବୁ ! ମତେ ଶିଖାଇଦେବେ ନି ?

ଆନନ୍ଦ—(ସଂକୋଚ ବୋଧକରି) ଦେଖନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀ ଦେବୀ, ଗୀତ ଶିଖାଇବାର ଯୋଗ୍ୟତା ମୋର ଆଦୌ ନାହିଁ । ତଥାପି ଆପଣଙ୍କର ଏ ଆଗ୍ରହ ମୁଁ ଭାଙ୍ଗି ପାରୁନି ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଆନନ୍ଦିତା ହୋଇ) ମୋର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଅନୁରୋଧ ରଖିବେ ?

ଆନନ୍ଦ—କୁହନ୍ତୁ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ମତେ ଆପଣ ଖାଲି ପଲ୍ଲବୀ ବୋଲି ଡାକିବେ । ଯେହେତୁହେଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ବୟସରେ ସାନ ।

ଆନନ୍ଦ—କିନ୍ତୁ ଆପଣ…

ପଲ୍ଲବୀ—(ହସି) ଫେର ଆପଣ ବୋଲି ଡାକିଲେ ?

ଆନନ୍ଦ—(ହସି) ଆଚ୍ଛା, ଏଣିକି ଖାଲି ପଲ୍ଲବୀ ବୋଲି ଡାକିବି । କିନ୍ତୁ ତା କେବଳ ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତରେ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ସର୍ତ୍ତ ?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ତମେ ମତେ ଖାଲି ଆନନ୍ଦ ବୋଲି ଡାକିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ (କିଛୁଟା ଲାଜେଇଯାଇ) କିନ୍ତୁ···

ଆନନ୍ଦ—ଏଇ ଟିକିଏ ଆଗରୁ ଆମର ପରିଚୟ ନଥିଲା···ଆତ୍ମୀୟତା ନ ଥିଲା । ଅଥଚ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ କେଇଟାର ପରିଚୟ···ଆମେ କେତେ ଆପଣାର ହୋଇଗଲେ !

ପଲ୍ଲବୀ --ଆପଣ ଆମ ଘରକୁ ଆସିବେ ନା ?

ଆନନ୍ଦ—ପୁଣି ଆପଣ ବୋଲି ଡାକିଲେ ?

ପଲ୍ଲବୀ—(ଲାଜମିଶା ହସ) ଜୀବନରେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସେ, ଯାହା ସହଜରେ ଭୁଲିହୁଏ ନା । ସ୍ମୃତିର ସେ ମର୍ମର ସମାଧି ଉପରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତା'ର ଅକ୍ଷତ ପାଦଚିହ୍ନ ରହିଯାଏ ।

ଆନନ୍ଦ—ଆଚ୍ଛା, ପଲ୍ଲବୀ, ତୁମେ ମୋର ଏଇ ଗୀତଟା ରେଡ଼ିଓରେ ଶୁଣିଛ 'ଭୁଲି ମୁଁ ପାରୁନି ଆଜି ବି ତୁମକୁ, ତୁମେ ସିନା ଗଲ ଭୁଲି ।'

ପଲ୍ଲବୀ—(ଶୁଣିଛି, କିନ୍ତୁ, ନ ଶୁଣିବାର ଅଭିନୟ କରି) ନା ତ, କେବେ ଗାଇଥିଲେ ଏ ଗୀତଟି ?

ଆନନ୍ଦ—ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆଜି ଆଉ ଥରେ ଗାଆନ୍ତୁ ନା···Please...

ଆନନ୍ଦ—ଶୁଣିବ ?

[ପଲ୍ଲବୀ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଦେଇଛି; ସତେ ଅବା ସେ ମୁଗ୍ଧ । ଆନନ୍ଦଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଫୁଟି-ଉଠିଲା ସଙ୍ଗୀତର ଅପୂର୍ବ ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ନିର୍ଜ୍ଜନ ପାର୍କ ସେ ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ ଅନୁରଣିତ ହୋଇ-ଉଠିଲା । ପଲ୍ଲବୀ ହେଲା ଆତ୍ମହରା; ନିଜର ଅଜାଣତରେ ଟାଣିହୋଇଗଲା ଆନନ୍ଦ ନିକଟକୁ । ଦେହରେ ସ୍ପର୍ଶ ଲାଗିଛି । ମନରେ ହଜିଲା ହଜିଲା ଭାବ । ସଙ୍ଗୀତ ସରିଯାଇଛି, ପୃଥ୍ବୀ ନୀରବତା ଭିତରେ ଉଭୟେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଏକ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ତୃପ୍ତି । କାହାର ତୁଣ୍ଡରେ ଭାଷା ନ ଥିଲା]

(ଗୀତ ଶେଷ ପୃଷ୍ଠାରେ)

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ !

ପଲ୍ଲବୀ—ଉଁ ?

ଆନନ୍ଦ—ରାତି ଅନେକ ହେଲାଣି ।

[ପଲ୍ଲବୀର ଆଖି ଆନନ୍ଦଙ୍କ ଆଖିରେ ମିଶିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ନତ ହେଲା ସେ ମୁହାଁଣି । ପଲ୍ଲବୀ ହୁଏତ ଏକ ରଙ୍ଗୀନ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି-ସାରିଥିଲା ।]

ଆନନ୍ଦ—ଘରକୁ ଫେରିଯିବା ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଫେରିଯିବା ?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ । ଆମର ତ ଅନେକ ଥର ଦେଖା ହେବ । ମୁଁ ଗାଉଥିବି; ଆଉ ତମେ ଶୁଣୁଥିବ । ଏଇ ପାହାଡ଼ୀ ଝରଣାର ନିର୍ଜ୍ଜନ ଉପ-କୂଳରେ ଜୀବନର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ଶୁଣି ଆମେ ନିଜକୁ ହଜେଇ-ଦେବା । ଆସ (ଦୁହେଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାର୍କ ବାହାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି)

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା)

[ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଭାସିଆସିଲା । ତା'ପରେ ସବୁ ନୀରବ...ସବୁ ଶାନ୍ତ । ସେ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଭାସିଆସିଲା ଜେଲରଙ୍କ ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର...]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ସତରେ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନର କାହାଣୀ ଯେତିକି କରୁଣ, ସେତିକି ରୋମାଣ୍ଟିକ୍ ।

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ ! ଖୁବ୍ ରୋମାଣ୍ଟିକ୍ କିନ୍ତୁ ସେ ରୋମାନ୍ସର ଶେଫାଳୀଟି ଅଦିନରେ ଝରିଗଲା ଜେଲର ସାହେବ ! ମୋର ଯନ୍ତ୍ରଣାଜର୍ଜରିତ ଜୀବନର ଧୂସର ବେଳା-ଭୂମିରେ ରୋମାନ୍ସର ସେ କ୍ଷୀଣ ଛବିମା ବିରହଜା ହୋଇଗଲା । ଆଜି ଦିନକର ଘଟଣା—କ୍ଳାନ୍ତ ନଗରୀର ଘୁମନ୍ତ ଛାତି ଉପରେ ଢଳିଆସିଥିଲା ଫଗୁଣର ସୁରଭିତ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଆର୍ଦ୍ର ବସନ୍ତର ମହୁଲ ପରଶରେ ଲାଜକୁଳୀ ଚନ୍ଦ୍ରମା ସେଦିନ ହସିଉଠିଥିଲା । ଆକାଶରେ ଥିଲା ତାରାଫୁଲର ବେଷଣି...ମଳୟରେ ଥିଲା ରଜନୀଗନ୍ଧାର ସ୍ପର୍ଶ । Indinan Fruits Corporoiat reeheation Clull ର ସେଦିନ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ । ସେଦିନ ସେ ଉତ୍ସବମୁଖରିତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆଲୋକମାଳାରେ ବିଭୂଷିତା 'ମିନର୍ଭା' ହଲ୍ ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ଲାଜକୁଳୀ ବାସରବଧୂଭଳି ହସୁଥିଲା । ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ସହରର ଅଗଣିତ କଳାପ୍ରେମୀ । ମନରେ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ଉତ୍କଣ୍ଠାର ଜୁଆର । ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିବେ କୁମାରୀ ପଲ୍ଲବୀ ରାଏ, ଯାହାଙ୍କ ରୂପର ଆଲୋକରେ ସାରା ସହର ସେତେବେଳେ ଆଲୋକିତ ହେଉଥିଲା

ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନ ସୁନ୍ଦରୀ । ଘୋଷକଙ୍କ କଣ୍ଠରୁ ମନ୍ଦମନ୍ଥିର କଣ୍ଠରେ ଭାସିଆସିଲା, "ବର୍ତ୍ତମାନ ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିବେ Miss ପଲ୍ଲବୀ ରାଏ ।" ଘନ ଘନ କରତାଳରେ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟର ନଥର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୋଇଉଠିଲା । ଭାସିଆସିଲା ସଙ୍ଗୀତର କ୍ଷୀଣ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ନୂପୁରର ମୃଦୁ ମନ୍ଦ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଗୁଞ୍ଜନ ପରଦା ଧୀରେ ଧୀରେ ଅପସରି ଗଲା । ହାତରେ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ଲୀଳାର୍ପିତ ତନୁଲତା ବନହରିଣୀର ଚଞ୍ଚଳତା । ମଞ୍ଚରେ ଖେଳିଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା ।

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

[ମଞ୍ଚରେ ଖେଳିଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା । ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କଲେ କୁମାରୀ ପଲ୍ଲବୀ ରାଏ । ଅପୂର୍ବ ସେ ନୃତ୍ୟ । କରତାଳ ଧ୍ୱନିରେ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ପୁଣି ଥରେ ମୁଖରିତ ହୋଇଉଠିଲା ନୃତ୍ୟ ଶେଷରେ··· ।]

[ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା । ସେଇ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ପୁଣିଥରେ ଭାସି ଆସିଲା ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—It is really interesting Anand Babu···

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ ଜେଲର ସାହେବ···ଭାରି interesting··· ସେ ଦିନ ଘନଘନ କରତାଳ ଧ୍ୱନିରେ ପୁଣି ଥରେ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ବିରାଟ କମ୍ପନ । ଅଗଣିତ କଳାପ୍ରେମୀ ଦର୍ଶକଙ୍କର

ଶୁଭେଚ୍ଛା ସେଦିନ ପଲ୍ଲବୀଙ୍କର ନୃତ୍ୟକଳାକୁ ଶ୍ରୀମଣ୍ଡିତ କରିଥିଲା । ପ୍ରଶଂସାର ଅଜସ୍ର ଜୁଆର ଭିତରେ ସମ୍ମାନର ନନ୍ଦାବତୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ଭଜାଣି ଚାଲିଲା ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରୁ ମୁଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ-ଗଲି । ହାତରେ ମୋର ଥିଲା ସଜପୁଷ୍ଠା ରକ୍ତଗୋଲାପର ସମ୍ଭାର । ଗ୍ରୀନ୍ ରୁମ୍ ବାହାରେ ପଲ୍ଲବୀ ବୃଏତ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ।

[ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଲଭଠିଲା । ଗ୍ରୀନରୁମ୍ ର ବାହାରପଟେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ପଲ୍ଲବୀ·· ବୃଏତ ଆନନ୍ଦକୁ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ···]

ପଲ୍ଲବୀ—(କଣ୍ଠିଷ୍ଠା ଲାଜ ଆଉ ସଂକୋଚରେ) ମୋ ନାଚ ଆପଣଙ୍କୁ କେମିତି ଲାଗିଲା ?

ଆନନ୍ଦ—ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା, ପଲ୍ଲବୀ ! ମନେହେଲା ସତେ ଅବା ତୁମର ସେ ଅଶାନ୍ତ ପାଦଯୁଗଳରେ ସଙ୍ଗୀତର ସ୍ୱଚ୍ଛ ନିର୍ଝରଣୀ କୁହୁକୁହୁ ନାଦରେ ବହିଯାଉଛି ।

[କହି ପଲ୍ଲବୀ ହାତରେ ରକ୍ତଗୋଲାପର ଗୁଚ୍ଛ ଧରାଇଦେଲେ । ପଲ୍ଲବୀର ଆଖିପତା ଲାଜରେ ତଳକୁ ନଇଁ ଆସିଲା । ଆଉ ଏଇ ସମୟରେ ପଶିଆସିଲେ ପ୍ରବୀର]

ପ୍ରବୀର—Congratulations, Miss Roy. ଆଜି ଆପଣ ଯାହା ନାଚିଲେ ନା, really wonderful···

ପଲ୍ଲବୀ—Thank you ! Prabir, ମୁଁ ଅସୁସ୍ଥ ଆନନ୍ଦ, ଏପାଏ ମେକ୍‌ଅପ୍ ନ ଚେଞ୍ଜ୍ କରିନ । (କକ୍ଷ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ପଲ୍ଲବୀର ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରବୀର ଆଘାତ ପାଇଛନ୍ତି ।)

ପ୍ରବୀର—(ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ) ମନେହୁଏ ସେଦିନର ସେଇ ପରିଚୟ ପରେ ତୁମେ ଅନେକ ଦୂର ଆଗେଇଯାଇଛ ।

ଆନନ୍ଦ—ନା, Sir, ଆପଣ ହୁଏତ…

ପ୍ରବୀର—ମୋ କଥାର ଇଙ୍ଗିତଟା ତୁମେ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରିଛ, ଆନନ୍ଦ ! ଆଉ ଯଦି ନ ବୁଝିବାର ଛଳନା କରୁଥାଅ ତେବେ ମୁଁ ତୁମକୁ କହିବି ମୂର୍ଖ…ନିର୍ବୋଧ ।

ଆନନ୍ଦ—ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କକୁ ଆପଣ ଆକ୍ଷେପ କରିବାଟା ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରେ ନା ।

ପ୍ରବୀର—I see…! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତୁମର ଭଲ ପାଇଁ କହୁଛି, ଆନନ୍ଦ ! ପଲ୍ଲବୀ ଗୋଟାଏ ସାଂଘାତିକ ଝିଅ । ତୁମେ ତାକୁ ଏପାଏ ବି ଚିହ୍ନିପାରିନ । କିନ୍ତୁଟା ସମୟ ଲାଗିବ, ଆନନ୍ଦ ! ସେତେବେଳକୁ କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଯାଇଥିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ମାନେ ?

ପ୍ରବୀର— ହସି) You are still a child, Ananda ! ପଲ୍ଲବୀକୁ ପାଇବା ନିଶାରେ ତମେ ହୁଏତ ଆଜ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଛ । କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀର ସେ ରୂପର ମାୟାଜାଲରେ ତୁମ ଭଳି ଅନେକ ସୁପୁରୁଷ ଧରା ଦେଇଛନ୍ତି…ତାକୁ ପାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀ ସେମାନଙ୍କୁ ନଚେଇ ନଚେଇ ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛି ଅନେକ ଦୂରକୁ…ତା'ର ସେ କାଳକୂଟ ଜୀବନର ଛଡ଼ାଫୁଲ ଭଳି ।

ଆନନ୍ଦ—ମନେନ୍ତୁଏ, ପଲ୍ଲବୀ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛି ଅନେକ ଦୂରକୁ ।

ପ୍ରଭାକର—ଆନନ୍ଦ ! ତୁମର ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ମୁଁ ତୁମର Chief Executive···ଆଉ ମୁଁ ଚାହିଁଲେ···

ଆନନ୍ଦ—ତା ମୁଁ ଜାଣେ, Mr. Choudhury ! କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଏଇଟା ଅଫିସ ନୁହେଁ···ମିନର୍ଭା ଥିଏଟରର ଗ୍ରୀନ୍ ରୁମ୍ ।

ପ୍ରଭାକର—ଆନନ୍ଦ !! (ରାଗରେ ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆସିଛି ପଲ୍ଲବୀ ।)

ପଲ୍ଲବୀ—ଆସ, ଆନନ୍ଦ, ମୁଁ ତୁମକୁ ତୁମ କ୍ୱାର୍ଟର୍ସ୍‌ରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯିବି । (ଦୁହେଁ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଯିବାବେଳେ)···Night···

(ପ୍ରଭାକର ଚାଲିଗଲେ ।)

[ରାଗ ଓ ଅପମାନରେ ପ୍ରଭାକରଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟା ଜଳିଉଠିଛି । ଜଳନ୍ତା ସିଗାରେଟ୍‌କୁ ବୁଟ୍ ତଳେ ଦଳି ଚକଟିଦେଲେ ।]

ପ୍ରଭାକର—ଅଲ୍ ରାଇଟ୍ !

(ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା)

[ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଭାସିଆସିଲା । ତା'ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ···ନୀରବ । ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଭାସିଆସିଲା]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ସେଦିନ ହୁଏତ ରାଗ ଓ ଅପମାନରେ ଫାଟିପଡୁଥିବେ ପ୍ରଭାକରବାବୁ । ଈର୍ଷାଜର୍ଜରିତ ପ୍ରତିଶୋଧପରାୟଣ ମନ ତାଙ୍କର ହୁଏତ ସୁଯୋଗର ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିବ ।

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବାଧା ପଡ଼ିଲେ ମଣିଷ ସବୁକିଛି କରିପାରେ । ସେଦିନ ପ୍ରଭାର ଆଉ ମୋ ଭିତରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପ୍ରଥମ ଘଣ୍ଟି ବାଜିଉଠିଲା । ପ୍ରଭାରର ମନଭିତରେ ସୁପ୍ତ ସଇତାନ ଧୀରେ ଧୀରେ ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟ ବିସ୍ତାର କଲା । ସେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ କିଏ ହାରିଲା, ଆଉ କିଏ ଜିତିଲା, ସେ କଥା ଆପଣ ବିଚାର କରିବେ, ଜେଲର ସାହେବ ! କିନ୍ତୁ ମୋର ଯାହା ମନେହୁଏ ଆମେ ଦୁହେଁ ହୁଏତ ହାରିଯାଇଛୁଁ । କିଏ କଣ ପାଇଲା, ଆଉ କିଏ କଣ ହରାଇଲା, ଆଜି ତାର ହିସାବ ଖୋଜି ଆଉ କିଛି ଲାଭ ହବନି । କାରଣ ମୋ ପାଇଁ ଅତୀତ ମରିଯାଇଛି । ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, କିନ୍ତୁ କାହାଣୀଟା ମୋର ଖାପଛଡ଼ା ହୋଇଗଲା ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—କୁହନ୍ତୁ, ଆନନ୍ଦବାବୁ, ! It is really interesting.

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ସେଇ ଘଟଣାର କିଛି ଦିନ ପରେ factory ରେ କାମ କରୁଥିବାବେଳେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ବିସ୍ଫୋରଣ ଫଳରେ ମୁଁ ସବୁ ଦିନ ପାଇଁ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲି । ଆଉ ସେ ବିସ୍ଫୋରଣ କିପରି ହେଲା, ଜାଣନ୍ତି ?

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—କେମିତି ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ପ୍ରଭାରଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ । ତାଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ factory ର କେତେଜଣ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ କର୍ମଚାରୀ ଜାଣି ଜାଣି ସେ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟାଇଥିଲେ ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ଇସ୍ ! ପ୍ରଭାର ଏତେ ନୀଚ...ଏତେ ନୃଶଂସ ! ମଣିଷ ହୋଇ...

ଆନନ୍ଦଙ୍କର ସ୍ୱର—ସେ ମଣିଷ ନୁହ, ଜେଲର ସାହେବ, ସେ ଗୋଟଏ ହିଂସ୍ର ଜାନୁଆର । ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତା ଚଲାପଥରୁ ମତେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦେବାକୁ ସେ ଯେଉଁ ଘୃଣ୍ୟ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରିଥିଲା, ତା'ହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫଳ ହେଲାନ । ମୋ ଆଖିର ଆଲୁଅ ସିନା ଲିଭିଗଲା, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବଞ୍ଚିଗଲି' ଜେଲର ସାହେବ, ଆଉ ପୁଣି ଥରେ ଆମ ଭିତରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଦୌଡ଼ ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ···?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ପକ୍ଷଘାଠାରୁ ଦିନେ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ପାଇଲି । ସେ ଲେଖିଥିଲା ତା ଲହୁଲୁହବୋଳା ଜୀବନର ଏକ କରୁଣ ଅଧ୍ୟାୟ···ଏକ ଅଶ୍ରୁସିକ୍ତ ପାଣ୍ଡୁଲିପି । ସଞ୍ଜୟ ପଢ଼ୁଥିଲା, ଆଉ ମୁଁ ଶୁଣୁଥିଲି । ମୋର ମାନସପଟରେ ଭାସିଉଠିଲା···

(ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା···)

———

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

[ଶ୍ରୀ ମାଡ଼ାର ରାଏଙ୍କର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣିତ କକ୍ଷ । ସମସ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଏକାକୀ ବସିଥିଲେ ପଲ୍ଲବୀ । ମନରେ ବେଦନାର ଅସରନ୍ତି ଜୁଆର । ମୁଖରେ ଫୁଟିଉଠିଲା ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତିଫଳନ । ସେଇ ମାନସିକ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ହଠାତ୍‌...]

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ନା, ମୁଁ ଯେ ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଆଉ ସହ୍ୟ କରିପାରୁନି । ଏମିତି ତିଳ ତିଳ ହୋଇ ଦଗ୍‌ଧ ହେବା ଅପେକ୍ଷା...

Voice—(ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ଭିତରର) 'କଣ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବୁ ?'

(ଅନ୍ତରାଳରୁ ଭାସିଆସିଲା)

ପଲ୍ଲବୀ— କଲେ କ୍ଷତି କଣ ? ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି ତ ମିଳିବ ।

Voice—'କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଯେ ମହାପାପ !'

ପଲ୍ଲବୀ—ପାପ ! କିନ୍ତୁ ପାପପୁଣ୍ୟର ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ ମୁଁ ବୁଝେନା । ମୁଁ ମୁକ୍ତି ଚାହେଁ । ମୁଁ ଚାହେଁ ଶାନ୍ତି । ମୁଁ ପାପ ପୁଣ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନା ।

Voice—'କିନ୍ତୁ ତୋର ପ୍ରାଣର ଆନନ୍ଦ ?'

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ...

Voice—ହଁ, ଆନନ୍ଦ ! ତୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ ସେ ବି ମରିଯିବ !

ପଲ୍ଲବୀ—(ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଛି) ନା, ନା, ନା ! ମୋର ଆନନ୍ଦ ବଞ୍ଚିରହିବେ । ବଞ୍ଚିରହିବ ତାଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ସଙ୍ଗୀତର ଅମୃତ ଲହରୀ ।

[ଏହି ସମୟରେ ଆସିଛି ରଗିଣୀ । ଗମ୍ଭୀର ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ବେଦନାର ପ୍ରଲେପ । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁଲେ । ତା'ପରେ···]

ରାଗିଣୀ—କ'ଣ ହେଲା, ପଲ୍ଲବୀ ?

ପଲ୍ଲବୀ— (ହସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି) ନା, କିଛି ନାହିଁ । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ମୁଁ ତୋର ମନେପଡ଼ିଲି, ନା ?

ରାଗିଣୀ—(କିଛିଟା ରାଗ ଆଉ ଈର୍ଷାମିଶା ଅଭିମାନରେ) ନା ପଲ୍ଲବୀ, ତୁ ଯେ ଲକ୍ଷାଧିପତିର ରାଜକୁମାରୀ । ତୋର ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ସ୍ପର୍ଶ ପାଇଁ କେତେ ଯେ ରାଜକୁମାରୀ ବ୍ୟାକୁଳ ! ତୁ ବା କାହିଁକି ମତେ ମନେରଖିବୁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—(ରାଗିଣୀର ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) କ'ଣ ହୋଇଛି, ରାଗିଣୀ ?

ରାଗିଣୀ—କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଜନ୍ମ ହେଲାବେଳେ ପାଟିରେ ରୁପା ଚାମଚ ଧରି ଜନ୍ମ ହୋଇ ନ ଥିଲି ! ଗରିବ ଘର ଝିଅ ମୁଁ । ମୋର ବା ଅଛି କ'ଣ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ରାଗିଣୀ ! ମନେହୁଏ ତୁ କିଛିଟା ଆଘାତ ପାଇଛୁ ! କ'ଣ ହୋଇଛି. ମତେ କହିବୁ ନି ? କ'ଣ ମୋ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରିଛୁ ?

ରାଗିଣୀ—ନା, ପଲ୍ଲବୀ ! ସେ ଅଧିକାର ମୋର ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୁଁ ଦିନେ ହେଲେ ବି ତୋର ଅମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିନି ।

କିନ୍ତୁ···କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶାନ୍ତଙ୍କୁ ମୋ' ଠାରୁ ଛଡ଼ାଇନେଇ ତୁ କ'ଣ ଶାନ୍ତି ପାଇବୁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ) ଭଗିନୀ ! !

ଭଗିନୀ ଶୁଣିଲି, ତୁ ପ୍ରଶାନ୍ତଙ୍କୁ ବିବାହ କରୁଛୁ । ମୁଁ ତ ଆଜି ସେଥିରେ ବାଧା ଦେଇପାରିବିନି ! ତଥାପି ପଲ୍ଲବୀ, ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୁଁ ତୋ ପାଖରେ ହାତ ପତାଇ ଭିକ୍ଷା ମାଗୁଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଭଗିନୀ ! ତୁ କିଛି ଜାଣିନୁ, ଭଗିନୀ !

ଭଗିନୀ—ମୋର ଜାଣିବା କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ, ଭଉଣୀ ! ଯେତିକି ଜାଣିଛି ସେଇ ମୋ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ପଲ୍ଲବୀ ! ତୋ ଜୀବନର ସେ ମଧୁମୟ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ମୁଁ କେବେହେଲେ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନା ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଜି ନିରୁପାୟ । ମୁଁ···ମୁଁ ଆଜି ମା' ହେବାକୁ ଯାଉଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଭଗିନୀ ! ।

ଭଗିନୀ—କହ ଭଉଣୀ, ମୋର ଏ ଭିକ୍ଷା କଣ ତୁ ପୂରଣ କରିବୁ ନି ? ମୋ ଜୀବନର ଚରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ତୋର କ'ଣ କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ତୁ ଏ ଭୁଲ କାହିଁକି କଲୁ, ଭଗିନୀ ? ଜାଣି ଜାଣି ନିଆଁ ଭିତରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିଲୁ କାହିଁକି ?

ଭଗିନୀ—ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ପଲ୍ଲବୀ ! ପ୍ରଶାନ୍ତ ଯେଉଁଦିନ ମୋ ମନରେ ଭଲ ପାଇବାର ରଙ୍ଗୀନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଆଙ୍କିଦେଲା, ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଘରସଂସାର ଗଢ଼ିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଭରିଦେଲା, ସେଦିନ ଆତ୍ମ-ବିସ୍ମୃତିର ମାହେନ୍ଦ୍ର ଲଗ୍ନରେ ମୁଁ ତାକୁ ମୋର ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ଦିନେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କରିବ ଏ ଧାରଣା ମୋର ନ ଥିଲା ।

ପଲ୍ଲବୀ—ତୁ ଅତି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଠକିଯାଇଛୁ, ରାଗିଣୀ ! ଆଜି ଆଉ ତତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ବି ମୁଁ ନାହିଁ ! ମୁଁ ଯେ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦିନୀ । ମୋର ନିଜର ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ମୋର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଜି ଲୋପ ପାଇଛି । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ବିକ୍ଷତ ବିହଙ୍ଗ, ଯେ ଦିନରାତି ବସି ଖାଲି ଲୁହ ଢାଳୁଛି ।

ରାଗିଣୀ—ପଲ୍ଲବୀ !

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ, ଭଉଣୀ ! ମୁଁ ଆଜି ଗୋଟାଏ ମେସିନ୍ । ବାପା ଯେଉଁଆଡ଼େ ମୋଡ଼ିବେ ମୁଁ ସେଇଆଡ଼େ ବୁଲିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ମୁଁ ଆଜି ନିରୁପାୟ···ଅସହାୟ । ମୋର କେବଳ ସେଇ ଭଗବାନ ହିଁ ଭରସା ।

ରାଗିଣୀ—ଶେଷରେ ତୁ ବି ମତେ···

ପଲ୍ଲବୀ—ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ରାଗିଣୀ, ପ୍ରବୀର ସହିତ ମୋର କେବେ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନ ଥିଲା କି ଆଜି ବି ନାହିଁ । ତା ସହିତ ମୋର ବିବାହ ବନ୍ଧନକୁ ମୁଁ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । କାରଣ ମୁଁ ତାକୁ ଘୃଣା କରେ । ସେ ଗୋଟାଏ ସ୍କାଉଣ୍ଡ୍ରେଲ୍, ଆଉ ସେଭଳି ଗୋଟାଏ ଲୋକ ପାଖରେ ତୁ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ଯୋଉ ଭୁଲ କରିଛୁ ତା'ର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ତତେହିଁ କରିବାକୁ ହେବ—even at the cost of your life.

ରାଗିଣୀ—ପଲ୍ଲବୀ ! ତୁ ଆଜି ଏ କ'ଣ କହୁଛୁ ? ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଠିକ୍ କହୁଛି, ଭଉଣୀ ! ପ୍ରବୀରକୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ତୋର ଅନେକ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଛି । ଆଉ ସେଇଥିପାଇଁ··· । ତଥାପି ରାଗିଣୀ, ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୁଁ କେବେହେଲେ

ତୋର ଅମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିପାରେ ନା । ଭଗବାନ ତୋର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ତୁ ସୁଖୀ ହ ! (ଆଖିରେ ଲୁହ ଆସିଯାଇଛି)

ରାଗିଣୀ—(ପଲ୍ଲବୀର ହାତ ଧରି) ମତେ କ୍ଷମା କରିବୁ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଅଜାଣତରେ ମୁଁ ହୁଏତ ତୋ ମନରେ ଅନେକ ଆଘାତ ଦେଇଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ହସି) କିନ୍ତୁ ତୁ ଯେ ଅନେକ ଆଘାତ ପାଇଛୁ, ରାଗିଣୀ ! କିନ୍ତୁ…କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୀର ଯଦି ତତେ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ…ତୋର ଗର୍ଭସ୍ଥ ସନ୍ତାନକୁ ଯଦି ଅସ୍ୱୀକାର କରେ ?

ରାଗିଣୀ—ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଭୁଲ କରିଛି, ପଲ୍ଲବୀ ! କିନ୍ତୁ ସେ ଭୁଲ ପାଇଁ ମୁଁ କଣ ଏକା ଦାୟୀ ? ପ୍ରବୀର ଯଦି ମତେ ଫାଙ୍କି ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରେ…

(ଏହି ସମୟରେ ବାହାରୁ Mr. Rayଙ୍କର ପାଟି ଶୁଭୁଛି)

Mr. Ray—ଆସ, ପ୍ରବୀର । ତୁମ ସହିତ ଆଜି ଅନେକ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ଅଛି । (ଅନ୍ତରାଳରୁ)

ରାଗିଣୀ—ମୁଁ ଆସୁଛି, ପଲ୍ଲବୀ !

[କିନ୍ତୁ ବାହାରିଯିବା ବେଳେ ପଶିଆସିଲେ Mr. Ray ଏବଂ ପ୍ରବୀର ! ପ୍ରବୀରର ଆଖିରେ ରାଗିଣୀର ଆଖି ମିଶିଛି । ପ୍ରବୀରର ମୁହଁର ରଙ୍ଗ ବଦଳିଯାଇଛି । ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ପଲ୍ଲବୀ । ରାଗିଣୀ ଚାଲିଯାଇଛି ।]

Mr. Ray—ଆସ ପ୍ରବୀର, ବସ ! (ପଲ୍ଲବୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ତୋ ଦେହ କେମିତି ଅଛି, ମା ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୋ ଦେହ ? ମୁଁ ଭଲ ଅଛି, ବାପା ! ଏତେ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ମୁଁ କଣ କେବେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପାରେ !

(ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ)

Mr. Ray—ଶୁଣ୍ ମା, ତୋ ସମ୍ବନ୍ଧ ବ ମୋର, ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଅଛି···ବସ୍ (ପଲ୍ଲବୀ ବାଧ୍ୟ ପିଲାଟି ପରି ବସିଛି) ଜାଣ, ପ୍ରବୀର, ମୋର ଯାହା ମନେହୁଏ ପଲ୍ଲବୀ ଉପରେ ଗୋଟାଏ evil spirit ର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି । ଆମର ସେ ଭରତଆଠା ମୂର୍ଖ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ, ଲୋକଟା ଅନେକ କଥା ଜାଣେ ।

ପ୍ରବୀର—Evil spirit ! ତା ମାନେ··· (ପଲ୍ଲବୀ ଏହି ସମୟରେ କଛି ଭାବୁଥିଲା ।)

Mr. Ray—ହଁ ପ୍ରବୀର ! ଭରତ କହିବା ଅନୁସାରେ ଆନନ୍ଦ ତାକୁ ଗୁଣି କରିଛି, ନଚେତ୍ ଘାର ଦେଇଛି । ଆଜି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରୁଛି ପଲ୍ଲବୀ ଉପରେ ଏକ ଭୌତିକ ପ୍ରଭାବ । ତାର ଚାଲିଚଳନ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ସବୁ ଯେମିତି ବଦଳିଯାଇଛି । ଭରତ କହୁଥିଲା, ଆନନ୍ଦ ଜଣେ ତନ୍ତ୍ରସାଧକ ।

[ପଲ୍ଲବୀ ଏହାକୁ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ମନେକରି ଅଭିନୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛି, ସତେ ଯେପରି ତା ଉପରେ ଏକ ଭୌତିକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି···]

ପଲ୍ଲବୀ—(ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହୋଇ ହସିଉଠିଛି) ଆପଣ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି, ବାପା, ଆନନ୍ଦ ଜଣେ ଭୟଙ୍କର ଲୋକ । ସେ ଖାଲି ତନ୍ତ୍ରସାଧକ ନୁହଁନ୍ତି, ଦେବୀସାଧକ ମଧ୍ୟ । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ସେ ଅନେକ ନରବଳି ଦେଇଛନ୍ତି ! ମା' କାଳୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପୋଷ ପୋଷ ତାଜା ମଣିଷରକ୍ତ ଅର୍ପଣ କରି ସେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାର—(ପଲ୍ଲବୀର ଏ ପ୍ରକାର କଥା ଶୁଣି କଷ୍ଟରେ ଆତଙ୍କରେ) ପଲ୍ଲବୀ !

ପଲ୍ଲବୀ—(ଠୋ ଠୋ ହସି) ତମର ଦିନ ବି ନିକଟ ହୋଇଆସୁଛି, ପ୍ରଭାର ! ଆନନ୍ଦ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଯେକୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମକୁ ଦେବୀଙ୍କ ଆଗରେ ଅର୍ପଣ କରି ତୁମର ଉଷ୍ମ ରକ୍ତରେ ଦେବୀଙ୍କର ତୃଷ୍ଣା ନିବାରଣ କରିବ··· । (ପଲ୍ଲବୀ ହସିଚାଲିଲା)

Mr. Ray— ପଲ୍ଲବୀ ! ପଲ୍ଲବୀ ! (ପଲ୍ଲବୀର ହସ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସେ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବଡ଼ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା Mr. Ray କୁ) ଦେଖୁଛ···ଦେଖୁଛ ପ୍ରଭାର, ଏ ସବୁ ନିଷ୍ଠୁର ତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ । ସେ ସ୍କାଉଣ୍ଡ୍ରେଲ୍ ଆନନ୍ଦ···I will shoot him down !

ପ୍ରଭାର—ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନି, Sir, ମୁଁ ଏ ସବୁ କୁସଂସ୍କାର ବା ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା ! ଆମର ବିବାହର ପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ କଣ୍ଟିନେଣ୍ଟ ପାଇଁ ଫରେନ ଚାଲିଯିବି । ଆଉ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ସବୁ ଆପେ ଆପେ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଆହୁରି ଜୋରରେ ହସି) ହନିମୁନ୍‌ର ସ୍ୱପ୍ନ ? ଜୀବନରେ କେତେଜଣଙ୍କ ସାଥିରେ ହନିମୁନ୍ କରିବ, ପ୍ରଭାରବାବୁ, ଏଁ ? One, two, three, four···

ପ୍ରଭାର—ପଲ୍ଲବୀ ! (ଜୋର ଦେଇ) (ପଲ୍ଲବୀ କିନ୍ତୁ ହସିଉଠିଲା)

Mr. Ray—ତୁମେ ଠିକ୍ କହିଛ, ପ୍ରଭାର ! ମ୍ୟାରେଜ୍ ପରେ ପଲ୍ଲବୀକୁ ନେଇ ତୁମେ କଣ୍ଟିନେଣ୍ଟ ପାଇଁ ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଫ୍ରାନ୍ସକୁ ଚାଲିଯାଅ । ଆନନ୍ଦ ଭୟରେ ସେ ଏତେଟା ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଉଠିଛି ଯେ···

ପଲ୍ଲବୀ—(ପୁଣି ହସିକି) ସୁଆଶ୍ରେ ମନେ ରଖ ତୁମର ମନ୍ତ୍ର ନାହିଁ, ପ୍ରବୀର ! ତୁମର ଗତିବିଧି ଉପରେ ଦୁଇଟି ଆଖିର ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଦିନରାତି ସବୁବେଳେ ଘୂରିବୁଲୁଛି । ତାକୁ ଫାଙ୍କିଦେବା ଏତେଟା ସହଜ ନୁହେଁ । କାରଣ ସେ ଆଖିରୁ ଏବେ ବି ଝରୁଛି ଅଗ୍ନିର ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ! ତାକୁ ଫାଙ୍କିଦେବାର ଅପଚେଷ୍ଟା କଲେ ତୁମେ ଜଳପୋଡ଼ି ଅଙ୍ଗାର ହୋଇଯିବ । (ହସିଲା)

ପ୍ରବୀର—ପଲ୍ଲବୀ । Stop it !

ପଲ୍ଲବୀ—(ପ୍ରବୀର ଆଖିରେ ଆଖି ମିଶାଇ) ମୋର ସବୁ କଥା ତୁମେ ବୁଝିପାରିଛ, ପ୍ରବୀର ! ଆଉ ଯଦି ନ ବୁଝିବାର ଛଳନା କରି ଆଗେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ତେବେ ଭୈରବୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଧାରଣ କରି ମୁଁ ତୁମର ଚଣ୍ଡି କଣା କରି ରକ୍ତ ପିଇଯିବି । (କହି ଦ୍ରୁତ-ଗତିରେ ଦୌଡ଼ି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

[ପ୍ରବୀର ହୃଏତ ପଲ୍ଲବୀର ଅଭିନୟ ବୁଝିପାରିନାହାନ୍ତି । ସେ ସତକୁ ସତ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଉଠିଛନ୍ତି ।]

ପ୍ରବୀର—My God ! ଆପଣ ଠିକ୍ କହୁଥିଲେ, Sir, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ । ଏ ସବୁଥିରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଯାହା ଦେଖିଲି···

Mr. Ray—Don't worry, ପ୍ରବୀର ! ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତନ୍ତ୍ରସାଧକ ଜଗୁ ଓଝାଙ୍କୁ ଡକାଇ ପଠାଇଛି । ସେ ବୋଧହୁଏ ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବେ । ସେ idiot ଭରତଆଟା ଯେ କାହିଁକି ଏତେ ଡେରି କଲା···

(ଏହି ସମୟରେ ଅନ୍ତରାଳରୁ ଭରତର ସ୍ୱର)

ଭରତ—ଓଝାଏ ! ଏଇ ଦେଖ ! ଚାଲ, ଚାଲ ଭିତରକୁ, ଚାଲ ।

[ପଶିଆସିଲେ ଜଗୁ ଓଝା ଏକ ବଡ଼ସଡ଼ ତାନ୍ତ୍ରିକ ବେଶରେ । କାନ୍ଧରେ ଏକ ବଡ଼ଠ ଝୁଲି ମୁଣି । ମୁଣ୍ଡରେ ବଡ଼ଠ ଏକ ସିନ୍ଦୂର-ଟୋପା ଇତ୍ୟାଦି]

ଭରତ—ଏଇ ଆଜ୍ଞା, ଓଝାଏ । ସତରଖଣ୍ଡ ମଉଜାରେ ନାଁ ଡାକ'।

Mr. Ray—ବସ ଓଝାଏ, ବସ । ଭରତଠାରୁ ମୋ ଝିଅ ପଦ୍ମବା କଥା ତ ସବୁ ଶୁଣିଥିବ ।

ଜଗୁ—ମତେ କିଛି କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଖାଲି ଥରଟାଏ ଦେଖି-ଦେଲେ ମା' କାମାକ୍ଷୀ ମତେ ସବୁକଥା କହିଦେବ । କାହିଁ, କେଉଁଠି ଅଛି ସେ ?

Mr. Ray—ତା ଯୋଗୁ ମୁଁ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡ଼ିଛି, ଓଝାଏ ! କେତେବେଳେ ସେ ଖାଲି ହସୁଛି ତ କେତେବେଳେ ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଧାରଣ କରୁଛି । ଆଉ କେତେବେଳେ ମନଇଚ୍ଛା ପ୍ରଳାପ କରୁଛି ।

ଜଗୁ—(ହସିଦେଇ) କରୁ, କରୁ । ଏ ଜଗୁଆ କମାରର ଅଡ଼େଇପଦ କାଉଁରୀ ମନ୍ତ୍ରରେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ଆଜ୍ଞା ! ଓଁ ହ୍ରୂମ ହ୍ରୂମ···ହୁଁ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା ।

[କହି ଝୁଲିମୁଣିରୁ କାଉଁରୀ ହାଡ଼ କାଢ଼ି ଟି'ପଏ ଉପରେ ସଶବ୍ଦେ ବାଡ଼େଇଦେଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ହଠାତ୍ ଚମକି ଉଠିଲେ ।]

ଭରତ—ତା ହେଲେ ଦେଈଙ୍କୁ ଡାକିବି, ଓଝାଏ !

ଜଗୁ—ଡାକ୍, ଡାକ୍ ତାଙ୍କୁ । (ଭରତ ଯିବା ବେଳେ) ରହ, ଶୁଣ୍ ! ମୋର ପୂଜାର ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିସାରି, ତା'ପରେ ଯାଇ ତୋ ଦେଈଙ୍କୁ ଡାକିବୁ, ବୁଝିଲୁ ! ହଁ, ଆପଣମାନେ (ଗିଏବାବୁ ଓ ପ୍ରଘାରଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି) ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଘରେ ବସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଖବର ଦେଲେ ଆସିବେ । ଭରତ କେବଳ ମୋ ପାଖରେ ରହିବ । (ଗିଏ ଓ ପ୍ରଘାର ବାହାରକୁ ଗଲେ)

ଜଗୁ—ଭରତ ! ତୁ ଏଥର ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର । ମୁଠାଏ ହଳଦୀଗୁଣ୍ଡା, ଆଉ ମୁଠାଏ ସୋରିଷ, କିଛି ନାଲି ଲଙ୍କା । (ଭରତ ଯାଉଥିଲା) ଆଉ ଶୁଣ୍ । ପାଞ୍ଚ ପା ଚାଉଳ, ଦି ମାଣ ଅରୁଆ ଚାଉଳ । ଦୁବ ବରକୋଳି ପତ୍ର । ବୁଝିଲୁ ! ହଁ, ଦି'ଟା ମାଟି ସରା, ସାତଟା ମନ୍ଦାରଫୁଲ···ନାଲି ମନ୍ଦାର ।

[ଭରତ ଭିତରକୁ ଯାଇଛି । ଜଗୁ ଓଝା ଗୁଣୁଗୁଣୁ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସେ ଘରର ମଧ୍ୟ-ସ୍ଥଳକୁ ଫୁଙ୍କାଫୁଙ୍କି କରି ନିଜ ମୁଣିରୁ ମଣିଷ ଖପୁରି (ସିନ୍ଦୂର କଜ୍ଜଳ ଲଗିଥାଇ) କାଢ଼ିଲା । ତାକୁ କିଛି ମନ୍ତ୍ରପାଠ କରି ମଝିରେ ରଖିଲା । ଦୁଇଟା କାଉଁରି ହାଡ଼ କାଢ଼ି ତା ଆଗରେ ରଖିଲା । ଏଇ ସମୟରେ ଭରତ ଗୋଟାଏ ଡାଲାରେ ସବୁ ସରଞ୍ଜାମ ଧରି ଆସୁଥିଲା । ମଣିଷ ଖପୁରି ଦେଖି 'ଆଲୋ ବୋଉଲୋ' ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ଡାଲା ଥୋଇଦେଇ ଟଳେ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ଜଗୁ ଓଝା ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଓଁ ହ୍ରୀମ୍ ହ୍ରୀମ୍ ହୁଂ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା କହି କାଉଁରି ହାଡ଼ରେ ତାକୁ ସାତଥର ଝାଡ଼ିଦେଇ ବାହାଧରି ବସାଇଲା । ଭରତ ଥରୁଥାଏ ।]

ଜଗୁ—ଭୟ ନାହିଁ । ଆଉ ଏଥର ଭୟ ନାହିଁ, ଭରତ ! ଯା, ମୁଁ ତତେ କଳଦେଉଛୁ ।

ଭରତ—(ଟିକଏ ଦମ୍ଭ ପାଇ) ଭୂତ ତ ଆଉ ମତେ ମାଡ଼ିବସିବ ନି ?

ଜଗୁ—ଆରେ, ଜଗୁ କମାର ଥାଉ ଥାଉ ଭୂତ ତତେ ମାଡ଼ିବସିବ ? ଦେଖ୍, ତୋ ଦେଈଙ୍କ ଦେହରୁ ମୁଁ କେମିତି ଭୂତ ଛଡ଼ାଇବ । ଯା, ତୋ ଦେଈଙ୍କୁ ଡାକ ଆଣ । ହଁ, ଗୋଟାଏ ବଡ ଡାଡ଼ରେ କରୁ ନିଆଁ ଆଣିବୁ, ଆଉ ଝୁଣା ମେଞ୍ଚାଏ, ବୁଝିଲୁ ?

[ଭରତ ଭିତରକୁ ଗଲା । ଜଗୁ ମୁରୁଜ କାଟି ଯୋଗେଷ ଇତ୍ୟାଦି ଯେପରି ରଖିବା କଥା ରଖି ମନ୍ତ୍ରପାଠ କଲା । ଏହି ସମୟରେ ଭରତ ପଲ୍ଲବୀକୁ ନେଇ ଆସିଛୁ । ପଲ୍ଲବୀ ଜଗୁକୁ ଦେଖି]

ପଲ୍ଲବୀ—ଏ କିଏ, ଭରତ ? ଏ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ? ଏ ସବୁ କଣ ହେଉଛୁ ?

ଜଗୁ—ଓଁ ହ୍ଲୁମ୍ ହ୍ଲୁମ୍ ହ୍ରୁଂ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା···ତୁ କିଏ ? ତୁ କୋଉଠୁ ଆସିଛୁ ? ତୁ ମତେ ଚିହ୍ନିନୁ ! ହଁ, ମତେ ପଚାରିବାକୁ ତୋର ପୁଣି ଏ ସାହସ ହେଲାଣି ! କହ, ତୁ କିଏ ?

(କାଉଁଶ ହାଡ଼ ଦେଖାଇଲା)

ପଲ୍ଲବୀ—What nonsense Get out ! you blood fooly !

ଜଗୁ—ଭରତ, ଇଏ କ ଫୁଲ କଥା କହୁଛୁ ? ?

ଭରତ—ଅଙ୍ଗରେଜ ଫୁଲ, ଓଝାଏ !

[ପଲ୍ଲବୀ ଜାଣିଗଲା ଯେ ଜଣେ ଗୁଣିଆ ଆସିଛୁ ଏବଂ ତାକୁ ଭୂତ ଲାଗିଛୁ ଭାବି ତା'ର ବାପା ଡକାଇଛନ୍ତି । ସେ ପୁଣି ଅଭିନୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛୁ, କାରଣ ତାର ଇଚ୍ଛା ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେ ପ୍ରବୀର ସହିତ ତାର ବିବାହ ବନ୍ଦ କରିଦେବ]

ଜଗୁ—ହୁଁ ! ଇଏ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରେତ ନୁହେଁ, ଭରତ ! ବୁଝିଲୁ, ଇଏ କରସ୍ତାମୀ ପ୍ରେତ । ସେଗୁଡ଼ାକ ଖାଲି ଅଂଗ୍ରେଜ କହିବେ । ହେଲେ ଏ ଜଗୁ ଓଝାକୁ କେହି ବଳେଇଯିବେ ନି; ମୁଁ ତେହିଁକି ମସଲା ରଖିଛି; ଯିବୁ କୁଆଡ଼େ, ରହ !
(କହି ହାତରେ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଧରି ପଲ୍ଲବୀର ନାକ ପାଖରେ ଦେଖାଇଛି ।) କହ, ତୁ କିଏ ? କେଉଁଠୁ ଆସିଲୁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ? ମେରି ଥମ୍ପସନ ! Miss Marry Thompson.

(କାନ୍ଦିଲେ)

ଜଗୁ—ସେ କ'ଣ କହୁଛି, ଭରତ ?

ଭରତ—ଓଝାଏ ! ତମେ ଠିକ୍ କହୁଥିଲ, ଇଏ କରସ୍ତାମୀ ଭୂତ ।

ଜଗୁ—କାନ୍ଦୁଚୁ ? କାନ୍ଦିଲେ କଣ ମୁଁ ଛାଡ଼ିଦେବି, ଭାବୁଚୁ ? ଓଁ ହ୍ଲୂମ୍ ହ୍ଲୂମ୍ ହୁଂ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା । କହ, ତୁ ଯିବୁ । ନା ନାହିଁ ?

(ଫୁଙ୍କିଲା)

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ମୁଁ ଯିବି ନି । ତୁ ବାହାରି ଯା ! ବାହାର ଏଠୁ, ୟୁ ର୍ୟାସକେଲ୍···ୟୁ ସ୍କାଉଣ୍ଡ୍ରେଲ୍, Get out ! ଭରତ···

(ଚିତ୍କାର)

ଭରତ—ଆଲେ, ବୋଉଲେ ! ଇଏ ସାଇବାଣୀ ପେତ୍ନୀ । ଇଏ ମତେ ଖାଇଯିବ ।

ଜଗୁ—ଭରତ ! ଚୁପ୍ ହୋଇ ଠିଆ ହ···ମୁଁ ତା କଥା ବୁଝୁଛି । (ପଲ୍ଲବୀ ପାଖକୁ ଯାଇ) ଯିବୁନି ?

ପଲ୍ଲବୀ—ନା !

ଜଗୁ—ଯିବୁ ନି ?

ଘଣ୍ଟିଘା—ନା !

ଜଗୁ—ଯିବୁନି···?

ପଣ୍ଟିଘା—ନା—ନା—ନା ·· !

ଜଗୁ—ଭରତ ! ଏ ସାଇବାଣୀ ପେତ୍ନୀ ସହଜ ଜନ୍ତୁ ନୁହଁ । ଓ୍ବାକୁ ଜବତ କରିବାକୁ ହେଲେ ମତେ ମହାକାଳ ରୂପ ଧାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ !

ପଣ୍ଟିଘା—(ହସି ହସି) ଆରେ ଯା ! ତୋ ଭଳିଆ କେତେ ଗୁଣିଆଙ୍କୁ ଫୁଙ୍କି ଉଡ଼େଇ ଦେଇଛି । ଇଚ୍ଛା କଲେ ତୋ କଲିଜା ଫାଡ଼ି ରକ୍ତ ପିଇଯିବି ।

ଭରତ—ହେ ମା ମଙ୍ଗଳା, ହେ ମା କଟକଚଣ୍ଡୀ ! ମତେ ରକ୍ଷାକର ମା··· !

ଜଗୁ—ଭରତ ! ଶୀଘ୍ର ଯା; ଗୋଟାଏ ଭଙ୍ଗା ଚାଡ଼ରେ ରଢ଼ ନିଆଁ ଆଉ ମୁଠେ ଲଙ୍କାଗୁଣ୍ଡ ଆଣ । ଦେଖିବ ସେ ସାଇବାଣୀ ପେତ୍ନୀର କରାମତି । ଓଁ ହ୍ରୁମ୍ ହ୍ରୁମ୍ ହୁଂ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା···

(ଭରତ ଭିତରକୁ ଯାଇଛି)

ପଣ୍ଟିଘା—ମୋ କରାମତି ଦେଖିବୁ ? ଦେଖିବୁ ମୋ ଭୈରବୀ ରୂପ ? ? (ହସିଉଠିଲା) ତତେ ଖାଇବି···ତୋ ଦେହ ମୋଡ଼ି ରକ୍ତ ପିଇବି ! ଯା, ଭଲ ଦଶା ଅଛି ତବାହାରି ଯା···

(ଏହି ସମୟରେ ଭରତ ଗୋଟାଏ ଚାଡ଼ରେ ନିଆଁ ଆଣି ଆସିଛି)

ଜଗୁ—ଭରତ, ଚାଡ଼ ଧରିଥା । ଦେ ! ମତେ ସେ ଲଙ୍କାଗୁଣ୍ଡ ଦେ ।

[ସେ ଗୁଣ୍ଡାରୁ ମୁଠାଏ ଧରି (ଝୁଣା ଗୁଣ୍ଡ··· ପ୍ରକୃତରେ ଲଙ୍କାଗୁଣ୍ଡ ନୁହେଁ) ନିଆଁରେ ପକାଇଛି । 'ଭରତ, ସେ ନିଆଁ ଚାଡ଼କୁ ତା

[ନାକ ପାଖରେ 'ମର୍ଚ୍ଚା' କଣ୍ଢି ନିଜେ ପଲ୍ଲବୀର ଦେହକୁ ଧରି ଧୂଆଁ ଦେଉଛି । ପଲ୍ଲବୀ ଛିଙ୍କୁଛି । ଲଙ୍କା ଧୂଆଁ ସହ୍ୟ କରି ନ ପାରି]

ପଲ୍ଲବୀ— ଓଃ, ମରିଗଲି, ମରିଗଲି, ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ···ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ! ବାପା, ବାପା ! (ଚିତ୍କାର କରୁଛି)

ଜଗୁ—(ହସି) ମରିଯିବୁ ! ରହ, ରହ, ତୋ ମଜା ଦେଖୁଛି --ଓଁ ହ୍ଲୀମ୍ ହ୍ଲୀମ୍ ହ୍ରୁଂ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ସ୍ୱାହା ।

[ବିରି ସୋରିଷ ପଲ୍ଲବୀ ଉପରକୁ ମାଡ଼ କରୁଛି । ପଲ୍ଲବୀ ବିକଳରେ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ଜଗୁ ଓଝା ମଧ୍ୟ ତା ପଛେ ପଛେ ।]

ଭରତ, ଧରି ତାକୁ । ତା ମୁହଁରେ କଷି କରି ଧୂପ ଦେ । କହ, ଏଥର ଯିବୁନା ନାହିଁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—(ଦେଖିଲା ଏଥର ଆଉ ଅଭିନୟ କଲେ ନିଜେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ) ହଁ, ମୁଁ ଚାଲିଯିବ । ନିଶ୍ଚୟ ଚାଲିଯିବ, ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ଜଗୁ—ହୁଁ ! ଏଥର ସାଇବାଣୀ ବାଟକୁ ଆସିଲା ।

ଭରତ—ଆସିବ ନ ! ଚମ ପଦଟି !

ଜଗୁ—ଭରତ ! ସବୁ ଦୁଇଟା···(ଭରତ ସବୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା···) (ସବୁ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ରଖି) ଆ, ଆ, ଚୁପ୍-ଚାପ ଚାଲିଆ । ନ ହେଲେ ପୁଣି ଧୂପ ଦେବି । ଆ, ଚାଲିଆ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ, ମୁଁ ଯାଉଛି ! ଯାଉଛି ! [କଣ୍ଟ ବେହୋସ ହୋଇ ଭଲ
ସୋଫା ଉପରେ ବସିପଡ଼ିଲା ।
ଜଗୁ ଗୋଟିଏ ସଗ ଉପରେ
ଆଉ ଗୋଟାଏ ସଗ ରଖି]

ଜଗୁ—ଭରତ, ଏ ସଗକୁ ନେଇଯା ! ସେ ସାଇବାଣୀ ଭୂତକୁ ଏହାର ଭିତରେ କଳଦେଇଛି । ଆଉ ସାତ ଜନମ ଯାଏ ବି ବାହାରି ପାରିବ ନ । ଆଉ ଯାକୁ ନେଇ ତିନନ୍ତ. ମୁଣ୍ଡରେ ସାତ ହାତ ଗାତ ଖୋଳି ପୋତିଦେଇ ଆ !

ଭରତ—ଓଝାଏ ! ଯଦି ବାଟରେ ପୁଣି ବାହାରିପଡ଼ିବ ?

(ଏହି ସମୟରେ ପଲ୍ଲବୀର ପାଟି ଶୁଣି Mr. Ray ଆସିଛନ୍ତି ।)

Mr. Ray—କଣ ହେଲା, ଓଝାଏ ? ଝିଅ ଏମିତି ପାଟି କଲା ଯେ···?

ଜଗୁ—ସେ ଅଜ୍ଞା, କ'ଣ କମ୍ ପେତନୀ ! କରସ୍ତାନ ସାଇବାଣୀ, ଅଜ୍ଞା ! ହେଲେ ଜଗୁ ଓଝାକୁ କଣ ବଳେଇଯିବ ! ଏଇ ତାକୁ ମନ୍ଦାରଫୁଲ ଭିତରେ କଳଦେଇ ସଗ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରିଦେଇଛି । ଆଉ ଏଣିକି ଭୟର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । (ପଲ୍ଲବୀ ଗୋଟାଏ ଆଖି ମେଲାଇ ସବୁ ଦେଖୁଥିଲା ଏବଂ ଶୁଣୁଥିଲା) ଏଥର ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା । ହଁ ଭରତ, ଏ ତେରଖଣ୍ଡିକ ରଖିଥା । ସାତଟି ଗୋଲମରିଚ ସାଙ୍ଗରେ ବାଟି ଝିଅକୁ ପିଆଇଦବୁ, ଆଉ ଗୋଟାଏ ନଅଗଣ୍ଠିଆ କୁଳା ଝିଅର ଶୋଇବାଘରେ ଆଜିଠାରୁ ଟାଙ୍ଗିଦବୁ, ବୁଝିଲୁ ! ମୁଁ ଆସୁଛି, ଅଜ୍ଞା !

Mr. Ray—ହଁ, ଭରତ ! ତୁ ଯା, ଓଝାଙ୍କ ଖାଇବା ପିଇବା ଖବର ବୁଝି ତାଙ୍କୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେଇ ମଟରରେ ବସାଇଦେବୁ, ବୁଝିଲୁ !

ଭରତ—ଆସ, ଓିଝିଏ ! (ବୁଢ଼େଁ ବାହାରକୁ ଗଲେ । Mr. Ray ପଲ୍ଲବୀ ନିକଟକୁ ଯାଇ ତାର ଦେହ ଅାଉଁସିଦେଇ ଡାକିଲେ ।)
—ମା ! ଉଠ ମା ଉଠ !

(ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଯାଇଛି)

[ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଭାସିଆସିଲା ଏକ କରୁଣ ରାଗିଣୀର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ତା ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ, ନୀରବ । ପୁଣି ଥରେ ଭାସି-ଆସିଲା—]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା' ପରେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ପଲ୍ଲବୀର ସମସ୍ତ ଅଭିନୟ ଆଉ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା, ଜେଲର ସାହେବ ! Mr. Ray ଙ୍କର ଜିଦ୍ ନିକଟରେ ପଲ୍ଲବୀ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇଲା । ପ୍ରବୀର ସହିତ ପଲ୍ଲବୀର ବିବାହର ପାଇଁ Mr. Ray ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ବିଚାରୀ ବାଧନା ପ୍ରତିବାଦ କରିପାରିଲାନି । ସେ ବୋଧହୁଏ କାନ୍ଦୁଥିଲା, ଜେଲର ସାହେବ ! ଗୋଟାଏ ଅସହାୟ ଶିଶୁ ଭଳି ତା ଆଖିରୁ ଝରୁଥିଲା ଶ୍ରାବଣର ବନ୍ୟା···

ବିବାହର ମାହେନ୍ଦ୍ର ଲଗ୍ନ ନିକଟ ହୋଇଆସିଲା, ଆଉ ଗୋଟାଏ ସୁସଜ୍ଜିତ ନୂଆ ଆମ୍ବାସାଡ଼ର କାର୍‌ରେ ପ୍ରବୀର ଯାଉଥିଲା ବରବେଶ ହୋଇ···ଠିକ୍ ମୋର କ୍ୱାର୍ଟର ସାମନା ରାସ୍ତାରେ । ବ୍ୟାଣ୍ଡ୍ ପାର୍ଟିର ସେ ସୁମଧୁର ଝଙ୍କାର ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣିପାରୁଥିଲି । ଗୁଡ଼ଭିତରଟା ମୋର ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଫାଟିପଡ଼ୁଥିଲା । ଆଉ ଠିକ୍ ସେତିକବେଳେ···;

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଜଳିଉଠିଲା)

ଅଷ୍ଟମ ଦୃଶ୍ୟ

[ଆନନ୍ଦଙ୍କର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣିତ ଘର । ଆଜ ପ୍ରଥାର ସକ୍ଷିତ ପଲ୍ଲୀର ବିବାହ ହେଉଛି । ଶୁଙ୍କି-ପଡ଼ିଥିଲେ ଆନନ୍ଦ । ଭଲ ପାଇବାର ମର୍ମର ସମାଧି ଉପରେ କେଇବୁନ୍ଦା ଲୁହ ଝରିପଡ଼ିଲା । ଘରଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ ସଞ୍ଜୟ । ହାତରେ ତାଙ୍କର ଲେଡ଼େଣ୍ଡ ରିଭଲଭର । ଗମ୍ଭୀର ତଥା ଚିନ୍ତିତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ । ଆଖିରେ ସତର୍କତାର ଚାହାଣି—ତାଙ୍କର ଆସିବା ଶବ୍ଦରେ—]

ଆନନ୍ଦ—କିଏ ? (ଲୁହ ପୋଛିନେଲେ)

ସଞ୍ଜୟ—ମୁଁ ଆସିଛି, ଆନନ୍ଦ ! (କହି ଆନନ୍ଦଙ୍କ ପାଖରେ ବସିପଡ଼ିଲେ) ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ ?

ଆନନ୍ଦ—କାନ୍ଦିବାପାଇଁ ଯାହାର ଜନ୍ମ ସେ କଣ କେବେ ହସିପାରେ ? ମତେ ଆଜ ମନଭରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଦେ, ସଞ୍ଜୟ ! ମୋ ଭଲ ପାଇବାର ଆରକ୍ତ ସମାଧି ଉପରେ କେଇ ଟୋପା ଲୁହ ଢାଳିବାକୁ ଦେ··· ।

ସଞ୍ଜୟ—ତୁ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛୁ ? ନିଜ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରୁଛୁ ?

ଆନନ୍ଦ—ନା, ସଞ୍ଜୟ, ଏ ଜୀବନ ପ୍ରତି ମୋର ଆଉ କୌଣସି ମମତା ନାହିଁ । ଆଉ କେଇଟା ଘଣ୍ଟା ପରେ ପଲ୍ଲୀର ମଙ୍ଗଳମଙ୍ଗଳ ବାଜିଉଠିବ । ସେ ହେବ ଅନ୍ୟର ସ୍ତ୍ରୀ । ଭଗବାନ ତା'ର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ, ସେ ସୁଖୀ ହେଉ ।

ସଞ୍ଜୟ—ତବେ ତୁଛ ପଲ୍ଲୀ କଣ କେବେ ସୁଖୀ ହେଇପାରିବ ?

ଆନନ୍ଦ—ତୁ ଯା, ସଞ୍ଜୟ, ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ତୋର ଋଣ ମୁଁ ଏ ଜୀବନରେ ସୁଝିପାରିବିନି । ଗୋଟାଏ ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନର ବୋଝ ବୋହି ଆଉ କେତେଦିନ ବଞ୍ଚିବି, ଜାଣେନା; ତଥାପି, ଆଜ ମତେ ଟିକଏ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ଦେ । ପଲ୍ଲୀର ସ୍ମୃତିକୁ ସମ୍ବଳ କରି ଜୀବନର ବାକି କେଇଟା ବର୍ଷ କ'ଣ ମୁଁ କଟାଇ ଦେଇ-ପାରିବି ନି ?

ସଞ୍ଜୟ—ଆନନ୍ଦ ! ସେ ଦିନ ତୁ ପରା ପଲ୍ଲୀର ସୀମନ୍ତରେ ସୋହାଗର ସିନ୍ଦୁର ଭରିଦେଇଥିଲୁ ? ଏତେ ସହଜରେ ସେଦିନର ସେ ଅମ୍ଳାନ ସ୍ମୃତିକୁ ତୁ କଣ ଭୁଲିଯାଇପାରିବୁ ?

[ଗୋଟାଏ ଆବେଗରେ ସଞ୍ଜୟର ହାତକୁ ନିଜର ଦୁଇ ହାତରେ ଚିପିଧରିଲା । ହଠାତ୍ ରିଭଲ-ଭରଟାକୁ ଧରିପକାଇ ଚମକି-ଉଠିଛି]

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ ! ଏ କଣ ସଞ୍ଜୟ, ତୋ ହାତରେ ରିଭଲଭର !!

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ ଆନନ୍ଦ, ମୋ ହାତରେ ଟ୍ଲେଡ଼େଡ୍ ରିଭଲଭର···ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ବନ୍ଧୁ । ଠିକ୍ ସମୟରେ କାମରେ ଲାଗିବ ।

ଆନନ୍ଦ—(ଆତଙ୍କିତ ହେଇ) କଣ ହେଇଛି, ସଞ୍ଜୟ ?

ସଞ୍ଜୟ—ତୁ ସିନା ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛୁ, ହେଲେ ତୋର ବନ୍ଧୁ ସଞ୍ଜୟ ଏବେ ବି ବଞ୍ଚିଛି । ଆଉ ମୁଁ ବଞ୍ଚିଥାଉ ଥାଉ ପଲ୍ଲବୀ ତୋ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାର ହୋଇପାରେ ନା, ଆନନ୍ଦ ! ତୋ ଜୀବନରେ ଏକ ଚରମ ପରୀକ୍ଷାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନେ । ଟିକଏ ପରେ ଏଇଠି ଉଠିବ ଏକ ଅଶାନ୍ତ ଝଡ଼ର ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାତ୍ୟା···ଅନେକ ନକ୍ଷତ୍ରଙ୍କ ଆସ୍ଫାଳନର ଅଦିନ ଝଞ୍ଜା ଏଇଠି ହୁଏତ ବହିଯିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ଆନନ୍ଦ ! ତା'ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ, ସବୁ ନିଥର । ମିଳନର ମନ୍ଦ୍ର ସାହାନାଇ ପୁଣି ଥରେ ବାଜିଉଠିବ ଏଇଠି, ଆଉ କେଇଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରେ । ଆଜି ପବିତ୍ର ଅଗ୍ନିଶିଖାକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ପଲ୍ଲବୀ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତୋର ହୋଇଯିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ତୁ···ତୁ ଏ କଣ କହୁଛୁ, ସଞ୍ଜୟ ! ତୁ କଣ ମତେ ପରିହାସ କରୁଛୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ନା । ଭାଇ ଆନନ୍ଦ, ମୋର ଯୋଜନା ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ ତେବେ ଆଉ ଟିକଏ ପରେ ପଲ୍ଲବୀ ଏଇଠିକି ଆସିବ । ଦୁନିଆର କୌଣସି ଶକ୍ତି ତାକୁ ଅଟକାଇ ରଖିପାରିବନି ।

ଆନନ୍ଦ—ନା, ନା । ମୁଁ ତା ଚାହେଁ ନା, ସଞ୍ଜୟ ! ମୁଁ ସେଭଳି ଗୋଟାଏ ଅପ୍ରୀତିକର ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନା । ବାହାବେଦୀ ଉପରୁ ବଧୂବେଶରେ ପଲ୍ଲବୀ ଉଠିଆସୁ ଏହା କ'ଣ ତୋର ଇଚ୍ଛା ?

ସଞ୍ଜୟ—ତୋ' ଠାରୁ ଏତେଟା ଭୀରୁତା ମୁଁ ଆଶା କରି ନ ଥିଲି, ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—ତୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର, ସଞ୍ଜୟ ! ପଲ୍ଲବୀ ଏଠାକୁ ଚାଲିଆସିଲେ ଏ ସମାଜ କଣ କହିବ ? ସମସ୍ତେ ହୁଏତ କରତାଳି ମାରି ହସିଉଠିବେ···ଟାହ୍ଯ କରିବେ ।

ସଞ୍ଜୟ—ସବୁ କଥାକୁ ତୋର ଯଦି ଏତେ ଭୟ ଥିଲା ତେବେ ତାକୁ ଭଲପାଉଥିଲୁ କାହିଁକି ? ତା ମନରେ ବଞ୍ଚିବାର ପ୍ରେରଣା ଭରିଦେଲୁ କାହିଁକି ? ତୁ କଣ ଚାହୁଁ ତୋ ଯୋଗୁ ଛଟପଟ ହୋଇ ସେ ମରିଯିବ ?

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—ସଗିଣୀ ତା'ର ଜୀବନକୁ ବିପନ୍ନ କରି ପଲ୍ଲବୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ଆଜ ତା'ର ସହାୟତାରେ ପଲ୍ଲବୀ ଏଠିକି ଆସିବାର ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ମୁଁ କରିସାରିଛି । କେବଳ ମିଳନର ସେ ମାହେନ୍ଦ୍ର ଲଗ୍ନକୁ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି । ମୋର ବିଶ୍ବାସ, ସଗିଣୀ କେବେ-ହେଲେ ତା'ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରିବନି ।

ଆନନ୍ଦ—କିନ୍ତୁ Mr. Ray ଆଉ ସୁବୀର··· ?

ସଞ୍ଜୟ—ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଏଠାକୁ ଛୁଟି ଆସିବେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହିଂସ୍ର ଜାନୁଆର ଭଳି । ଆଜ ସେଇଥିପାଇଁ ମୋ ହାତରେ ଏଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ବନ୍ଧୁ । ରିଭଲଭର ।

ଆନନ୍ଦ—(କମ୍ପିତ ଭୟରେ) ସଞ୍ଜୟ ! ଯଦି କିଛି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଦୁର୍ଯୋଗ ଯେତେବେଳେ ଆସିବାର ଥିବ, ସେ ଆସିବ, ଆନନ୍ଦ ତାକୁ କେହି ଅଟକାଇପାରିବେନି । ଭୟ କରନା, ଆନନ୍ଦ ! ଯଦି କିଛି ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ହେବି ମୁଁ । (ବାହାରେ ମଟର ରହିବାର ଶବ୍ଦ) ବୋଧହୁଏ ପଲ୍ଲବୀ ଆସିଗଲା, ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ

ହୋଇ ଯା, ଆନନ୍ଦ ! ମୋର ଯାହା ମନେହୁଏ Mr. Ray ଆଉ ପ୍ରଭାର ସଦଳବଳେ ଏଇଠିକ ଛୁଟିଆସିବେ ତା ପଛେ ପଛେ । ଆଉ ତା ପୂର୍ବରୁ···

[ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଛି ପଲ୍ଲବୀ; ତା ଦେହରେ ନବବଧୂ ବେଶ, ଆଖିରେ ଲେଡକର ବନ୍ୟା । ପଶି ଆସି]

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଆସିଛି, ଆନନ୍ଦ, ବାହାବେଦୀ ଉପରୁ ଘରର ସବୁ ମାୟା-ମମତା ତୁଟାଇ ମୁଁ ଧାଇଁଆସିଛି ତୁମର ପାଖକୁ । ତୁମର ଆଦରର ପଲ୍ଲବୀ ଆଜ ତୁମ ପାଖରେ ଟିକଏ ଆଶ୍ରୟ ଋହେଁ । ମତେ ନିରାଶ କରିବନି ତ ?

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! ମୋ ପାଇଁ ତୁମେ ଏତେବଡ଼ ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କଲ କାହିଁକି, ପଲ୍ଲବୀ ? ମୁଁ କଣ···

(କଣ୍ଠରୋଧ ହୋଇଯାଇଛି)

ସଞ୍ଜୟ—ତୁମ ଆସିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇ ନାହିଁ ତ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ଗଗିଣୀ ମତେ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ତା ଭଲ ବନ୍ଧୁ ନିକଟରେ ମୁଁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଋଣୀ ରହିଯିବି । ଆଉ ଆପଣ···ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବାକୁ ମୋର ଆଜ ଭାଷା ନାହିଁ । କୋଉ ଜନ୍ମରେ ମୁଁ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କର ଭଉଣୀ ଥିଲି ।

ସଞ୍ଜୟ—ଆଜ ବି ତୁମେ ମୋର ଭଉଣୀ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଯା ଆନନ୍ଦ, ଆଉ ଡେରି କରିନା । ସେମାନେ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମର ବିବାହ ଶେଷ ହୋଇଯିବା ଦରକାର ।

ଆନନ୍ଦ—ଆମ ବିବାହ ତ ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ସରିଯାଇଛି, ସଞ୍ଜୟ ! ଲୋକଦେଖାଣିଆ ବିବାହରେ ଆଜି ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଆସ, ପଲ୍ଲବୀ, ଜଗତପିତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଚରଣ ଯୁଗଳରେ ପ୍ରଣିପାତ କରି ତାଙ୍କର କରୁଣାସିକ୍ତ ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରିବା ।

[ଦୁହେଁ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପାଖରେ ହାତ ଯୋଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ପଲ୍ଲବୀ ନିଜ ଗଳାରୁ ଫୁଲମାଳ କାଢ଼ି ଆନନ୍ଦଙ୍କୁ ପିନ୍ଧାଇଦେଇଛି । ଦୁହେଁ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ସଞ୍ଜୟ ଶଙ୍ଖ ବଜାଇଲେ । ତା'ପରେ ସମସ୍ତେ ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍‌କୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ତୃପ୍ତିର ହସ । ଏହି ସମୟରେ ବାହାରେ ମଟର ରହିବାର ଶବ୍ଦ ।]

ସଞ୍ଜୟ—ସେମାନେ ଆସିଗଲେ, ଆନନ୍ଦ ! (କହି ନିଜେ Bedroomକୁ ଚାଲିଗଲେ)

[ପଶିଆସିଲେ ପ୍ରବୀର । ଦେହରେ ବରପୋଷାକ—ସାଙ୍ଗରେ Mr. Ray ରାଗ ଆଉ ଅପମାନରେ ଫାଟିପଡ଼ୁଥିଲେ Mr. Ray ପଶିଆସି]

Mr. Ray—ପଲ୍ଲବୀ ! ତତେ ଟିକିଏ ଲଜ୍ଜା ଲାଗିଲାନି ? ଏ ବୁଢ଼ା ବାପଟାର ଇଜ୍ଜତକୁ ମାଟିରେ ମିଶାଇଦେଇ ତୁ ବାହାବେଦୀ ଉପରୁ ଉଠି ଚାଲିଆସିଲୁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଯାହା କରିଛି, ମୋର ଭଲ ପାଇଁ କରିଛି, ବାପା ! ଆପଣଙ୍କର ଆଦରର ଝିଅ ପଲ୍ଲବୀ ମରିଯାଇଛି, ତାକୁ ଭୁଲିଯିବେ ।

Mr. Ray ନା, ତତେ ମୋ ସମ୍ମତ ଫେରସ୍ତିବାକୁ ହେବ । ବିବାହର ମାହେନ୍ଦ୍ର ଲଗ୍ନ ଏବେ ବି ଗଡ଼ିଯାଇନି । ଆଜି ତତେ ବିବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ···

ପଲ୍ଲବୀ—ମୋର ବିବାହ ସରିଯାଇଛି, ବାପା ! ଇଏ (ଆନନ୍ଦକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ହେଉଛନ୍ତି ମୋର ଇହକାଳ ଆଉ ପରକାଳର ଦେବତା, ମୋର ସ୍ୱାମୀ । ମତେ କ୍ଷମା କରିବେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କଥା ରଖି-ପାରିଲି ନି ।

Mr. Ray—ଏ ବିଭାଘରକୁ ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ନା !

ପଲ୍ଲବୀ—ସେ ଅଧିକାର ଆପଣଙ୍କର ନାହିଁ, ବାପା, ମୋ ଜୀବନର ସାଥୀ ମୁଁ ବାଛିନେଇଛି ।

Mr. Ray—ପଲ୍ଲବୀ ! (ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ) ତତେ ପ୍ରବୀରକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଜୋର ଦେଇ) ନା, ତା କେବେହେଲେ ହୋଇପାରେନା । ପ୍ରବୀର ଭଳି ଗୋଟାଏ ଲୋଫର କେବେ ମୋର ସ୍ୱାମୀ ହୋଇ-ପାରେ ନା ।

ପ୍ରବୀର—(ରାଗରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲେ) ନସିରୁଦ୍ଦିନ୍, କମାଲ୍ । (ଦୁଇଜଣ ଗୁଣ୍ଡାକିସମ ଲୋକ ପ୍ରବେଶ କଲେ) ନେଇଯାଅ ।

ସଞ୍ଜୟ—(Bed room ରୁ ବାହାରିଆସି) Hands up ! ପଲ୍ଲବୀ କିମ୍ବା ଆନନ୍ଦକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବାର ଦୁଃସାହସ କଲେ, ପରିଣାମ ଭୟଙ୍କର ହୋଇଉଠିବ···ଏଠି ସ୍ରୁଏତ ରକ୍ତର ଗଙ୍ଗା ବହିଯିବ । (ଲୋକ ଦୁଇଟା ଭୟରେ ପଛେଇଗଲେ, ହସିଉଠିଲା ସଞ୍ଜୟ) ଆଉ କାହିଁକି, ପ୍ରବୀରବାବୁ ! ତୁମକୁ ଦେଖିଲେ ସେଇ ପୁରାଣ ଯୁଗର ମହାବୀର ଶିଶୁପାଳ କଥା ମନେପଡ଼େ ।

ପ୍ରଭାତ—(ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବେ) ସଞ୍ଜୟ ! ଏ ଅପମାନର ମୁଁ ବଦଳ ନା ନେଲେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବି, ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—(ହସି) ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନକୁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବି, ପ୍ରଭାତବାବୁ ! ଖାଲି ଅପେକ୍ଷା ନୁହେଁ, ସ୍ୱାଗତ ବି କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ଆସି ପାରନ୍ତି ।

Mr. Ray—ଏ ସବୁ ମୂଳରେ ତାହାହେଲେ ତୁମର ହାତ ଅଛି, ନା ? ଅଲ୍‌ରାଇଟ୍ !

ସଞ୍ଜୟ—ମତେ କ୍ଷମା କରିବେ, ମଉସା ! ମୁଁ ଯାହା କଛି କରିଛି ପଲ୍ଲବୀର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ । ଯେତେହେଲେ ସେ ଆପଣଙ୍କର ଝିଅ । ଆଜିର ଏ ଅମୃତଲଗ୍ନରେ ଆପଣ ତାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ, ମଉସା, ସେ ସୁଖୀ ହେଉ ।

Mr. Ray—ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧକୁ ବାହାହେଇ ସେ ସୁଖୀ ହେବ ? ମୁଁ ତାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବି ?

ପଲ୍ଲବୀ—ବାପା !

Mr. Ray—ମୁଁ ତତେ ଅଭିଶାପ ଦଉଛି, ପଲ୍ଲବୀ, ସାରା ଜୀବନ ଧରି ତୁ କାନ୍ଦିବୁ । ଏ ବୁଢ଼ା ବାପଟାକୁ କାନ୍ଦେଇ ତୁ କେବେହେଲେ ସୁଖରେ ରହିପାରିବୁ ନି ।

(କ୍ରୁଦ୍ଧ Mr. Ray ଏବଂ ପ୍ରଭାତ ବାହାରିଗଲେ)

ପଲ୍ଲବୀ—ବାପା ! (ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଆନନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଛି ।)

ସଞ୍ଜୟ—ମୁଁ ଆସୁଛି, ଆନନ୍ଦ, ଜଗତପିତା ଜଗନ୍ନାଥ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଜୀବନ ମଧୁମୟ କରନ୍ତୁ ! (କ୍ରୁଦ୍ଧ ଚାଲିଗଲେ)

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ ! (ସଞ୍ଜୟ କନ୍ଦି ପକାଇଲେ) ପଲ୍ଲବୀ !

[କନ୍ଦି ପଲ୍ଲବୀଙ୍କର ହାତ ଦୁଇଟି ଧରି ଏକ ଆକୁଳ ଆବେଗରେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଚାପି-ଧରିଲେ । ଭାସିଆସିଲା ସହନାଇର ମଧୁର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଦୁହିଁଙ୍କ ଆଖିରୁ ଝରୁଥିଲା ଲୁହଧାର]

(ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇଗଲା)

ମଧ୍ୟାନ୍ତର ପରେ

[ସେଇ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଥରେ ଭାସିଆସିଲା ଜେଲରଙ୍କର ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆପଣଙ୍କର ଅନେକ ଦିନର ସ୍ୱପ୍ନ ତା' ହେଲେ ସାର୍ଥକ ହେଲା, ନା ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ମୋ ମନରେ ପୁଣି ଥରେ ଜାଗିଉଠିଲା ବଞ୍ଚିରହିବାର ଆଶା । ପଲ୍ଲବୀର ଆଗମନ ପରେ ପରେ ମୋ ଜୀବନରେ ପୁଣି ଥରେ ହେଲା ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ । ସେ ଆଲୋକ ସିନା ଦେଖିପାରିଲିନି, ହେଲେ ତା'ର ଉତ୍ତାପ ମୁଁ ବେଶ୍ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲି । ସ୍ନେହ ଫସାରଟି ଆମର ହସ ଖୁସିରେ ଭରିଗଲା, ଦିନକର ଘଟଣା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

(ମଞ୍ଚରେ ଖେଳଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା)

[ଆନନ୍ଦଙ୍କ ଘର । ସମୟ ଅପରାହ୍ଣ ୫ଟା । ଆନନ୍ଦଙ୍କର ବିବାହ ପରେ ପଲ୍ଲବୀର କର-ସ୍ପର୍ଶରେ ଆନନ୍ଦଙ୍କ ଘରର ନକ୍ସା ବଦଳି-ଯାଇଛି । ଆନନ୍ଦ ଚା' ପିଉଥିଲେ, ପାଖରେ ବସିଥିଲା ପଲ୍ଲବୀ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଆନନ୍ଦଙ୍କ ପାଟିରେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବିସ୍କୁଟ୍ ଭରିଦେଉଥିଲା ।]

ଆନନ୍ଦ—ସତରେ ପଲ୍ଲବୀ, ତମେ ଆସିଲା ପରେ ମୋର ମନେହେଉଛି ଏ ଘରର ନକ୍ସା ବଦଳିଯାଇଛି, ଏ ଘରେ ସତେ ଅବା ବହିଚାଲିଛି ହସଖୁସିର ଅସରନ୍ତି ଜୁଆର । ତୁମକୁ ପାଇଲା ପରେ ମୁଁ ଜୀବନର ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ···

ପଲ୍ଲବୀ—କିନ୍ତୁ ?

ଆନନ୍ଦ—ନା, ସେ କିଛି ନୁହେଁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—କହିବନ ?

ଆନନ୍ଦ—ମତେ ପାଇ ତମେ କଣ ସତରେ ସୁଖୀ ହୋଇଛ ପଲ୍ଲବୀ ? ଗୋଟାଏ ବେକାର ଅନ୍ଧକୁ ନେଇ ସାରାଜୀବନଟା କ'ଣ ତମେ ହସିପାରିବ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ତୁମକୁ ପାଇ ମୁଁ ଯେ କେତେ ଖୁସି ତାର କଳ୍ପନା ତୁମେ କରିପାରିବନି ! ଆନନ୍ଦ, ତୁମେ କହୁଥିଲ ନା, ଆମେ ଖାଲି ଏ ଜନ୍ମର ନୁହେଁ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସାଥୀ ବୋଲି ?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ପଲ୍ଲବୀ, ତଥାପି ବେଳେବେଳେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ—ଆମର ସୁନାର ସଂସାରରେ ନିଆଁ ଲଗିଛି, ସବୁ ଜଳିପୋଡ଼ି ଅଙ୍ଗାର ହୋଇଯାଇଛି. ଆଉ ସେଇ ଧ୍ୱଂସ ସ୍ତୁପ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ତମର ବାପା ଆଉ ପ୍ରଭାର ହସୁଛନ୍ତି ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ହସି) ସ୍ୱପ୍ନ କଣ କେବେ ସତ ହୁଏ ? ତା ହୁଏତ ତମ ମନର ଏକ କ୍ଷଣିକ ଦୁର୍ବଳତା···ଏକ ଅଳୀକ ଦୁର୍ଭାବନା ।

ଆନନ୍ଦ—ହୁଏତ ହୋଇପାରେ । ତଥାପି ପଲ୍ଲବୀ, ଆମର ଏଇ ସାଦାସିଧା ଜୀବନରେ ମାଡ଼ିଆସିବ ଅଭାବ, ଅନଟନ, ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ନିଷ୍ଠୁର ରଥଚକ ତଳେ ଆମେ ହୁଏତ ନିଷ୍ପେଷିତ ହୋଇଯିବା, ଆଉ ସେତେବେଳେ ଆମ ଭଲ ପାଇବାର ଏଇ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଅତି କରୁଣ ଭାବରେ ମଉଳିଯିବ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ଆନନ୍ଦ, ଆମ ଭଲ ପାଇବାର ଅମଳିନ ରକ୍ତମନ୍ଦାର କେବେହେଲେ ମଉଳିଯିବନି । ଆମେ ଏମିତି ହସୁଥିବା ! ଆନନ୍ଦ ଜୀବନର ସବୁ ଅଭାବ, ସବୁ ଅନଟନ ଭିତରେ ଆମେ ବଞ୍ଚିରହିବା । ତମେ ଗାଇବ ଆଉ ମୁଁ ନାଚିବ; ତୁମ କଣ୍ଠରୁ ଝରିବ ଅମୃତର ଲହରୀ, ମୋର ଘୁଙ୍ଗୁରରେ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ସପ୍ତସ୍ୱରର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଆମେ ଏକ ହୋଇଯିବା ଆନନ୍ଦ, ସାଧନାର ସେଇ ବନ୍ଧୁର ପଥରେ ଆମେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ ଯିବା ।

ଆନନ୍ଦ—(ସନ୍ତୋଷ ମନରେ) ପଲ୍ଲବୀ···

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ ଆନନ୍ଦ, ଦୁଃଖର ଏ ଅମାନିଶି ଧୀରେ ଧୀରେ ପାହିଯିବ । ଆମ ଜୀବନରେ ପୁଣି ଥରେ ହେବ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ···

ଆନନ୍ଦ—ଜଗତ୍‌ପିତା ଜଗନ୍ନାଥ କଣ ସତରେ ଆମ ଦୁଃଖ ବୁଝିବେ ? ସତରେ କଣ ଆମ ଜୀବନରେ ହେବ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ନିଶ୍ଚୟ ହବ ଆନନ୍ଦ, ମନର ପବିତ୍ରତା ନେଇ ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ଡାକ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମର ସହାୟ ହେବେ । ତାଙ୍କର ସେଇ କରୁଣାସିକ୍ତ ଆଶୀର୍ବାଦ ହେବ ଆମର ଏକାନ୍ତ ସମ୍ବଳ ।

ଆନନ୍ଦ—ତମେ ଠିକ୍ କହୁଛ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଆମ ସ୍ନେହର ସଂସାରଟି ନିଶ୍ଚୟ ହସିଉଠିବ । ହୁଏତ ଆଉ କେଇଟା ଦିନ ପରେ ଆମର ଏଇ କୁଟୀର ପ୍ରାଙ୍ଗଣକୁ ଉତ୍ସବମୁଖରିତ କରି କୁଆଁ କୁଆଁ ରବରେ ଭରିଦେବ ଏକ ନୂତନ ଅତିଥି ।

ପଲ୍ଲବୀ --(ଲାଜରେ) ଧେତ୍, ସତରେ ଆନନ୍ଦ ତମେ ବଡ଼ ଇଏ···

ଆନନ୍ଦ—(ହସି) ଏଇ, ଇଏ ଟିଏ ପୁଣି କଣ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ଅଳଜୁକ !

ଆନନ୍ଦ—କିଏ ? ମୁଁ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ଆଉ କଣ ? (ଦୁହେଁ ହସିଲେ)

ଆନନ୍ଦ—ଆଚ୍ଛା ପଲ୍ଲବୀ, ତା ନାଁ କଣ ଦବ, କହିଲ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ଧେତ୍ !

ଆନନ୍ଦ—କୁହନା, ତୁମକୁ ମୋ ରାଣ !

ପଲ୍ଲବୀ—ଉଁ ହୁଁ ! ତୁମେ କୁହ ।

ଆନନ୍ଦ—(ଭାବି) ଆଚ୍ଛା, ଯଦି ଝିଅଟିଏ ହୁଏ ତେବେ ତା ନାଁ ଦବା ଲାବଣ୍ୟବତୀ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆଜ୍ଞ ଯଦି ପୁଅ ହୁଏ ?

ଆନନ୍ଦ—ତା ନାଁ ଦବା ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମର !

ପଲ୍ଲବୀ—ମୋର ?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ତୁମର ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ହସି ଭାବିଲେ) ଆଚ୍ଛା, ତା ନାଁ ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ଦେଲେ କେମିତି ହେବ ?

ଆନନ୍ଦ—ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ! A very nice name· କିନ୍ତୁ···ମୋର କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ଭୟ ହୁଏ···

ପଲ୍ଲବୀ—କାହିଁକି ?

ଆନନ୍ଦ—ସେ ଯଦି ମୋରି ଭଳି ଅନ୍ଧ ହୁଏ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ ! ଭଗବାନ କେବେହେଲେ ଆମ ପ୍ରତି ଏମିତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେବେ ନି । ସେ ପରା ଦୟାମୟ ।

ଆନନ୍ଦ—ହଁ ! ତମେ ଠିକ୍ କହୁଛ ପଲ୍ଲବୀ, ଭଗବାନ ସତରେ ଦୟାମୟ ।

(ଏହି ସମୟରେ ଆସିଛନ୍ତି ସଞ୍ଜୟ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି)

ପଲ୍ଲବୀ—ଆରେ, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ଆସନ୍ତୁ । (ସଞ୍ଜୟ ଆନନ୍ଦ ପାଖରେ ଯାଇ ବସିଛନ୍ତି)

ସଞ୍ଜୟ—ଆଜ୍ଞ, ଆନନ୍ଦ କେମିତି ଅଛୁ ? ସବୁ ଭଲ ତ ?

ଆନନ୍ଦ—ତୋ ଋଣ ଏ ଜୀବନରେ ସୁଝିପାରିବି ନି, ସଞ୍ଜୟ ! ତୁ ଯାହା ମୋର ଉପକାର କରିଛୁ ତା ସାରାଜୀବନ ଧରି ମୋର ମନେ ରହିବ । ଆରେ ପଲ୍ଲବୀ, ସଞ୍ଜୟକୁ ଚ଼ା ଦିଅ ।

ସଞ୍ଜୟ—ନା ପଲ୍ଲବୀ, ମୁଁ ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚା ଖାଇ ଆସୁଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ହସି) କ'ଣ ଗରିବ ବନ୍ଧୁଘରେ ଚା ଟିକିଏ ବି ଖାଇବେ ନି ?

ସଞ୍ଜୟ—ବନ୍ଧୁ ସବୁବେଳେ ବନ୍ଧୁ, ପଲ୍ଲବୀ, ସେ ଗରିବ ହେଉ ବା ବଡ଼-ଲୋକ ହେଉ । ତଥାପି ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିମାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲଣି ମୋର ଆଉ ଚା ନ ପିଇ ଚାରା ଅଛି ! ବନ୍ଧୁପତ୍ନୀଙ୍କ ହାତରୁ ଚା ଖାଇବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ତ କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ ।

(ପଲ୍ଲବୀ ହସି ହସି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା)

ଆନନ୍ଦ—ସଞ୍ଜୟ, ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ତୁ ମୋର ଅନେକ କିଛି କରିଛୁ, ଆଉ ଆଜି ବି କରୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ମୋ ଆଗରେ ଯେ ଲମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ପଡ଼ିଛି, ବଞ୍ଚିବାର ପାଥେୟ ମୋର କିଛି ନାହିଁ । ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ କାମ କରିଦେଇପାରିବୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଏତେଟା ସଙ୍କୋଚ ମତେ ଭଲ ଲାଗେନି, ଆନନ୍ଦ, କହ, କଣ ଦରକାର ?

ଆନନ୍ଦ—ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଚାକିରିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଇ-ପାରିବୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଚାକିରି ?

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, କୌଣସି ସ୍କୁଲରେ Music teacher କିଛି ତ ହେଲେ ମିଳିଯିବ । ତା ଛଡ଼ା ରେଡ଼ିଓ ପ୍ରୋଗ୍ରାମରୁ ଯାହା ମିଳିବ, କୌଣସିମତେ ଚଳିଯିବୁଁ ତ ।

ସଞ୍ଜୟ—(ହସି) ସେ ଚିନ୍ତା ତତେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବନି, ଆନନ୍ଦ, ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କରିସାରିଛି ।

ଆନନ୍ଦ—ମାନେ ?

ସଞ୍ଜୟ—ମାନେ, ମୁଁ ଏଠି ଗୋଟାଏ ମ୍ୟୁଜିକ୍ ସ୍କୁଲ୍ ଖୋଲିବି । ସେଥିରେ ତୁ ହେବୁ ପ୍ରିନ୍‌ସିପାଲ, ଆଉ ନୃତ୍ୟ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିବେ ପଲ୍ଲବୀ । ଦୁହେଁ ମିଶି ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଶହ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବ । କଣ, ରାଜି ?

ଆନନ୍ଦ—(ଆନନ୍ଦରେ) ସଞ୍ଜୟ, କିନ୍ତୁ ତୁ ମ୍ୟୁଜିକ୍ ସ୍କୁଲ୍ କରିବାକୁ ଏତେ ଟଙ୍କା ପାଇଲୁ କୋଉଠୁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଆରେ ଭାଇ, Where there is a will, there is way. ଗାଁର ସବୁ ଜମି ମୁଁ ବିକି ଦେଇଛି । ତା ଛଡ଼ା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଥିବା fixed deposit ମଧ୍ୟ withdraw କରିଛି । ଆଉ ସେଇଥିରେ···

ଆନନ୍ଦ—ମୋ ପାଇଁ ତୋର ସବୁ ଜମି ବିକିଦେଲୁ ! (ଆସିଛି ପଲ୍ଲବୀ) ଚା ଦେଇଛି । ଶୁଣୁଛ, ଶୁଣୁଛ ପଲ୍ଲବୀ, ସଞ୍ଜୟ ଆମ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ମ୍ୟୁଜିକ୍ ସ୍କୁଲ କରୁଛି; ସେଠି ତମେ ଆଉ ମୁଁ ଚାକିରି କରିବା । ଆମକୁ ଦରମା ମିଳିବ ପନ୍ଦରଶହ ଟଙ୍କା ।

ପଲ୍ଲବୀ—ସତରେ ସଞ୍ଜୟ ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କର ଏତେ ଋଣ···

ସଞ୍ଜୟ—ଆଉ, ପଲ୍ଲବୀ ! ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୁଁ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଛି । ତା ଛଡ଼ା ଏ ବି ତ ଗୋଟାଏ ବିଜନେସ । ଏଠି ଋଣର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ ।

[ପଲ୍ଲବୀ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଶୁଣୁଥିଲା ସଞ୍ଜୟଙ୍କ କଥା । ସଞ୍ଜୟ ଚା ଖାଉଥିଲା ।]

ସତରେ ପଲ୍ଲବୀ, ତମେ ଯେମିତି ସୁନ୍ଦର, ଏ ଚା'ଟା ବି ସେମିତି ମିଠା । ତମେ କେତେ ଶାନ୍ତ···କେତେ ସରଳ । ରିଏଲି ଆନନ୍ଦ, ତୁ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ।

ଆନନ୍ଦ—(ହସି) କଣ, ଈର୍ଷା ହେଉଚ୍ଛି ?

ସଞ୍ଜୟ—(ପଲ୍ଲବୀକୁ ଟିକିଏ ଚାହିଁ) ପଲ୍ଲବୀ ଭଳି ସ୍ତ୍ରୀ ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ମିଳେ, ଆନନ୍ଦ ! ଆଚ୍ଛା, ମୁଁ ଆସୁଚ୍ଛି । ମ୍ୟୁଜିକ୍ ସ୍କୁଲ ପାଇଁ ଅନେକ କିଛି ଆରେଞ୍ଜ କରିବାର ଅଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ବସନ୍ତୁ ନା, ଘରେ ଯାଇ କଣ କରିବେ ?

ସଞ୍ଜୟ—(ହସି) ତମ ପାଖରେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଆକର୍ଷଣ ଅଛି, ପଲ୍ଲବୀ, ଥରେ ଆସିଲେ ଆଉ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନା ।

ପଲ୍ଲବୀ—ତା ହେଲେ ଏଇଠି ରହିଯାନ୍ତୁ ନା ! ଦୁ'ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସମୟ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ କଟିଯିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ଆଚ୍ଛା, ସଞ୍ଜୟ, ରାଗିଣୀର ମ୍ୟାରେଜ୍ କଥା କଣ ହେଲା ?

ସଞ୍ଜୟ—ସେ ମୋର ଗୋଟାଏ ହେଡ଼ଏକ୍ ଆନନ୍ଦ । ଯେତେ ଯୋଉଠୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲା ସବୁଥିରେ ତାର ଆପତ୍ତି । ତା'ର ଏକାଜିଦ୍ ସେ ବାହା ହବନି । କଣ ଯେ ତା'ର ହେଇଚ୍ଛି !

ପଲ୍ଲବୀ—ରାଗିଣୀ ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି କହିନି ?

ସଞ୍ଜୟ—ମାନେ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମାନେ···(କହିବ ନ କହିବ ହେଇ) ସେ ପ୍ରବୀରକୁ ଭଲ ପାଏ, ଆଉ···

ସଞ୍ଜୟ—What, ରାଗିଣୀ ପ୍ରବୀରକୁ ଭଲପାଏ ? ମୋର ଭଉଣୀ ହେଇ ସେ ଏତେ ତଳକୁ ଖସିଗଲା । ସେ ସ୍କାଉଣ୍ଡ୍ରେଲ୍ଟା ତାହା ହେଲେ···(ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହେଇପଡ଼ନ୍ତି)

ପଲ୍ଲବୀ—ରାଗିଣୀକୁ ଦୋଷ ଦେଇ କିଛି ଲାଭ ହେବନି ! ସଞ୍ଜୟବାବୁ, ସି ଇଜ୍ ଇନୋସେଣ୍ଟ ! ତା ଜୀବନର ଲହୁଲୁହବୋଳା କରୁଣ କାହାଣୀ ଆପଣ ଜାଣିନାହାନ୍ତି ସଞ୍ଜୟବାବୁ । ଆଉ ସେ

ବୋଧହୁଏ ଜାଣି ଜାଣି ଅପଣଙ୍କୁ ସେ କାହାଣୀ କହିନ । ସେ ଆଜ ନିରୁପାୟ...ଅସହାୟ । ଏଇ ନିଅନ୍ତୁ ତାର ଚିଠି ।

(କହି ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗରୁ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ଦେଲ ।)

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ...(କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଏ ବିଷୟ ସଞ୍ଜୟଙ୍କୁ ନ କହିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ।)

ପଲ୍ଲବୀ—ସଞ୍ଜୟବାବୁ ସବୁ କଥା ନ ଜାଣିଲେ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନ । ଆଜ ସେଥିପାଇଁ...

[ଚିଠିଟା ପଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ରାଗରେ ରକ୍ତାଭ ହୋଇଉଠିଲ ।

ସଞ୍ଜୟ—ଏ ସମସ୍ୟାର ନିଶ୍ଚୟ ସମାଧାନ ହେବ, ପଲ୍ଲବୀ ! ପ୍ରୀତିର ଯଉ ଭଗିଣୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ କିମ୍ବା ତାର ଗର୍ଭସ୍ଥ ସନ୍ତାନର ପିତୃତ୍ୱକୁ ଫାର୍କିଦେବାକୁ ଦୁଃସାହସ କରେ ତେବେ ଗୋଟାଏ ବୁଲେଟରେ ସେ ଟଳିପଡ଼ିବ ଠିକ୍ ରାସ୍ତାର ଗୋଟାଏ ବୁଲା କୁକୁର ଭଳି । ମୁଁ ଆସୁଛି, ଆନନ୍ଦ, I will set him right.

[କହି ଝଡ଼ ବେଗରେ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ । ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲ । ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ତା ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ...ନୀରବ । ସେଇ ଅଖଣ୍ଡ ନୀରବତା ଭେଦ କରି ପୁଣି ଥରେ ଶୁଣାଗଲ ଜେଲରଙ୍କ ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର)

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରର କାହାଣୀ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁବ୍ ରୋମାଞ୍ଚକର, ନା ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର୍ ସାହେବ, ସେଦିନ ଭଗିଣୀର ସେ ଚିଠିଟା ପଢ଼ି ସଞ୍ଜୟ ଖୁବ୍ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଉଠିଲ । ମୁଁ ଦେଖିପାରୁ ନ ଥିଲେ ବି ଅନୁଭବ କଲି ତା ମନରେ ସୃଷ୍ଟି

ହୋଇଥିବା ଭୟଙ୍କର ପ୍ରତିହିଂସାକୁ । ମୋର ମନେହେଲା, ସେ ହୁଏତ ପ୍ରବୀରକୁ ଖୁନ୍ କରିବ ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ସତରେ, କଣ ସେ ପ୍ରବୀରକୁ ହତ୍ୟା କଲେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ନା, ଜେଲର ସାହେବ ! ତା ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆସିଲା ସଞ୍ଜୟ । ଉତ୍ତେଜନାରେ ତା'ର ସାରା ଦେହଟା ହୁଏତ ଥରୁଥିଲା । କ୍ରୋଧକମ୍ପିତ ସ୍ୱରରେ ଆବେଗର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ତା'ର ସେ କାହାଣୀ ଶୁଣି ମୁଁ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲି, ଜେଲର ସାହେବ ! ସେ କାହାଣୀ ଯେତିକି କରୁଣ, ସେତିକି ମର୍ମନ୍ତୁଦ । ଶୁଣନ୍ତୁ ତା'ର କାହାଣୀ, ଜେଲର ସାହେବ !

—ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେଲା—

——o——

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ସମୟ ସନ୍ଧ୍ୟା । ପ୍ରବୀରଙ୍କର ବୈଠକଖାନା । ଚିନ୍ତିତ ମନରେ ବସିଥିଲେ ପ୍ରବୀର । ସେ ଦିନର ସେ ଅପମାନ ତାଙ୍କୁ ତିଳ ତିଳ କରି ଦଗ୍ଧ କରୁଥିଲା । ମୁହଁର ମାଂସପେଶୀ ଧୀରେ ଧୀରେ କଠିନ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ଆଜି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାର ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ସେ ହୁଏତ ମନେ ମନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲେ । ହାତରେ ସିଗ୍ରେଟଟା ଜଳିଚାଲିଥିଲା । ସେଥିପ୍ରତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ ଥିଲା । ମନେପଡ଼ିଲା ସେଦିନ ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ବିଦ୍ରୂପଭରା କଥା କେଇପଦ ।]

ଅନ୍ତରାଳରୁ ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ସ୍ୱର—ତୁମକୁ ଦେଖିଲେ ପୁରାଣଯୁଗର ସେଇ ମହାବୀର ଶିଶୁପାଳ କଥା ମନେପଡ଼େ, ପ୍ରବୀରବାବୁ ! (ହସ)

ପ୍ରବୀର—(ଉତ୍ୟକ୍ତଭାବେ) ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀ ଜୀବନରେ କୌଣସି ଅପମାନକୁ ବରଦାସ୍ତ କରିନି କି କାହାରିକୁ କ୍ଷମା ଦେଇ ଶିଖିନି । I will teach you a lesson, Sanjay, I will set you right.

[ଏହି ସମୟରେ ପଶିଆସିଲା ଭଗିଣୀ । ତା'ଙ୍କୁ ଏ ଅସମୟରେ ଦେଖି]

ପ୍ରବୀର—ତମେ ! ତମେ ଏଠି କାହିଁକି ?

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ କାହିଁକି ଆସିଛି ତା ତୁମେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣ । ତମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ ପ୍ରବୀର, ଅତୀତରେ ଯୋଉ ମମତାର ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇଥିଲି, ଆଜି ତା'ର ଆକର୍ଷଣରେ ଟାଣି-ହୋଇଆସିଛି ବୋଲି ?

ପ୍ରବୀର—(ସାମାନ୍ୟ ହସି) ମୋର କାମ ତୁମ ପାଖରେ ସରିଯାଇଛି, ଭଗିଣୀ ! ଜୀବନର ଚଲାପଥରେ ଏମିତି ଅନେକ ଦେଖା-ସାକ୍ଷାତ; ମିଳାମିଶା, ଭଲ ପାଇବା, କେଇଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତର ରଙ୍ଗୀନ ନିଶା; ସେ ନିଶା ଧୀରେ ଧୀରେ ଛାଡ଼ିଯାଏ । ତା'ପରେ ଯେ ଯାହା ବାଟରେ ଚାଲିଯାଏ; ଖାଲି ଟିକିଏ ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା··· ବାଇ···ବାଇ···ଟା···ଟା ।

ଭଗିଣୀ—ତମର କାମ ପିନା ସରିଯାଇଛି, ପ୍ରବୀର;କିନ୍ତୁ ମୋର ଯେ ଅନେକ କାମ୍ ତୁମ ପାଖରେ ବାକି ଅଛି । ତୁମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ, ପ୍ରବୀର, ଆମର ହିସାବ ନିକାଶ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ?

ପ୍ରବୀର—(ସେମିତି ହସି) ଭଗିଣୀ ! ବାସିଫୁଲକୁ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀ ଘୃଣା କରେ । ତୁମେ ଆସିପାର ।

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ ଆଜି ଫେରିଯିବାକୁ ଆସିନି, ପ୍ରବୀର ! ଆସିଛି ମୋର ଦାବୀ ହାସଲ କରିବାକୁ । ଫେରିଯିବାର ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା ମୋ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ଏଇଠି ରହିବି, ଆଉ ଏ ସହରସାରା ଚିତ୍କାର କରି କହିବି···

ପ୍ରବୀର --ଭଗିଣୀ !

ଭଗିଣୀ—ଡରିଯାଉଛ, ପ୍ରବୀର ! ମୋର ଜୀବନଟାକୁ ନଷ୍ଟ କରି ପଲ୍ଲୀକୁ ନେଇ ସୁନାର ସଂସାର ଗଢ଼ିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ ହେଲାନି ବୋଲି ମୋ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ ?

ପ୍ରଭାକର—ତମେ କଣ ଏବେ ବି ମତେ ବିବାହ କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛ ଭଗିଣୀ ?

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ଦେଖିଥିଲି, ପ୍ରଭାକର ! ଆଜ କିନ୍ତୁ ମୋର ସେ ସୁଖନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି, ଆଉ ସେ ଅଳୀକ ସ୍ୱପ୍ନ ବି ତୁଟିଯାଇଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ ଘୃଣା କରେ, କାରଣ ତୁମେ ମଣିଷ ନୁହଁ, ଗୋଟାଏ ନାରୀମାଂସଲୋଲୁପ କ୍ଷୁଧିତ ଜାନୁଆର ।

ପ୍ରଭାକର—(ହସିଉଠିଲେ) ତାହାହେଲେ ଏଠି କାହିଁକି ? ଦିନର ଆଲୁଅ ଆଉ ରାତିର ନିଝୁମ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତୁମେ ତୁମ ମନର ମଣିଷକୁ ଖୋଜି ନେଇପାର ।

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ପ୍ରଭାକର—ଭଗିଣୀ !

ଭଗିଣୀ—କ'ଣ ? ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ମୋ'ଠାରେ ନାହିଁ ?

ପ୍ରଭାକର—ସ୍ତ୍ରୀ ହବାର ଯୋଗ୍ୟତା ସମସ୍ତଙ୍କର ନ ଥାଏ, ଭଗିଣୀ ! ଯାହାକୁ ତୁମେ ଏତେ ଘୃଣା କରୁଛ, ତୁମ ଆଖିରେ ଯେ ଗୋଟାଏ କ୍ଷୁଧିତ ଜାନୁଆର, ତାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଏତେ ଆଗ୍ରହ କାହିଁକି ? କଣ ପ୍ରଭାକର ଚୌଧୁରୀର ସ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ଲୋଭ ସମ୍ବରଣ କରିପାରୁ ନ ? (ବିଦ୍ରୂପରେ)

ଭଗିଣୀ—ତମର ସନ୍ତାନକୁ ଗର୍ଭରେ ଧରି ମୁଁ ଆଜି ମା' ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ପ୍ରଭାକର !

ପ୍ରଭାକର— (ଚମକି ଉଠିଛନ୍ତି) ଭଗିଣୀ !

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ ଜାଣେ, ପ୍ରଭାକର, ତମେ କେବେହେଲେ ମତେ ବିବାହ କରିବନି, ମତେ ତୁମର ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେବନି । ମୁଁ ବି ତୁମଠାରୁ ସ୍ୱାମୀର ସ୍ନେହ ଆଶା କରୁନି···ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ମାନ ଦାବୀ

ନହୁବ 'ମୁଁ କେବଳ ଗୃହେ ଏକ ସାମାଜିକ ସ୍ୱୀକୃତି । ଏଇ ଅନାଗତ ସନ୍ତାନର ପିତୃତ୍ୱକୁ ତୁମେ କଣ ସ୍ୱୀକାର କରିବନି ! ତୁମେ କ'ଣ ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବ ?

ପ୍ରସାଦ—(ହସି ଉଠିଲେ) ଯେ ଅନାୟାସରେ ତୁମକୁ ଫାଙ୍କି ଦେଇ-ପାରୁଛି ସେ କଣ ତୁମର ସେଇ ଅନାଗତ ସନ୍ତାନର ପିତୃତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ବୋଲି ତୁମେ ଆଶା କରୁଛ ? ତୁମେ ଫେରି-ଯାଅ ରାଗିଣୀ, ଅନାଥ ଆଶ୍ରମର ଦ୍ୱାର ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେ ଶିଶୁ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ।

ରାଗିଣୀ—(ନରମ କଣ୍ଠରେ) ପ୍ରସାଦ, ତମେ ଏକଥା କହିପାରିଲ ? ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ପ୍ରସାଦ, ମୁଁ ତମଠାରୁ କିଛି ଚାହେଁ ନା । ମାନ ସମ୍ମାନ, ଧନ ଦୌଲତ ମୋର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ଥରଟିଏ ପାଇଁ ତୁମେ ମତେ ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କର, ପ୍ରସାଦ ! ବାସ୍, ତା'ପରେ, ମୁଁ ଶପଥ କରୁଛି, ମୁଁ ଆପେ ଆପେ ତୁମଠାରୁ ଦୂରେଇଯିବି । ତୁମର ସନ୍ତାନକୁ ମଣିଷ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ମୁଁ ହେବି ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ । ତୁମେ ଶାନ୍ତିରେ ରହ, ପ୍ରସାଦ, ଏଇ ମାତ୍ର ମୋର ଭିକ୍ଷା ।

ପ୍ରସାଦ—ତମେ ଆସ, ରାଗିଣୀ, ତମ ଯୌବନର ସେ ଜୁଆରିଆ ବେଳା-ଭୂମିରେ ତୁମେ ଅନେକ ପୁରୁଷ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଛ; ଖାଲି ଏକା ମତେ ନୁହେଁ ।

ରାଗିଣୀ—ପ୍ରସାଦ !

ପ୍ରସାଦ—(ହସି) ଆମ ଜୀବନର ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଭୁଲିଯିବ, ରାଗିଣୀ ! ତୁମ ଭଳି ଗୋଟାଏ ସୋସାଇଟି ଗାର୍ଲକୁ ମୁଁ କେବେହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇପାରେନା ।

(କହି ଭିତରକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ବସିଲେ)

ଭଗିଣୀ—(ଗଳାରେ ଜୋର ଦେଇ) ଶୁଣ ପ୍ରଭାର, ମୁଁ ଏ ଯୁଗର ଝିଅ ସତ, କିନ୍ତୁ ଚରିତ୍ରହୀନା ନୁହେଁ । ମୋର ଏଇ ସ୍ଖଳନ ପାଇଁ ମୁଁ କଣ ଏକା ଦାୟୀ ? ସତୀ ସାବିତ୍ରୀର ସ୍ୱାକ୍ଷର ବହନ କରି ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସୁନାର ସଂସାର ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ସେତେ-ବେଳେ ତୁମେ ମନେ କରିଛ ପଥହରା, ଦେଇଛ ଗୋଟାଏ କଳଙ୍କିନୀର ଅପବାଦ ।

ପ୍ରଭାର—ଭଗିଣୀ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ମୋର ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣାଇ ଦେଉଛି । ତୁମେ ଆସିପାର । ସଦର ଦରଜା ଏବେ ବି ଖୋଲାଅଛି ।

ଭଗିଣୀ—ତାହାହେଲେ ମୋର ବି ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣିନିଅ, ପ୍ରଭାର ! ମୁଁ ଏଇଠି ରହିବି, ତୁମରି ପାଖରେ । ସବୁ ଲଜ୍ଜା ଆଉ ଅପମାନକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ମୁଁ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ କହିବି ତୁମ ଜୀବନର ଘୃଣ୍ୟ ଇତିହାସ । ତୁମେ ଯଦି ମୋର ସର୍ବନାଶ ଚାହଁ, ମୁଁ ବି ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବିନି ।

ପ୍ରଭାର—ଭଗିଣୀ ! (ରାଗରେ ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲେ)

ଭଗିଣୀ   କଣ ଧକ୍କା ଦେଇ ବାହାର କରିଦେବ ?

ପ୍ରଭାର—ଯଦି ଦରକାର ପଡ଼େ ମୁଁ ଯେକୌଣସି ପନ୍ଥାର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବିନି । ପ୍ରଭାର ଚୌଧୁରୀ କାହାରି ଧମକ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇନି କି ଆଜି ବି ନୁଆଁଇବ ନି । ଏ କଥା ଯେପରି ତୁମର ମନେ ରହେ ।

ଭଗିଣୀ—ମୁଁ ଯେ ନର୍କ ଦେଖିସାରିଛି, ପ୍ରଭାର ! ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାର ସାହସ ମୁଁ ଏ ଯାଏ ହରେଇ-ବସିନି ।

ପ୍ରଭାତ—ରାଗିଣୀ ! ପ୍ରଭାତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ ପରିଣାମ ଭୟାବହ ହୋଇଉଠିବ । ନିଜେ ହୁଏତ ରକ୍ତାକ୍ତ ହୋଇ ଅନୁଶୋଚନାର ଲୁହ ଢାଳିବ ।

ରାଗିଣୀ—ପ୍ରଭାତ !

ପ୍ରଭାତ—ଚାଲିଯାଅ ରାଗିଣୀ ! Be off. ନଚେତ୍...

(ପଶିଆସିଛନ୍ତି ସଞ୍ଜୟ...ରାଗିଣୀର ଭାଇ)

ସଞ୍ଜୟ—ନଚେତ୍ ? (କଣ୍ଠରେ ଦୃଢ଼ତା)

ପ୍ରଭାତ—(ଭୟ ଓ ଆତଙ୍କରେ) ସଞ୍ଜୟ !

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ସଞ୍ଜୟ ।

ରାଗିଣୀ—ଭାଇ ! ତମେ ?

ସଞ୍ଜୟ—ଗଲା କିଛି ଦିନ ଧରି ମୁଁ ତୋର ମାନସିକ ଅସ୍ଥିରତା ଆଉ ଅସୁସ୍ଥତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ତୁ ଯେ ଏଭଳି ଗୋଟାଏ ମାରାତ୍ମକ ଭୁଲ କରିବୁ ଏ କଳ୍ପନା ମୁଁ କରି ନ ଥିଲି ।

ରାଗିଣୀ—ତମେ ତାହାହେଲେ...

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ମୁଁ ସବୁ ଜାଣିଛି । ପଙ୍କରେ ନର୍କକୁ ତୁ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ପଦ୍ମିନୀ ମତେ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଇଥିଲା ।

ରାଗିଣୀ—(କାନ୍ଦିଉଠିଛି) ମୁଁ ଆମ ବଂଶର ଗୋଟାଏ ଅଯୋଗ୍ୟା ସନ୍ତାନ...ଗୋଟାଏ କଳଙ୍କିନୀ । କୋଉ ମୁହଁ ନେଇ ତୁମର ଭଉଣୀ ବୋଲି ମୁଁ ନିଜକୁ ପରିଚୟ ଦେବି !

ସଞ୍ଜୟ—ରାଗିଣୀ !

ରାଗିଣୀ—ମତେ ତୁମେ ମାରିଦିଅ, ଭାଇ ! ଯୋଉ ହାତରେ ତମେ ମତେ କାଖେଇ କୋଳେଇ ମଣିଷ କରିଛ, ସେଇ ହାତରେ ତୁମେ ମତେ ତଣ୍ଟି ଚିପି ମାରିଦିଅ । ଏ ଲଜ୍ଜା, ଏ ଅପମାନ ସହ୍ୟ କରି

ମୁଁ ଆଜ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ ନା । ଆଜ ତା ହେବ ମୋ ଭୁଲର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ।

ସଞ୍ଜୟ—ତୁ ବଞ୍ଚିରହିବୁ, ଭଗିଣୀ, ଆଉ ବଞ୍ଚିରହିବ ତୋର ଗର୍ଭସ୍ଥ ସନ୍ତାନ । ମଣିଷ ଜାଣି ଜାଣି ଭୁଲ କରେ ନା, ଭୁଲ ଆପେ ଆପେ ହୋଇଯାଏ । ଆଜ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ତୁ ନୁହଁ, ଦାୟୀ ହେଉଛି ଏଇ ପ୍ରଭାତ ଚୌଧୁରୀ ।

ଭଗିଣୀ—ଭାଇ !

ପ୍ରଭାତ—ସଞ୍ଜୟ ! ଭାଇଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ମିଶି ଏତେ ସହଜରେ ଯଦି ମୋତେ ବ୍ଲାକମେଲ୍ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଅ, ତେବେ ମୁଁ ତୁମକୁ ପୋଲିସରେ ହ୍ୟାଣ୍ଡ୍ ଓଭର୍ କରିଦେବି । ବାହାରିଯାଅ, ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍ ।

ସଞ୍ଜୟ—ପ୍ରଭାତ ! ମତେ ପୋଲିସରେ ହ୍ୟାଣ୍ଡଓଭର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତମର ଏଇ ମାଟିର ଦେହଟା ମାଟିରେ ଲୋଟି ପଡ଼ିଥିବ ।

(ପକେଟରୁ ପିସ୍ତଲ କାଢ଼ି ଦେଖାଇଲେ)

ପ୍ରଭାତ—(ଭୟରେ) ସଞ୍ଜୟ ! !

ଭଗିଣୀ—ଭାଇ ! !

ସଞ୍ଜୟ—ଭୁଲିଯାଅ ପ୍ରଭାତ, ଯୋଉ ସଞ୍ଜୟର ସାମାନ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତମେ ବେଶ୍ୟା ଉପରୁ ବରବେଶରେ ଶିଶୁପାଳ ହୋଇ ଫେରିଗଲ ସେଇ ସଞ୍ଜୟ ଇଚ୍ଛା କଲେ ତୁମର ସେ ଦାମୀ ଲସ୍ଟାର ପଣ୍ଡୁ ବି ମିଳିବନି । ନିଆଁକୁ ନେଇ ଖେଳ ଖେଳିଲେ ପୋଡ଼ିଯିବା କିଛି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଭାତ—ତୁମେ କଣ ଚାହଁ ?

ସଞ୍ଜୟ—ରାଗିଣୀର ଜୀବନ ଆଉ ଯୌବନକୁ ନେଇ ତମେ ଯେଉଁ ଖେଳ ଖେଳିଲ ମୁଁ ତାର ଶେଷ ସମାଧାନ ଚାହେଁ । ତୁମକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । You must marry Ragini.

ପ୍ରବୀର—ଗୋଟାଏ ଅବୈଧ ସନ୍ତାନକୁ ଗର୍ଭରେ ଧରି ଯେ ମା ହେବାକୁ ଯାଉଛି ସେଭଳି ଗୋଟାଏ ଚରିତ୍ରହୀନାକୁ କେବେହେଲେ ବିବାହ କରି ନ ପାରେ ।

ସଞ୍ଜୟ—ପ୍ରବୀର ! (ରାଗରେ ଚିତ୍କାର କରି ତା ଛାତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପିସ୍ତଲ ମାରିବାବେଳେ ରାଗିଣୀ 'ଭାଇ' ବୋଲି ଡାକି ଦୌଡ଼ିଯାଇ ପ୍ରବୀର ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ୁଛି)

ରାଗିଣୀ—ଭାଇ, ଭାଇ ! ସେ ଯାହାହେଲେ ବି ମୋର...

(ଆଉ କହିପାରିନି)

ସଞ୍ଜୟ—ଦେଖୁନ୍ତୁ ପ୍ରବୀର, ତୁମ ପାଇଁ ହସି ହସି ଯେ ଗୁଳିଭରା ପିସ୍ତଲ ଆଗରେ ନିଜର ଛାତି ଦେଖାଇଦେଇପାରିଲା, ସେ ତମ ଆଖିରେ ଚରିତ୍ରହୀନା...ଗୋଟାଏ ଅବୈଧ ସନ୍ତାନକୁ ଗର୍ଭରେ ଧରି ମା ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ନା ? ମନେରଖ ପ୍ରବୀର, ମୁଁ ତୁମକୁ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଦେଲି । ଆଉ, ଏଇ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତୁମେ ଯଦି ମୋର ଭଉଣୀକୁ ବିବାହ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ନିଅ, ତେବେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀର ନାଁ ଏ ଧରାପୃଷ୍ଠରୁ ଲୋପ ପାଇଯିବ । ଏ ଦୁନିଆର କୌଣସି ଶକ୍ତି ତୁମକୁ ମୋ ବିଷ-ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବନି, ପ୍ରବୀର ! ଆ, ରାଗିଣୀ !

(କହି ଦ୍ରୁତ ପଦରେ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ ।)

—ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା—

[ପୁଣି ଥରେ, ଅନ୍ଧକାରର ପ୍ଲାବନ—ଯନ୍ତ୍ର-ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା—ତା'ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ । ଆଉ, ସେଇ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଭାସିଆସିଲା ।]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ସତରେ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଏ ଦୁନିଆଟା ଖୁବ୍ ସ୍ୱାର୍ଥପର । ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ ହୋଇଗଲା ପରେ ମଣିଷ ଅନେକ କିଛି ଭୁଲି-ଯିବାର ଅଭିନୟ କରେ, ଆଉ କେଳେବେଳେ ତା'ର ମଣିଷ-ପଣିଆ ବି ହରେଇବସେ । ପ୍ରଭାକରବାବୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ, ଭଦ୍ରଘରର ସନ୍ତାନ । ଅଥଚ...

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ଜୀବନରେ ଏମିତି ଅନେକ ବିସ୍ମୟକର ଘଟଣା ଘଟେ, ଯାହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିହୁଏନା । ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ମନରେ ଉଠେ, କିନ୍ତୁ ତା'ର ଉତ୍ତର ମିଳେନା; ସବୁ ଯେମିତି ପ୍ରହେଳିକା ପରି ମନେହୁଏ ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆଚ୍ଛା, ଆନନ୍ଦବାବୁ, ସେଦିନ ସେ ହତଭାଗିନୀ ଭଗିଣୀର ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ଅଦିନ ଝଡ଼ ଉଠିଲା, ତା'ର ଅବସାନ ହେଲା କିପରି ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ମୁଁ ସେଇ କଥା କହୁଛି, ଜେଲର ସାହେବ, ଆପଣ ହୁଏତ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେନି, ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରଭାର ଜୀବନରେ ଅନେକ କିଛି ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇଗଲା । ସଞ୍ଜୟର ଜୀବନ ସହିତ ମୋ ଜୀବନଟା ଏମିତି ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର କାହାଣୀ ଏକ ହୋଇଗଲା ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର— ମାନେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—କହୁଛି, ଜେଲର ସାହେବ, ସେ ବିସ୍ମୟକର କାହାଣୀର କେଇଟି ରୋମାଞ୍ଚକର ଅଧ୍ୟାୟ । ସେଦିନ ସଂଜୟର ସେ ଚେତାବନୀ ପ୍ରବୀର ମନରେ ହୁଏତ କିଛିଟା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ପ୍ରବୀର ଭଳି ଗୋଟାଏ head strong ଯୁବକ ନିକଟରେ ସେ ଧମକର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନ ଥିଲେ ବି ତା'ର ବିବେକ ହୁଏତ ସଚେତନ ହୋଇଉଠିଲା; ଅସରନ୍ତି ଭାବନାର ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ମନ ନେଇ ପ୍ରବୀର ଦିନେ ଡ୍ରାଇଭ୍ କରି ଚାଲିଥିଲା ତା'ର ସେ ନୂଆ ଆମ୍ବାସାଡର କାରଟା । ମାଇଲ ମିଟର ଉପରେ ତା'ର ବୋଧହୁଏ ଦୃଷ୍ଟି ନ ଥିଲା । ଷ୍ଟିଅରିଙ୍ଗ୍ ଥିଲା ତା'ର କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ବାହାରେ । ପିଚୁ ରାସ୍ତାର ଛାତି ଚିରି ଛୁଟିଚାଲିଥିଲା ନୂଆ ଆମ୍ବାସାଡର କାରଟା । ସାମନାରୁ ମାଡି-ଆସୁଥିଲା ଗୋଟାଏ ମାଲବୋଝେଇ ଓଜନଦାର ଟ୍ରକ, ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଦୈତ୍ୟ ଭଳି । ପ୍ରବୀରର ଭାବନାର ଖିଅ ଛିଡ଼ିଗଲା । ସେତେବେଳକୁ କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଡେରି ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଜେଲର ସାହେବ !

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆନନ୍ଦବାବୁ !

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟରେ ପ୍ରବୀରର ନୂଆ ଗାଡ଼ିଟା ଭାଙ୍ଗି ଚୂରମାର ହୋଇଗଲା; କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ପ୍ରବୀର ରକ୍ତାକ୍ତ ଭାବରେ ପଡ଼ିରହିଲା ସେ ଟାଣୁଆ ପିଚୁରାସ୍ତାର ଛାତି ଉପରେ । ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଦେହରେ ଅନେକ କ୍ଷତର ଯନ୍ତ୍ରଣା; ଛାତିର ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ କେଇଟା ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିଲା, ଆଉ ବହିଚାଲିଥିଲା ରକ୍ତର ଝରଣା ।

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ପ୍ରଖରର ସେଇ ରକ୍ତାକ୍ତ ଆଉ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଦେହଟିକୁ ଜଣେ ଦୟାର୍ଦ୍ରଚିତ୍ତ ବାଟୋଇ ହସ୍‌ପିଟାଲରେ ଆଡ୍‌ମିଟ୍ କରାଇଦେଲେ । ତା'ର ସେ ଚେତନାହୀନ ରକ୍ତାକ୍ତ ଦେହଟା ପଡ଼ିରହିଲା କଟେଜର ବେଡ୍ ଉପରେ । ସାର୍ଦ୍ଧ ସାତଦିନ ଧରି ବେହୋସ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଲା ପ୍ରଖର । ଆଉ ଦିନରାତି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ତା'ର ସେବା କରିଚାଲିଥିଲା ରାଗିଣୀ । ତା'ର ସେ ନିଷ୍ପାପ ମନର ପବିତ୍ରତା ନେଇ ସେ ସେବା କରିଚାଲିଥିଲା ତା'ର ଇହକାଳ ଆଉ ପରକାଳର ଦେବତାକୁ । ଆଖିରେ ତା'ର ଅଶ୍ରୁର ବନ୍ୟା, କଣ୍ଠରେ ତା'ର କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା । ତା'ର ପ୍ରାଣର ପ୍ରିୟତମ ପାଇଁ ଜଗତ୍‌ପିତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନିକଟରେ ସେ ହୁଏତ କରୁଥିଲା ଆକୁଳ ନିବେଦନ । ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରଖରର ଚେତା ଫେରିଆସିଲା ।

—ମଞ୍ଚରେ ଖେଳିଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା—

——o——

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ହସ୍‌ପିଟାଲର ବେଡ୍ । ଦେହ ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ୍ । ପ୍ରବୀରଙ୍କ ଚେତା ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରିଆସିଥିଲା । ସେ କିଛିଟା ସୁସ୍ଥ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ପାଖରେ ଥିଲା ସଗିଣୀ; ତା'ର ଆଖି ଲୁହଛଳଛଳ । ପ୍ରବୀର ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଖି ଖୋଲିଲେ]

ସଗିଣୀ—କେମିତି ଲାଗୁଛି ?

ପ୍ରବୀର—ଭଲ ଲାଗୁଛି, ସଗିଣୀ ! (କହି ସଗିଣୀର ହାତକୁ ଧରି ନିଜ ଛାତି ଉପରେ ରଖିଲେ)। ସଗିଣୀ, ତମର ଏତେ ସ୍ନେହ, ଏତେ ଯତ୍ନ ମୁଁ କେବେହେଲେ ଭୁଲିପାରିବିନି । ମତେ ତୁମେ :

ସଗିଣୀ—(କୋହ ଉଠୁଛି ଏବଂ ପିଲାଙ୍କ ପରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସେ ପ୍ରବୀରଙ୍କ ଛାତି ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖିଛି ।)

ପ୍ରବୀର—(ସଗିଣୀର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସିଦେଇ) ସଗିଣୀ ! ତମର ଏଇ ଅନାବିଳ ପ୍ରେମର ମୁଁ ପ୍ରତିଦାନ ଦେଇପାରିନି । ତମ ମନରେ ଅନେକ ଆଘାତ ଦେଇଛି···ଅନେକ କଟୁ କଥା କହିଛି । ମତେ ତମେ କ'ଣ କ୍ଷମା କରିବନି ?

ସଗିଣୀ—(ମୁହଁ ଟେକି) ପ୍ରବୀର ! (ଆନନ୍ଦରେ)

ପ୍ରବୀର—(ସଗିଣୀର ହାତ ଧରି) କ୍ରୁଦ୍ଧ ସଗିଣୀ, ତୁମେ କଣ ମତେ କ୍ଷମା କରିବନି ? ଜୀବନର ଏଇ ଅନ୍ତିମ ଲଗ୍ନରେ ଏଇମାତ୍ର ମୋର ଭିକ୍ଷା । ମୁଁ ହୁଏତ ଆଉ ବଞ୍ଚିବି ନି ।

ସଗିଣୀ—ଛି, ଏମିତି ଅଶୁଭ କଥା ତୁଣ୍ଡରେ ଧରନ୍ତି ? ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଯିବ, ପ୍ରବୀର ! ଭଗବାନ ଏତେ ଦିନ ପରେ ମୋର ଅକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣିଛନ୍ତି । ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଯିବ । ମୋର ଜୀବନ ବିନିମୟରେ ଭଗବାନ ତୁମକୁ ଭଲ କରିଦିଅନ୍ତୁ, ଏଇଆ ମୁଁ ଦିନରାତି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନିବେଦନ କରୁଛି ।

ପ୍ରବୀର—ସଗିଣୀ । (କନ୍ଧ ସଗିଣୀକୁ ନିଜର ଛାତି ହାତରେ ଛାତିରେ ଚାପି ଧରିଲେ)

—ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା—

[ସେଇ ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଭାସି-ଆସିଲା ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର]

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା' ପରେ ?

ଅନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ସଗିଣୀର ସେବା ଆଉ ଯତ୍ନରେ ପ୍ରବୀର ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଉଠିଲା । କ୍ଷତର ସମସ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୁଲି ସେ ଏକ ନୂଆ ଜୀବନ ପାଇଲା । ଆଉ ତା'ଠାରେ ଦେଖା-ଦେଲା ଏକ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ନିଜର କୃତ କର୍ମ ପାଇଁ ସେ ହୁଏତ ଅନୁଶୋଚନାର ଲୁହ ଢାଳୁଥିଲା । ପଲ୍ଲୀ ଆଉ ମୋ ନିକଟରେ ଅକୁଣ୍ଠ ଚିତ୍ତରେ ମାଗିନେଇଥିଲା କ୍ଷମା, ଆଉ ଆମେ ହେଲୁଁ ତା'ର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । ତା ଭିତରେ ଆମେ ଏକ ନୂଆ

ମଣିଷର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲୁଁ । ତାପରେ ଦିନେ ବାଜିଉଠିଲା ସହନାଇ·· ପବିତ୍ର ବହ୍ନି ଶିଖାକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ପ୍ରଭାର ଭଗିଣୀକୁ ତା'ର ଜୀବନର ସାଥୀ ରୂପେ ବାଛି ନେଲା । ସେଦିନର ସେଇ ଉତ୍ସବ ମୁଖରିତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପଲ୍ଲବୀ ଆଉ ମୁଁ ତାକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଥିଲୁ । ମୁଁ ଗାଉଥିଲି ଆଉ ପଲ୍ଲବୀ ନାଚୁଥିଲା ମିଳନସଙ୍ଗୀତର ଅପୂର୍ବ ମୂର୍ଚ୍ଛନା—ଜୟନ୍ତ ଜୟନ୍ତୀର ଅପୂର୍ବ ରୋମାଞ୍ଚ !

[ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଭାସିଆସୁଥିଲା ସହନାଇର ମୂର୍ଚ୍ଛନା···ବିବାହ ବାଦ୍ୟର ସୁମଧୁର ଝଙ୍କାର···ଶଙ୍ଖହୁଳହୁଳିର ଧ୍ୱନି, ମନ୍ତ୍ରର ଆବୃତ୍ତି ଯଥା ରାବଣସ୍ୟ ମନ୍ଦୋଦରୀ, ଯଥା ରାମଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସୀତା ଇତ୍ୟାଦି । ତା ପରେ ସବୁ ଶାନ୍ତ ଏବଂ ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭେଦ କରି ଖେଳିଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା ।]

——o——

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

[ବର ଓ କନ୍ୟା ବେଶରେ ବସିଥିଲେ ପ୍ରବୀର ଓ ରାଗିଣୀ ଏବଂ ତା'ର ବନ୍ଧୁମାନେ । ଏକ ଆନନ୍ଦମୁଖରିତ ବାତାବରଣ ଭିତରେ ଆନନ୍ଦ ଗାଉଥିଲେ ଏବଂ ପଲ୍ଲବୀ ନାଚୁଥିଲା । ନାଚ ଶେଷରେ ଘନ ଘନ କରତାଳି । ନାଚ ଶେଷ ହେଲା ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା ।]

(ଗୀତ ବନ୍ଧ ଶେଷରେ)

—ଅନ୍ଧକାର—

—ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଭାସିଆସିଲା ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ରିଏଲି ଆନନ୍ଦବାବୁ, ଅଦ୍ଭୁତ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନର କାହାଣୀ । ଆଜି କହି ନ ଥିଲେ ଏ କାହାଣୀ ହୁଏତ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଅକୁହା ରହିଯାଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ—

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ସେ କାହାଣୀର ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼ିବାକୁ ଏବେ ବି ଅନେକ ଡେରି ଅଛି, ଜେଲର ସାହେବ, ଶୁଣନ୍ତୁ ତା' ପରର କଥା । ସେଦିନ ଗୀତ ଗାଉଥିବାବେଳେ ମୁଁ ହଠାତ୍ ଅନୁଭବ କଲି ଛାତିରେ ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା । ତା ପରେ ମୁଁ ହୋଇପଡ଼ିଲି ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ । ଦିନକୁ ଦିନ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଗତି କଲା । ବିଛଣାରୁ ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ବି ହରାଇ ବସିଲି । ହଠାତ୍ ଦିନେ ରାତିରେ...

—ଖେଳିଗଲା ଆଲୋକର ବନ୍ୟା—

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

[ଆନନ୍ଦଙ୍କର ପୂର୍ବବର୍ଣ୍ଣିତ ଘର । ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଜଳିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା, ପଲ୍ଲବୀ ନତଜାନୁ ହୋଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲା ଜଗତ୍‌ପିତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନିକଟରେ । ରାତି ପ୍ରାୟ ୧୦ଟା । ଆନନ୍ଦ ଶକ୍ତ ବେମାର । ଭାସି-ଆସୁଥିଲା 'ତୁମେ ହେଲ ପ୍ରଭୁ ଜଗତର ନାଥ' ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଅତି କରୁଣ ସେ ସ୍ୱର ଲହରୀ । ପଲ୍ଲବୀର ଆଖିରେ ଲୁହ । ପ୍ରଣାମ କରି ସେ ଡ୍ରଇଙ୍ଗ ରୁମ୍‌କୁ ଆସିଲା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ବସିପଡ଼ିଲା । ଭବିଷ୍ୟତଟା ତା' ଆଖିରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ-ଉଠୁଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଭିତରୁ ଆସିଲେ ଆନନ୍ଦ ··ଅତି ରୁଗ୍‌ଣ ଚେହେରା···ଆଖିରେ ହତାଶା ଆଉ ନିରାଶାର ଛାୟା, ଦେହରେ ତାତି ଫୁଟୁଛି, ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ବି ନଥିଲା ।]

ପଲ୍ଲବୀ—ତମେ ଫେର୍ ଆସିଲ ! ଡାକ୍ତର ପରା ଏତେ ମନା କରିଥିଲେ ! ଦେହରେ ତାତି ଖଇ ଫୁଟୁଛି, ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ, ଆଜିକୁ ଚଉଦ ଦିନ ହେଲା କିଛି ଖାଇନ । ଚାଲ, ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ିବ ।

ଆନନ୍ଦ—(ଖଟ ଉପରେ ବସି) ନା ପଲ୍ଲବୀ, ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନ । ମୋର ଯେମିତି ମନେହେଉଛି, ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମରେ ମୁଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ହାରିଯାଉଛି । ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଏ କଷ୍ଟ ମୁଁ ଆଉ ସହ୍ୟ କରି-ପାରିବିନି, ପଲ୍ଲବୀ, ମୁଁ···ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ମରିଯିବି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଛି, ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଯିବ, ଆନନ୍ଦ, ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଯିବ ।

ଆନନ୍ଦ—ଏ ଉତ୍କଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ ଟିକିଏ ଔଷଧ କିଣିବାକୁ ଯାହା ପାଖରେ ସମ୍ବଳ ନାହିଁ, ସେ ବଞ୍ଚିବାର ସ୍ୱପ୍ନ କାହିଁକି ଦେଖିବ, ପଲ୍ଲବୀ ? ଏମିତି ତିଳ ତିଳ ଜଳି ଜଳି ମରିବାକୁ ଯାହାର ଜନ୍ମ···

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ ! ତମେ ସବୁ ଏମିତି ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲେ ଆମର ଛୋଟ ସଂସାର ଚାଲିବ କେମିତି ? 'ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ'କୁ ମଣିଷ କରିବ କିଏ ? ସେଦିନ ଆଦରରେ ଯାହାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ବୋଲି ନାଁ ଦେଇଥିଲ, ତା ପ୍ରତି ତମର କଣ କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ?

ଆନନ୍ଦ—ମୁଁ କେବଳ ତା'ରି କଥା ହିଁ ଭାବୁଛି, ପଲ୍ଲବୀ ! 'ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ' ମୋର ମଣିଷ ହବ । ଗରିବ ବାପର ପୁଅ ସେ; ସତରେ କଣ ତା'ଭାଗ୍ୟରେ ଏତେ ସୁଖ ଅଛି ? ମୁଁ କଣ ତାକୁ ମଣିଷ କରି-ପାରିବି ? ଆଜି ଯାହାକୁ ଟୋପାଏ କ୍ଷୀର ଦେବାକୁ ସମ୍ବଳ ନାହିଁ···

ପଲ୍ଲବୀ—(କାନ୍ଦିପକାଇଲେ । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି) ଗୋଟାଏ କଥା କହିବି ?

ଆନନ୍ଦ— କୁହ

ପଲ୍ଲବୀ—ଭାବୁଛି, ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କିଛି ଟଙ୍କା ଆଣିବି । ତା ନ ହେଲେ

ଆନନ୍ଦ—ଏମିତି ଭିକ୍ଷା ମାଗି ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଖରେ ହାତ ପତାଇ କେତେ ଦିନ ବଞ୍ଚିବା, ପଲ୍ଲବୀ ? ବରଂ ମରିଯିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଭଲ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ବାପାଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଭିକ୍ଷା ଚାହେଁନା ଆନନ୍ଦ ! ଝିଅ ହିସାବରେ ମୋର କଣ କୌଣସି ଦାବୀ ନାହିଁ ? ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୁଁ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରିଣୀ ! କିନ୍ତୁ ଜାଣି ଜାଣି ମୁଁ ତାକୁ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇଛି ।

ଆନନ୍ଦ—ମୋ ଭଳି ଗୋଟାଏ ହତଭାଗାର ହାତ ଧରିଛ । ସେଠିକି ଯାଇ କିଛି ଲାଭ ହବନି, ପଲ୍ଲବୀ ! ନର୍ଯ୍ୟାତନା ଆଉ ଅପମାନର କେଇଖଣ୍ଡ ଜଳନ୍ତା ଅଙ୍ଗାର ଧରି ଫେରିଆସିବ । ବରଂ···

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ, ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ଟିକିଏ ଔଷଧ ପାଇଁ, ଟିକିଏ ପଥ୍ୟ ପାଇଁ ତମେ ଏମିତି କଲବଲ ହେଉଥିବ, ଆଉ ମୁଁ ତା ନୀରବରେ ସହ୍ୟ କରିଯିବି ? ନା ଆନନ୍ଦ, ମୁଁ ପାରିବି ନି, ମୁଁ ଯିବି ଆନନ୍ଦ, ତମ ପାଇଁ ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ସବୁ ନର୍ଯ୍ୟାତନାକୁ ମୁଁ ହସି ହସି ସ୍ୱାଗତ କରିବି । ତମେ ବଞ୍ଚିରହିବ, ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ··

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ ଆନନ୍ଦ, ଆଉ ବାପା ଯଦି ମତେ ଖାଲିହାତରେ ଫେରାଇ-ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ମୋର ଦାବୀ ହାସଲ କରିବାକୁ ମୁଁ ତିଳେ ହେଲେ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବି ନି । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ମୋର ହକ୍ ଦାବୀ ଅଛି ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ, ଯେଉଁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଦିନେ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇଦେଇ ଆସିଛ ତା ପ୍ରତି ଆଉ ମମତା କାହିଁକି ? ମୋର ଅନୁରୋଧ, ତମେ ସେଠାକୁ ଯାଅନି !

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ !

ଆନନ୍ଦ—(ଦୁଃଖରେ ଲୁହ ଝରୁଛି) ପଲ୍ଲବୀ ! ଅନାଟନର ଏଇ ନିଷ୍ଠୁର କଷାଘାତ ଭିତରେ ତୁମ ଭଲପାଇବାର ଶେଫାଳୀ ଆଜି ବି ହସିଉଠୁଛି । ମୋ ବଞ୍ଚିବାର ତାହା ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ପ୍ରେରଣା ! ଗୋଟାଏ କାମ କର ପଲ୍ଲବୀ ! ଅଖିଳ ଭାରତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରତି-ଯୋଗିତାରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ପାଇଥିଲି ତାକୁ ଏବେ ବି ମୁଁ ବହୁ ଯତ୍ନରେ ସାଇତି ରଖିଛି । ତାକୁ ନେଇଯାଅ, ବଜାରରେ ବିକି କରିଦେବ । କିଛିଦିନ ତ ଚଳିଯିବ । ତା'ପରେ ସଞ୍ଜୟର ସଙ୍ଗୀତ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ-ଗଲେ ଆମର ଆଉ ଦୁଃଖ ରହିବ ନି ! ହଁ, ସେ ପଦକଟାର ଓଜନ ଅଛି ଦି ଭରି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ, ତମ ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପଦକୁ ମୁଁ ବଜାରରେ ବିକି କରିଦେବି ! ନା, ନା ଆନନ୍ଦ, ବରଂ ମୋର ଏଇ ହାରଟା···

ଆନନ୍ଦ—(ଚକ୍ ପାଇଲା ଭଳି) ପଲ୍ଲବୀ, ସେ ହାରଟା କାହାର ଜାଣିଛ ? ସେ ମୋ ବୋଉର ହାର, ପଲ୍ଲବୀ ! ମଲାବେଳେ ସେ କହିଯାଇ-ଥିଲା, ସେ ହାରଟିକୁ ତା'ର ବୋହୂକୁ ଦବାକୁ । କେତେ ସ୍ନେହ, କେତେ ଆଶୀର୍ବାଦ, ଆଉ କେତେ ସ୍ମୃତିର ରୋମାଞ୍ଚ ଯେ ଭରି-ରହିଛି ସେଇ ହାରରେ ତା ତୁମେ କଳ୍ପନା କରିପାରିବ ନି । ସେ ହାରକୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସ୍ପର୍ଶ କରେ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ ମୋ ବୋଉର ସ୍ପର୍ଶ···ମନେପଡ଼େ ତା'ର ସ୍ନେହବୋଳା କଥା କେଇପଦ । ତା'ର ସେ ହସ ହସ ମୁହଁ, ତା'ର ସେ ପଣତ କାନି । ମୋ ମୁହଁ ପୋଛିଦିଏ, ଦେହରୁ ଧୂଳି ଝାଡ଼ିଦିଏ । କି ଅମୃତ ସେ ସ୍ପର୍ଶ, କି ଶାନ୍ତି

ଜୀବନସମୁଦ୍ରରେ ମୋର ଅଜାଣି ବନ୍ଦେ···ତା'ର ସେ ହାତୁଆ ହାତରେ···କଲ୍ୟାଣପ୍ରଦାୟିନୀ ହାତରେ । ଆଉ ଆଜ ତମେ ସେ ହାତଟା ବଳଦବ !

(ପଞ୍ଜରା ଥରାଇ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ବାହାର ଆସିଲା)

ପଲ୍ଲବୀ—(ଆନନ୍ଦର ଦୁଃଖ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଉଁସି ଦେଇ ·) ଏ ଦୁଃଖର ଅମାନଶି କ'ଣ ପାହିବ ନ ? ଭଗବାନ କ'ଣ ଆମପାଇଁ ପଥର ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ?

ଆନନ୍ଦ—ନା, ପଲ୍ଲବୀ, ସେ ଦୟାମୟ; ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମର ଗୁହାରି ଶୁଣିବେ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ହଁ, ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ସେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆମର ଏ ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବେ । ତୁମେ ଭିତରକୁ ଚାଲ, ବିଶ୍ରାମ ନେବ । ରାତି ଅନେକ ହେଲାଣି ।

ଆନନ୍ଦ—ଆଚ୍ଛା, ପଲ୍ଲବୀ, ସଞ୍ଜୟଠାରୁ ଆଉ କିଛି ଟଙ୍କା ଧାର ମାଗିଲେ ? ଆମ ଜୀବନର ଏ ଚରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ସେ ଏକମାତ୍ର ସହାୟ । ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ ସେ ଆମକୁ କରିଛି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ସଞ୍ଜୟ ତୁମର ବନ୍ଧୁ, ସେ ହୁଏତ ତୁମକୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ···

ଆନନ୍ଦ—କ'ଣ ହେଲା, ପଲ୍ଲବୀ !

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ଏ ସାହାଯ୍ୟର ଅନ୍ତରାଳରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! ତମେ ଆଜ ଏ କ'ଣ କହୁଛ ?

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଠିକ୍ କହୁଛି, ଆନନ୍ଦ, ତୁମ ନିକଟରେ ଗୋପନ ରଖିଲା ଭଳି ମୋର କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ସଞ୍ଜୟବାବୁଙ୍କ ଆଖିରେ ଏକ କ୍ଷୁଧିତ କାମନାର ଅଜସ୍ର ଲାଳସା, ତାଙ୍କ ସ୍ନାୟୁର ସେ ନିସ୍ତବ୍ଧତା ସଞ୍ଚାରରେ ଅନେକ ଉତ୍ତେଜନାର ତରଙ୍ଗ ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ···

ପଲ୍ଲବୀ—ତମେ ସିନା କିଛି ଦେଖିପାରୁନ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ବୁଝିପାରିଛି ତାଙ୍କ ମନର କଥା, ତାଙ୍କ ଆଖିର ଭାଷା । ତାଙ୍କର ସେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ସାହାଯ୍ୟର ପ୍ରତିଦାନରେ ସେ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି ଶୁଣିବ ? ସେ ଚାହାନ୍ତି ମତେ···

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! ସଞ୍ଜୟ ଏତେ mean···ଏତେ ନୀଚ !

ପଲ୍ଲବୀ—ଆଜି ସେଇଥିପାଇଁ ମୁହଁ ଖୋଲି କହି ନ ପାରିଲେ ବି ତାଙ୍କଠାରୁ ଜାଣି ଦୂରରେ ରହିଛି । ଅନେକ ଥର ସେ ମତେ ସିନେମା ଯିବାକୁ ଡାକନ୍ତି, ନିର୍ଜନ ପାର୍କ, ନ ହେଲେ ସେହି ପାହାଡ଼ୀ ଝରଣା କୂଳରେ ତାଙ୍କ ସହିତ କେଇଟି ଘଣ୍ଟା ଏକାନ୍ତରେ କଟାଇବାର ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମୁଁ ହସି ହସି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛି ।

ଆନନ୍ଦ—(ମୁହଁର ଭାବ କଠୋର ହୋଇଯାଇଛି) ବନ୍ଧୁତାର ହାତ ବଢ଼ାଇ ସଞ୍ଜୟ ତାହାହେଲେ ଏଇଆ ଚାହେଁ, ନା ? ମତେ ବି ପ୍ରତିଦାନ ଦେଇଆସେ, ପଲ୍ଲବୀ ! ମୁଁ ତାକୁ ଦେବି ଆମ ବନ୍ଧୁତାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରସ୍କାର ।

(ଆନନ୍ଦ ଖୁବ୍ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ—ପଲ୍ଲବୀ ଜାଣିପାରି)

ପଲ୍ଲବୀ—ତୁମେ ଭିତରକୁ ଚାଲ । ତୁମର ଔଷଧ ଖାଇବାର ବେଳ ହୋଇ-
ଗଲାଣି ।

(କହି ପ୍ରାୟ ଜୋର କରି ଆନନ୍ଦଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ।)

[ଯନ୍ତ୍ରସଙ୍ଗୀତର କରୁଣ ମୂର୍ଚ୍ଛନା । କିଛି ସମୟପାଇଁ ମଞ୍ଚ ଖାଲିପଡ଼ିଛି । ତା'ପରେ ଆସିଛନ୍ତି ସଞ୍ଜୟ । ଚାରିଆଡ଼େ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇନେଲେ, ପରଦା ଆଡ଼େଇ ଭିତରକୁ ଚାହିଁଲେ । ଏକ କୁଟିଳ ହସ ଫୁଟିଉଠିଲା । ଫେରିଆସୁଥିଲେ ପଲ୍ଲବୀ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଆଖିରେ ଖେଳିଗଲା ଏକ ଲାଳସାଜର୍ଜରିତ ଚାହାଣି···]

ସଞ୍ଜୟ—ଆନନ୍ଦ କିପରି ଅଛି !

ପଲ୍ଲବୀ—ସେ ଖୁବ୍ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ମୋର ଯେମିତି ମନେ-ହେଉଛି, ଦିନକୁ ଦିନ ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଛି ।

ସଞ୍ଜୟ—ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାକ୍ତର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କ୍ଲିନିକରୁ ଫେରୁଛି । ସେ ଯାହା କହିଲେ···

ପଲ୍ଲବୀ—ସେ କ'ଣ କହିଲେ, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ? ଆନନ୍ଦ ଭଲ ହୋଇ-ଯିବେ ତ ?

ସଞ୍ଜୟ—ହଁ, ଅବଶ୍ୟ ଭୟ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ, ତଥାପି···

ପଲ୍ଲବୀ—ଲୁହନ୍ତୁ ନା ! please··· (କହି ଗୋଟାଏ ଦୁଃଖମିଶା ଆବେଗରେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ହାତ ଧରିପକାଇଲେ । ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ଶିରା-ପ୍ରଶିରାରେ ଖେଳିଗଲା ଏକ ଶିହରଣ···) ମୋର ମନେହୁଏ, ଆପଣ ଅନେକ କିଛି ମତେ ଲୁଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜୟ—(ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ପିଠିରେ ହାତ ବୁଲାଇ) ବଡ଼ ନର୍‌ଭସ୍ ତୁମେ ପଲ୍ଲବୀ ! ମୁଁ ତ ଅଛି...ଏତେ ଭୟ କାହିଁକି ? ଆନନ୍ଦ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ତା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରି କରି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ତମ ଦେହଟା କଣ ହେଲାଣି ଥରେ ଦର୍ପଣରେ ଦେଖିଛ ? ତମର ସେ ଲାବଣ୍ୟଙ୍କର ତନୁଶ୍ରୀରେ ଉଦାସ କାଳିମାର ସ୍ପର୍ଶ ତମର ସେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ଫଟିକ ଭଳି ଗଣ୍ଡଯୁଗଳରେ ଅଶ୍ରୁର ବନ୍ୟା । ମତେ ଏସବୁ ଭଲ ଲାଗୁନି, ପଲ୍ଲବୀ ! ଆନନ୍ଦ ସିନା କିଛି ଦେଖିପାରୁନି...(କହି ପଲ୍ଲବୀ ହାତକୁ ଚାପି ଧରିଲେ)

ପଲ୍ଲବୀ—(ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାରି) ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ଆପଣ ? (ହାତ ଛଡ଼ାଇନେଲେ)

ସଞ୍ଜୟ—ମଣିଷ କଣ ସବୁ କଥା ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ? ତୁମେ କଣ କିଛି ବୁଝିପାରୁନା, ପଲ୍ଲବୀ ?

[ଏହି ସମୟରେ ଭିତରେ ଡୁଡୁ (ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ପୁଅ) କାନ୍ଦିଉଠିଛି ।]

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ ଆସୁଛି, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ଡୁଡୁ ହୁଏତ ଉଠିଲାଣି...

(କହି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ)

[ପଲ୍ଲବୀ ଚାଲିଗଲେ—ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ଲାଳସାର ସଇତାନଟା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଚେଇଁଉଠିଲା । ସେ ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ side-door ଦେଇ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଆନନ୍ଦକୁ ଦେଖିଆସିଲେ । ଆନନ୍ଦ ଶୋଇଯାଇଛି । ଏଇ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ତା'ପରେ ସେ ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ଏବଂ Bed roomକୁ

ସଂଯୁକ୍ତ କରୁଥିବା ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ, ସେମିତି ଦ୍ୱାର ଦେଇ ପଲ୍ଲବୀ ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲେ]

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା)

ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ସ୍ୱର (ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ) ସଞ୍ଜୟବାବୁ · ସଞ୍ଜୟବାବୁ !

ସଞ୍ଜୟ—ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲପାଏଁ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଅନେକ ଦିନ ଧରି କହିବି କହିବି ହୋଇ ଯାହା କହିପାରି ନ ଥିଲି, ଆଜି ତା ଆଉ ନ କହି ରହିପାରୁନି । ତମେ ହୋଇଛ ମୋର ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନର ସ୍ୱୀଟି ।

ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ସ୍ୱର—ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଏ ଧରଣର ବ୍ୟବହାର ଆଶା କରି ନ ଥିଲି । ଆପଣଙ୍କର ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ମୁଁ ବିବାହିତା···ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁପତ୍ନୀ ।

ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ସ୍ୱର—ମୁଁ ଯେ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇଛି, ପଲ୍ଲବୀ ! ଆନନ୍ଦ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧ । ସେ କିଛି ଦେଖିପାରିବ ନି କି ଜାଣିପାରିବନି । ଆମ ଭଲ ପାଇବାର ନନ୍ଦାବଣରେ ଏମିତି ଅନେକ ଜୁଆର ଉଠିବ···

ପଲ୍ଲବୀ ସ୍ୱର—(ଚିତ୍କାର) ସଞ୍ଜୟବାବୁ··· !!

ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ସ୍ୱର—(ସଞ୍ଜୟ ହୁଏତ ନିଜକୁ ଭୁଲିଯାଇଥିଲେ) ଚିତ୍କାର କରନା, ପଲ୍ଲବୀ ! ବାହାରେ ଜମାଟବନ୍ଧା ନିରନ୍ଧ୍ର ଅନ୍ଧକାର । ସଙ୍ଗୀତମୁଖର ରଜନୀ ଆଜି ଅମୃତମୟ ହୋଇଉଠିଛି । ମୋ ମନରେ ଅନେକ ଉତ୍ତେଜନାର ମର୍ମରିତ କମ୍ପନ । ଆସ ପଲ୍ଲବୀ, ମୋ ପାଇଁ ତୁମେ ଆଜି ସାଜିବ ଅଭିସାରିକା ।

ପଲ୍ଲବୀ—(ଚିତ୍କାର) ନା, ନା, ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ, ସଞ୍ଜୟବାବୁ ! (ତା'ପରେ ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ସତେ ଯେପରି କିଏ ଚିପିଧରିଛି···ସେଇଭଳି ଶବ୍ଦ)

ସଞ୍ଜୟ—ମୋର ଅନେକ ଦିନର ଆଶା ଆଜ ସାର୍ଥକ ହେବ, ପଲ୍ଲବୀ !

[କେଇଟି ନୀରବ ମୂହୂର୍ତ୍ତି । ତା'ପରେ ଧସ୍ତା-ଧସ୍ତିର ଶବ୍ଦ । ପଲ୍ଲବୀଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଚିତ୍କାର—ସଞ୍ଜୟବାବୁ···ଏବଂ ପରେ ପରେ ଏକ ଆର୍ତ୍ତ-ଚିତ୍କାର ସଞ୍ଜୟଙ୍କ କଣ୍ଠରେ]

(ମଞ୍ଚରେ ଆଲୋକ ଜଳିଉଠିଛି)

[ଆଲୋକ ଜଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାଗଲା, ସଞ୍ଜୟ ଟଳି ଟଳି ଭିତରୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ଗୁଣ୍ଡିରୁ ତାଙ୍କର ଝରୁଛି ରକ୍ତ । ଗୁଣ୍ଡିକୁ ଚିପିଧରି ସେ ଆସୁ ଆସୁ ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍ ମଝିରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ପଲ୍ଲବୀ—ଆଲୁଳାୟିତ କୁନ୍ତଳା···ଆଖି ଦୁଇଟା କ୍ରୋଧ ଓ ଘୃଣାରେ ଜଳୁଥିଲା···ହାତରେ ଥିଲା ଗୋଟାଏ ରକ୍ତାକ୍ତ କଳୁରୀ । ସେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ପଛରେ ଆସୁଥିଲେ ଏକ ଭୈରବୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଧାରଣ କରି । ଅତ୍ୟଧିକ କ୍ରୋଧ ଓ ଉତ୍ତେଜନାରେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କ ନିକଟରେ ବସିପଡ଼ି ସେଇ ରକ୍ତାକ୍ତ କଳୁରୀରେ ଆହୁରି ୪।୫ ଥର ଆଘାତ କଲେ ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ନିର୍ଜୀବ ଦେହଟା ଉପରେ । ତା'ପରେ କରିଁ-କରିଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଭିତରୁ (Side-door ଦେଇ) ଆସିଛନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ।]

ଆନନ୍ଦ—କଣ ହେଲା, ପଲ୍ଲବୀ ? ମୁଁ ଏକ ଆକୁଳ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଲି ଯେ··· !

ପଲ୍ଲବୀ—(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି) ସବୁ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି, ଆନନ୍ଦ ! ଆଜିଠାରୁ ତମର ପଲ୍ଲବୀ ମରିଯାଇଛି ।

(ଆନନ୍ଦ ପଲ୍ଲବୀଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ) ତୁମେ ମତେ ସ୍ପର୍ଶ କରନା···ମୁଁ ପତିତା ! ମୁଁ କଳଙ୍କିତା । ତମର ସେଇ ପ୍ରାଣର ବନ୍ଧୁ ସଞ୍ଜୟ ଆଜି ମୋର ସର୍ବନାଶ କରିଛି···ମତେ ତୁମେ ସ୍ପର୍ଶ କରନା···ମୁଁ ଆଜି ଧର୍ଷିତା ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ···!

ପଲ୍ଲବୀ—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି···ତା’ର ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାର ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ଦେଇଛି । ତୁମର ପାଦତଳେ ସେଇ ନାରୀ-ମାଂସଲୋଲୁପ ଜାନୁଆରର ରକ୍ତାକ୍ତ ଦେହଟା କେମିତି ଲୋଟି-ପଡ଼ିଛି, ଦେଖିପାରୁଛ ? ସେଇ ଠକ ପ୍ରବଞ୍ଚକର ଏଇ ହେଉଛି ଉପଯୁକ୍ତ ପୁରସ୍କାର !

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ ! ସଞ୍ଜୟ ଶେଷରେ ଏଇଆ କଲା ! ମୋର ସୁନାର ସଂସାରରେ ନିଆଁ ଜାଳିଦେଲା···ମୋ ବନ୍ଧୁତାର ଏଇ ପ୍ରତିଦାନ ଦେଲା ! କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବୀ, ଟିକିଏ ପରେ ପୋଲିସ ଆସିବ···ସହର ସାରା ପ୍ରଚାର ହୋଇଯିବ···ଖବରକାଗଜରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଆମ ପରିବାରର ଏ କଳଙ୍କିତ କାହାଣୀ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ···ତା’ପରେ କୋର୍ଟ-କଚେରୀ···ତମେ ହୁଏତ ଫାଶୀ ପାଇବ । ନା, ନା, ମୁଁ ତା ହବାକୁ ଦେବିନି । ତୁମେ ଭିତରକୁ ଯାଅ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଏ ଘୃଣ୍ୟ ଇତିହାସ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଗୋପନ ରହିବ । କେହି ଜାଣିବେନି···କେହି ବୁଝି ବି ପାରିବେନି ।

ପଲ୍ଲବୀ—ଆନନ୍ଦ···!

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ପଲ୍ଲବୀ ! ଏହା ଆମ ଇଜ୍ଜତ ଆମ ଖାନଦାନର ପ୍ରଶ୍ନ । ଆମକୁ ନୀରବ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତ ଦୋଷ ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରିଯିବି·· ହଁ ପଲ୍ଲବୀ, ମୁଁ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିବି, ମୁଁ ସଂକଳ୍ପକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି । ବାସ୍, ତମ ଚରିତ୍ରରେ କଳଙ୍କ ଲଗିବାକୁ ଦେବିନି···By no means. ମୁଁ ତ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧ । ମତେ ଯଦି ଫାଶୀ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଦୁଃଖ କରିବ ର କିଛି ନାହିଁ । ଓ୍ଵୁଡ଼ୁକୁ ତମେ ମଣିଷ କରିବ । କିନ୍ତୁ ତମେ ଶପଥ କର, ପଲ୍ଲବୀ, ଆଜିର ଏ ଜଘନ୍ୟ ଘଟଣା ଯେପରି କେବେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ନ କରେ ।

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ନା ଆନନ୍ଦ, ନା ! ମୁଁ ପାରିବିନି·· ମୁଁ ଏତେଟା ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇପାରିବିନି । ତମେ ବଞ୍ଚିରହିବ । ମୋର ଏଇ ଅପବିତ୍ର ଦେହଟା ଧରି ବଞ୍ଚିରହି ମୋର ବା ଲାଭ କଣ ? କାହାପାଇଁ ବା ବଞ୍ଚିରହିବି ? ଏ ଜୀବନଟା ଯେ ମୋର ଅଲୋଡ଼ା ହୋଇଗଲା··

ଆନନ୍ଦ—ଜିଦ୍ କରନା, ପଲ୍ଲବୀ ! ତମେ ମୋର କେବେ ଅବାଧ ହୋଇନ କି ଆଜି ବି ହେବନି । ଓ୍ଵୁଡ଼ୁକୁ ତମେ ମଣିଷ କରିବ । ମୁଁ ଯେ ଅନ୍ଧ···ବେକାର । ଆଜି ଖାସ୍ ତା'ର ପାଇଁ ତୁମକୁ ବଞ୍ଚିରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯାଅ, ତୁମେ ଭିତରକୁ ଯାଅ । (ହାତରୁ ତାଙ୍କର ରକ୍ତାକ୍ତ କତୁରୀଟା ଛଡ଼ାଇ ଆଣିଲେ । ପୁଲିସ ହୁଏତ ଆସିଯିବ···)

ପଲ୍ଲବୀ—ନା, ନା ଆନନ୍ଦ, ମୁଁ ପାରିବିନି । ମୋ ନିଜ ହାତରେ ମୁଁ ମୋ ମୁଣ୍ଡରୁ ସିନ୍ଦୂର ଲିଭାଇଦେଇପାରିବିନି ।

ଆନନ୍ଦ—ପଲ୍ଲବୀ । ତୁମକୁ ନୀରବ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । । ଚାଲ···

(କହି ଠେଲି ଠେଲି ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ)

(ମଞ୍ଚର ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା)

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ସତରେ ଆନନ୍ଦବାବୁ, ବଡ଼ କରୁଣ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନର କାହାଣୀ…ବଡ଼ ମର୍ମନ୍ତୁଦ…ଖୁବ୍ ଦୁଃଖମୟ ।

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ଖୁବ୍ ଦୁଃଖମୟ । ଦୁଃଖରେ ଯାହାର ଜୀବନ ଗଢ଼ା…

ଜେଲରଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ କ'ଣ ହେଲା, ଆନନ୍ଦବାବୁ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ତା'ପରେ ପୋଲିସ ଆସିଲା । ହତ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ମତେ ଗିରଫ କରିଗଲା, ଆଜି ତା'ପରେ ମୋର ବିଚାର ହେଲା । ବିଚାରପତି ମତେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ :

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ! ସମସ୍ତ କାଗଜପତ୍ର ପ୍ରଣିଧାନ କଲା ପରେ ଏବଂ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଶୁଣିଲା ପରେ ମୁଁ ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିମ୍ନଲିଖିତମତେ ଚାର୍ଜ ଫ୍ରେମ କରୁଅଛି—

"ତୁମେ ଗତ ୧୯୬୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସ ବାର ତାରିଖ ରାତି ୧୧ ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ତୁମର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ସଞ୍ଜୟ ପଟ୍ଟନାଏକଙ୍କୁ ଏକ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଅସ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ କଟୁରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ହତ୍ୟା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଘାତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଫଳରେ କି ସେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଥାତ୍ ତୁମର ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍‌ରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଶତପଥୀ, ଜିଲା ସେସନ୍‌ସ ଜଜ୍, ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନର ୩୦୨ ଦଫାମତେ ଚାର୍ଜ ଫ୍ରେମ କରି ଅଭିଯୁକ୍ତ କରୁଅଛି । ତୁମେ ଦୋଷୀ ନା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ?

ଆନନ୍ଦ—(……) Music…

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—କୁହ, ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାଏକ ! ନୀରବ ରହିଲ କାହିଁକି ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ମୁଁ ମୋର ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି, ହଜୁର ! ମୁଁ ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ସଞ୍ଜୟକୁ ନିଜ ହାତରେ ଜାଣିଶୁଣି ହତ୍ୟା କରିଛି ।

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାଏକ ! ତୁମର ଏଇ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିର ପରିଣତି ଚିନ୍ତା କରିଛ ? ତୁମର ଏଇ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରେ । ମୁଁ ତୁମକୁ ପୁଣି ଥରେ ସମୟ ଦେଉଛି, ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାଏକ, ସୁସ୍ଥ ମନରେ ବିବେଚନା କରି ଉତ୍ତର ଦିଅ, ତୁମେ ଦୋଷୀ ନା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ମୁଁ ମୋର ଦୋଷ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି, ହଜୁର ଏବଂ ତା'ର ପରିଣତି ବିଷୟରେ ମୁଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନ ।

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—ତୁମର ଆଉ କିଛି କହିବାର ଅଛି ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର—ନା, ମୋର ଯାହା କହିବାର ଥିଲା, ସବୁ କହିସାରିଛି ।

[ଅଖଣ୍ଡ ନୀରବତା—ଷ୍ଟ୍ରମ ଵିଟିଙ୍ଗ୍‌ର ଶବ୍ଦ । ସମୟ ଗଡ଼ିଚାଲିଛି]

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—ଆନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ! ତୁମେ ତୁମର ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ଅପରାଧରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନର ୩୦୪ ଦଫାମତେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁଅଛି । ଦଣ୍ଡ ବିଷୟରେ ତୁମର କିଛି କହିବାର ଅଛି ?

ଆନନ୍ଦଙ୍କ ସ୍ୱର— ଯେକୌଣସି ଦଣ୍ଡକୁ ମୁଁ ମୁଣ୍ଡପାତି ଗ୍ରହଣ କରିବି, ହଜୁର, ମୋର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।

ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱର—ତୁମର ବୟସ ଏବଂ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ମୁଁ ତୁମକୁ ୧୨ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କଲି ।

—ହାସ୍—

(ମଞ୍ଚରେ ଜଳିଉଠିଲା ଆଲୋକ)

ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟ

[ସେଇ ଜେଲ ଅଫିସ । ତନ୍ମୟ ହୋଇ ଜେଲର ଶୁଣୁଥିଲେ ଆନନ୍ଦଙ୍କର ଜୀବନ-କାହାଣୀ ।]

ଜେଲର—ତା'ପରେ ?

ଆନନ୍ଦ—ହାତରେ ମୋର ଲୁହାର ବେଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ମୋର ଏଇ ବକ୍ଷତ କପାଳରେ ଗୋଟାଏ ଖୁନୀର ମୋହର ବସିଲା । ଆଉ ନିର୍ଜନ ଜେଲର ଅନ୍ଧାରୁଆ ସେଲ ଭିତରେ ମୋର୍ ଦିନସବୁ କଟିବାରେ ଲାଗିଲା । ହଠାତ୍ ଦିନେ ଶୁଣିଲି, ମୋର ପ୍ରାଣର ପକ୍ଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି ।

ଜେଲର—ଆନନ୍ଦବାବୁ !!

ଆନନ୍ଦ—ହଁ, ଜେଲର ସାହେବ, ମୋ ଜୀବନର ଅମାରାତ୍ରିରେ ସେ ଥିଲା ଏକ ରଜନୀଗନ୍ଧା । ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ସେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ । ଲଜ୍ଜା ଆଉ ଅପମାନରେ ସେ ତିଳ ତିଳ ହୋଇ ଦଗ୍ଧ ହେଉଥିଲା । ଆତ୍ମା ତା'ର କାନ୍ଦୁଥିଲା, ଜେଲର ସାହେବ ! ସେ ସତୀ ନାରୀ ଆଖିରୁ ରକ୍ତ ଝରୁଥିଲା । ଯେଉଁଦିନ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବାଦ ପାଇଲି, ସେଦିନ ମୁଁ ବି କାନ୍ଦିଥିଲି, ଜେଲର ସାହେବ ! ତା'ର ସେ ଅନାବିଳ ପ୍ରେମର ପ୍ରତିଦାନ ଦେଇଥିଲି କେଇଟୋପା ଲୁହରେ । ଆତ୍ମା ତା'ର ଶାନ୍ତିରେ

ରହୁ । ଏ ଜନ୍ମରେ ନ ହେଲେ ବି ଆରଜନ୍ମରେ ଆମର ପୁଣି ମିଳନ ହେବ । ଆମେ ଯେ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସାଥୀ···

ଜେଲର—ଆଉ ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ?

ଆନନ୍ଦ—(କାନ୍ଦିଉଠିଛୁ) ସେ ବି ମରିଗଲା, ଜେଲର ସାହେବ ! ତା'ର ମା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାର କେଇଟା ଦିନ ଆଗରୁ ସେ ବି ରୋଗରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ବାକି ରହିଗଲି ମୁଁ । ଏ ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନର ଶେଷ କେବେ, ଜାଣେନା । ଯାଉଛି, ଜେଲର ସାହେବ, ମୋ କାହାଣୀ ସରିଗଲା । ଆମର ଆଉ କେବେ ହୁଏତ ଦେଖା ହେବନି ।

[ଜେଲରଙ୍କୁ ହାତ ଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କରି, ନିଜର ପୁଟୁଳାଟି ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲେ ଆନନ୍ଦ । ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଲୁହ ଝରୁଥିଲା । ଜେଲର ଚାହିଁଥିଲେ ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ।]

ଜେଲର—(ପଛରୁ ଡାକିଲେ) ଆନନ୍ଦବାବୁ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କଥା ଦେଉଛି, ଆପଣଙ୍କର ଏ କାହାଣୀକୁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ରୂପ ଦେବି ମୋର ଲେଖନୀମୁନରେ । ଆଉ ସେ ନାଟକର ନାଁ ହେବ—

"ରକ୍ତର ରଜନୀଗନ୍ଧା"

[ଆନନ୍ଦ କିନ୍ତୁ ଚାଲିଗଲେ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ··· ଆଉ ଜେଲର ଚାହିଁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଯିବା ବାଟକୁ ଏକ ଅଶ୍ରୁଳ ନୟନରେ ।]

(ନଇଁଆସିଲା ଯବନିକା)

୧ ଭାଗ—୫ମ ଦୃଶ୍ୟର ଗୀତ

ଭୁଲି ମୁଁ ପାରିନ ଏବେ ବି ତୁମକୁ ତୁମେ ସିନା ଗଲ ଭୁଲି,
ତୁମ ମିଳନର ସୁନେଲି ସପନ ଏବେ ବି ଯାଇନ ସରି ॥ ୦ ॥
ମନ ଉପବନେ ସେଦିନ ତୁମେ ଗୋ ଫୁଟିଥିଲ ଫୁଲ ହୋଇ,
ତୁମ ନୀଳ ଆଖି ମଉନେ ମଧୁରେ କେତେ କଥା ଥିଲ କହି,
ସବୁ ତ ରଖିଛି ଏବେ ବି ସାଇତି ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ଜଳି ଜଳି ॥ ୧ ॥
ଶ୍ରାବଣୀ ଗୋ ତୁମେ ମୋ ମନ-ଆକାଶେ ତୋଳିଲ ମେଘମହ୍ଲାର,
ସେ ରାଗିଣୀ ସାଥେ ବାଉଳା ହୋଇ ମୁଁ ମିଶାଇ ତୋଳିଲି ସୁର;
ଅବଶେଷେ ଦେଇ ଲୁହ ଉପହାର ବହୁଦୂରେ ଗଲ ଚାଲି ॥ ୨ ॥

ରଚନା—ଶ୍ରୀ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଶତପଥୀ

୧ମ ଭାଗ—୬ଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟର ଗୀତ

(ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଓ ଗୀତ···ରାଗ—ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା)

ନୟନୁ ନୀର କେତେ ଢାଳିବି ରେ,
ଶ୍ୟାମ ଲାଗି ଏ ପ୍ରାଣ ହାରିବି ରେ ।୦।
ବିତିଲା ଗତାଗତି, ନ ଆସିଲେ ଶ୍ରୀପତି,
ସ୍ମୃତିରେ ରାତି କେତେ ସହିବି ରେ ।୧।
ବାରିଜ ଅରି·ରଦ ସଜ୍ଜିତ ଶେଷ ରଢ
ଭୂଷଣ କି କାରଣେ ହୋଇବି ରେ ।୨।
ଧିକ୍ ମୋ ଯାଏ ହଜି, କଞ୍ଜନୟନ ତେଜି,
ହଜିଲା ନିଧିକି ନ ପାଇବି ରେ ।୩।

ରଚନା—ଶ୍ରୀ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଶତପଥୀ

୨ୟ ଭାଗ—୪ର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟର ଗୀତ

ରାଗ—ଜୟଜୟନ୍ତୀ

ମିଳନର ସହନାଇ ବାଜେ ରେ
ମଉସୁମୀ ମହୁଆଳ ପ୍ରୀତିନିଶା ଅଙ୍ଗେ ଜାଗେ,
ବାଜେ ରେ ।୦।

ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଭରିଯାଏ ସୁରଭିର ଅଙ୍ଗରାଗ,
ଯଉବନ ମହକରେ ଅଳି ତୋଳେ ଅନୁରାଗ,
ଝୁମିଆସେ ଆଖିପତା ଜୀବନର ସାଥୀ ଖୋଜେ ।୧।

ଅସରନ୍ତ କାମନାର ଜୁଆରିଆ ଯମୁନାରେ
ପ୍ରୀତିଭରା ନଉକାଟି ଭାସିଯାଏ କାହିଁ ଦୂରେ,
ସାଗରର ନୀଳିମା ସେ ଛୁଇବ ଏ ମଧୁସଞ୍ଜେ ।୨।

ରଚନା—ଶ୍ରୀ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଶତପଥୀ

—୦—